

308687

వ త్రి ది న ము ప్ర క టిం వ (బ డు ను

VOL. 2. } చెన్న పట్టణము 1916 నంబూరి నెల 18 వ తేది శనివారము } NO 297
 సంపుటము. 2 } రాక్ష స నా మ సంపత్తు ర ఛా ల్ప ణ మా స శు ధ చ తు ర్గ శి గర. } సంచిక 22

గాంధర్వ ప్లాటు హార్మోనియలు

హిందూస్థానీ కళ్యాణక కీర్తనకు తగినట్లుగా ప్రత్యేకము కయోలు జేయబడినవి.
 1 నెం. ప్లాటు రూ. 20-0-0
 2 నెం. గారంటీ 2 నెం. ప్లాటు రూ. 20-0-0 2 నెం. గారంటీ ప్లాటు హార్మోనియలు కృత్రికములు కానియెడల 10 శాతము లోపుగా రిటర్న్ చేయవచ్చును. మావద్ద 17-ల మొదలు అనేకయితర హార్మోనియములుగలవు. ఉపాధ్యాయులు తక్కిన స్వయముగా హార్మోనియంవాయింప నేర్చుకొనుటకు తగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు క్రిమాక్ బల్లారి కృష్ణమాచార్యుల వారి నాటకపాటలు సహగలవు. విశేషముగా ఖచ్చగుచున్న విగాన ఆలస్యములేని మోసపోకును. వెల 2 రూపాయల మాత్రమే. శోభన, సింగర, రాశీ, సన్, హంబర, బ్రహ్మపుత్రైకల్య కావలసినవారు మాకు వ్రాయును. చుద్రాను ప్రోద్ధ సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, చుద్రాను.

క్రొత్త మోటారు బండ్లు

కే.ఎ. ఇ.డి. క.ర. కే. కాకినాడను, కోటిపల్లికి, మోటారు బండ్లు వడుపు చున్నాము. మార్కెట్ లోపుగా, మేము సీతాబతి మోటారు సర్వీసు వారితో, ఏర్పరచుకొని అపలాపురం చుట్టుకొరం, గన్నవరం, బోటసమిరి గయిరా గ్రామములకు దైరెప్టుగా టిక్కెట్లు ఇచ్చెదము. రేపు దాటి చార్జీలు కూడ కలుపుటకు ఏర్పాటు జేయుచుము.
 మార్కెట్ 10-వ తేది లోపుగా మరీ రెండు క్రొత్త బండ్లు రానె యున్నవి. 5 గురు మొదలు 20 వందల యెక్స్-రకమువారి క్రొత్త బండ్లు, రాడచంద్రపురం, బ్రాడ్ రాను, పితాపురం ప్రయాణములకు, వర్తకులకు, స్టీల్ ప్లాట్, కోర్టు కక్షి ద్వారా అవకాశమైన కాలములకు బండ్లు వడుపుచుము. ఇతర సమాచారములు నోటీసులకల్ల తెలియ గలను.
 రంగూను పేరుకలవ మా వద్ద చవుక గా దొరకును.
 కాబట్టి చదువకులందరు మమ్ము ప్రోత్సహించుచు రని నమ్ముచున్నాము.
 ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్స్మిట్ట, కంపెనీ ప్రొత్తుటరు.
 ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయల్స్ వాచ్.
 గొయసుతో సహా ధర రూ. 3-0-0 ప్రోస్టిట్ 0-4-0
 డీలర్ గే సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడి మారము దయచేసి
 మా కంపెనీ పేరు ఎట్టదిరాజో
 ముద్రింపబడి యుండును. ఇది చూడ
 టు కందమై తలచిగమును, ద్వా
 ప్రాప్త అచ గ్లాసు జో. హనుగలిగి
 మొరటుపనులకు దగి యుండును. పెరి
 పైముత లోభాగమున గ్యారంటీదిటి
 అతికించియుండును. సీయనుండి వా
 కై తయారు చేయబడింది. కాన పెరి
 యొద్దను జిక్కిదు. ఒక రొక్కరును తీయుచురను తలంపుతో
 తక్కువ వెలనందితియి. చాలకాలము జనిజేయునట్టి, స్వల్ప
 ధరగల గడియార మిది యొకటియే యని యనుభవంబున దెలి
 యును. ఇదివఱ కనేక గడియారములు భిన్నము యోగ్యతా
 పత్రికల నందియున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూడును. మా
 పట్టణమున ననేకులు కొని సంకసించిరిన, కేరమాటలెండుతో
 సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, హైద్రాబాద్ నెం. 187, చు. బా.డి.

శ్రీకృష్ణ కర్ణామృత శ్లోకములు సంపూర్ణముగా గలిగిన

5 ఉభయపక్షముల పాటలుగల 10 అం|| గీతఫలకములు
 డి. శ్రీనివాసాచార్య వారివలన పాడబడినవి

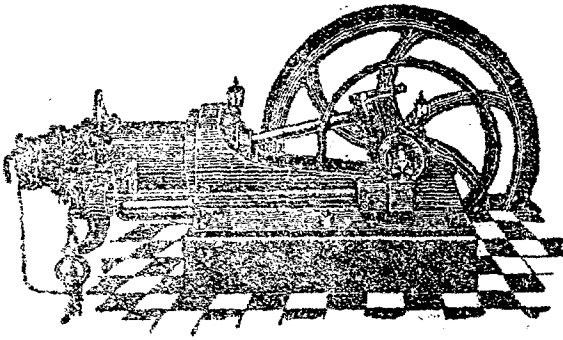
ఒక్కొక్కటి రూ. 3

{ 12-12401 తృప్తతోయే 2-12402 హే లోకా శృణుత	రాగమాలిక "	{ 12-12406 నయామి-నారయణ 12-12407 క్షీరసాగర-తరమ్	రాగమాలిక "
{ 12-12398 యువ్య-తైయస్య-నగర 12-12399 నాస్థా ధర్మేణ	" "	{ 12-12404 ఆత్మా-యాభ్యాసన 12-12405 మదన-పరిహర స్థితిమ్	" "
{ 12-12400 కరచరణ 12-12403 హే-గోపాలక-హే-కృపా	కాంభోజ రాగమాలిక		

మాయొక్క ధరలపట్టిక కొటకు వ్రాయుడు
 న్సెన్సరు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు
ole Distributors for Southern India & Hyderabad
S p e n c e r & Co. Ltd., Madras.

రాబుసన్ నెమిడిసెల్ కూడాలులు (కిరసనాయిలు) యింజనులు.

3 మొదలు 60 గుట్టములవరకు వలకు స్పేరు
వాహనములు సహా స్టాకులో ఉంచబడును. గుంటూరు,
రాజమండ్రి, పితాపురము, తణుకు, విశాఖపట్టణము,
పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు,
బళ్లారి, రామన్నాడు, కారికాళు, నాగపట్టణము,
కోయంబత్తూరు, చెంగల్పట్టు, వనైరా పట్టణములలో,
మాయింజనులు తృప్తికరముగను అతి
సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

దేవీపాక్స్ ను స్త్రీము యింజనులు, గ్యాసు యింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (నల్లలు)
నీళ్ల పంపులు, డాంకి పంపులు, చేతితో మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను
గ్యాసు యింజను వగైరాల కుపయోగించు బొగ్గుగామాచ్చు, టీటర్లును, బియ్యముచేయు హార్లు
పేల్లర్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద
విడివిగాను, సరసమైన వెలలకును దొరకును. తప్పిలు తెలిసికొనువారు దయచేసి మాకు వ్రాయుడు.

ఇండియన్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ,

ప్రాంతీయ కార్యాలయము:—తెలంగాణ, తంజావూరు. ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మద్రాసు

సిమిల్ (REGD)

హేర్ ఆయిల్

సింలా హేర్ ఆయిల్ పెంటుకులను వృద్ధి చేయును. పెరిసిన పెంటుకులను, ఎట్టిని పెంటుకులను నలుపుచేయును.
రాజు పెంటుకులను ఆపును. మేడమ్మను చల్లగానుంచును. ఇది బహురమ్యమయిన సువాసనలతో కూడియున్నది. దీనిని ఉప
యోగించువారలకు పూచిన పుష్పములతోటయం దున్నట్లుండును.

౧౯౧౩ సం॥ మైసూరునందుంచబడిన ఎగ్జిబిషన్ నందు దాని పరిమళమునకు ఒక సువర్ణ పతకము నిచ్చిరి. మరియు
భారతవాడయించుచుబడిన ప్రదర్శనమునందు బొంబాయి గవర్నరు సాహెబు హిజ్ ఎక్సలెన్సీ లార్డు వెల్లింగ్టన్. జి. సి.
బి.ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి ౧కి రూ॥ ౧౦-౦, ౩కి ౨౦-౦. తపాలాకర్షణ ప్రత్యేకము.
పోస్ట్ ఏజెంట్లు:— కాకు అండ్ కో, సి. సి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

నల సంవత్సరాది సంచిక

ఆంధ్రోద్యమచరిత్రము!

అనంతరయుద్ధచరిత్రము!

పంచాంగము

ఆంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన యమూల్యవ్యాసములు

అనేక పటములు చిత్రపటములచే విరాజిల్లుచుండును

ముచ్చటగా ముద్రింపబడుచున్నవి

సరిగా సంవత్సరాదిసాడు వెలువడగలదు

యుద్ధమువలన కాగితముల కల వేర్పడినను, విశేషము సొమ్ము వ్యయముచేసి సంవత్సరాది సంచిక పూర్వమువలెనే మంచికాగితములపై ముద్రించుచున్నాము. కాగితముల
లుబ్బిందివలన నలసంవత్సరాదిసంచికయొక్క ప్రతులు చందాదారులకై మితముగ ముద్రి
తము లగుచున్నవి. సంవత్సరాదిసంచికను బడయగోరువారు వెంటనే చందాదారులుగ
జేరుట యుచితము.

అలస్యము=ఆశాభంగము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు

రెల రు. 0 8 0

అర్ధసంవత్సర

0 12 0

ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసము చందాదారులకు

1 0 0

ఇతరులకు

2 0 0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

పాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ డి. బి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అశరతుభృత రక్తములన జరించుబాధ్యములకు కీటముకంటి చుండు. దుశపులను, దుచ్చలను, గండములను,
పుండ్లను, చాతనోష్ణలను అన్ని విధములకును గలుగు నర్మకాగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిశ్చయము, సహజమైనను మధ్యవర్తియైన అష్టివిధములైన దోషములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పొడిదినదోషములను, మలబద్ధమును కార్యకరములను నోళ్ళులను పోగొట్టి రక్తమును
మెత్తివదలును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 20 గోలములకు కుండుకుండు 4 టోన్లకు బాడ్లెట్లతో అమ్ముచుండు.

ప్రొఫెసరు:— **పి. డి. సావంత్, డి.కె. వననవాడి సం. ౨ బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Panaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

కాటోల్ పాడరు

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిన్నబులు మాన్చు గుఱిముల
గాట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టిక్ L-3 అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

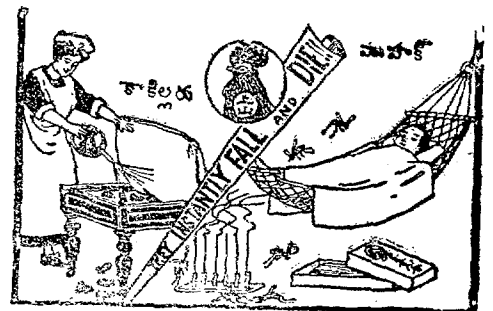
దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును, పారదోలును.

240 కట్టలుగల పెట్టె 1-5-0 అ 12

మీరకారకదాహములకు చీమలును నడకటిందేయందు నల్లులను
దోమలను, పుష్కకపేటికలను చివటలనుండి కాపాడును.

సోలుపంజెట్టు:— టి. హర అండ్ కో,
1-11, ప్రింగర్స్ట్రీటు, జార్జి టౌన్, మద్రాస్.

నల్లులు, దోమలు సంహరి!!

‘పుంజు’ మార్కు - ‘ముహక్’ ‘కాక్సిల్లరు

‘ముహక్’ పాడరు చల్లుటవలన నల్లులు, కుళ్ళుపురుగులు,
చీమలు, చెదలు, కేలు మొదలగునవి నశింపజేయును.

పెట్టె డబ్బి, అ. 0-5-0. చిన్న డబ్బి, అ. 0-2-6.

‘కాక్సిల్లరు’ వత్తులను కాల్చియుంచుటవలన, దోమలు,
ఈగలు, బరిజెపురుగులు మొదలగునవి నశించును. కలుపు
తెరిచియుంచిలే పారిపోవును.

పెట్టె పెట్టె 200 వత్తులు గలది. అ. 0-10-0.

చిన్న పెట్టె 12 చక్రములు గలది. అ. 0-5-0.

అన్ని బొజాళులందు దొరుకును.

రంజిట్ అండ్ కో, (బి) డిపార్టుమెంటు,

15/286. ఎస్.ప్లనేకు, మద్రాసు, పోస్ట్ ఏజెంట్లు

ప్రతి జిల్లానుందును ఏజెంట్లు కావలయును.

మంచి ధాతువుపై మందులతోటకు
ఇంక చీకటిలో వెళుచున్నారా?

మదనమంజరిమాత్రము. 40మాత్రముగల డబ్బి క్రయము రు 1-5-0
నువనీధముగా నుండునపుడు ఇంతశ్రమమును ఏల

అనుభవించుచున్నారా? ఈమాత్రము బాల్యమందు చెడునా
నడికచేర తెప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇంద్రి
స్థానము, నపుంసకత్వము, బలహీనము, రక్తకోపము
ఆజీర్ణము, మలబంధము మొదలగు అనేక వ్యాధులను వి
చ్చక్షిణుల నిమిషములో పోగొట్టును. రాజకైద్య వా
గ్దాయజీ కేకరజీ, 20, చీనాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

మదన కామేశ్వర లేవ్యాం

ఇది మేనాము, నిక్కాక, కుక్కనవ్వుము, అలిమ
వారిచి మిక్కిలిబలమును ధాతువుపై, రక్తవృద్ధిని,
కుభమును, సంతానప్రాప్తిని, నరములకులత్వమును
తరగ్రసాదము. 2 డబ్బిలు చాలును. 20 కులి డబ్బి రు

అముర్యేద సమాజ్, పొంబాయ, గుంటూరు

నూతన రోమసంహారి బేగంసాహి

దేహమంద!

మన మందు

కాని ఈ నూత

సోపు ఒకకూ

చినయెడల ౪

గ్రముగ పోగ

యొక్క గు;

గును కాంటి

కోనుముల

ఇది ఒకటి. రెండు డబ్బిలు పెట్టె 1-0-0 అ 2
బి. సి. పండిట్ అండ్ కో థిని సి, అండ్

[అనుబంధము 4-వ పేజియొక్క తరువాయి]

తామే చక్కగా చక్కచెట్టుకొనుటకు కాలవిన శక్తియు వ్యవహారములను జూచును ప్రయోజనకరములను సంపాదించుకొనక యురబండుట ప్రభాభివృద్ధికి దేశాభివృద్ధికి నూచకము కాదు. కనక రాజీయవ్యవహారము ప్రజల కల కడునట్లు బోధించుట అత్యవశ్యకము. ఇట్టిభావము ప్రజల కలదుటవలన దొరతనమువారి సాయముతో గాననరములేక యే తమ కార్యములలో గొప్పింటిని నమాజము లేర్పడుచుకొని తచ్చక్రియ ప్రజల తామే నిర్వహించుకొనుటకు తగిన శక్తిగలిగియుండును. రాజకీయములకు నిబంధనలును శాసనములును జనులకు చక్కగా తెలియజేయుట బోధించి వానివలన ప్రయోజనములు పొని యుద్దేశములను జనులకు స్వంతత్యమును హక్కులను వారికి స్పష్టముగా చెప్పవలెను. అవి ప్రజలకు తెలియకపోవుటవలన చిన్ని యాచార్యగ్రంథముచేయవలసినట్లు యుగోరములవారి యాచార్యుల ప్రవర్తనలవలన గుర్తువచ్చుచున్న ప్రజలపొరబడుటకు కారణమగును ప్రజలభావములైతను స్వంతత్యముల హక్కులను స్పష్టముగా తెలిసికొనుకొనియుండల ఉద్యోగగ్రంథ పొరబడుటవలన వారి కేంద్రములయిన పక్షములను చేపూవు అధికారుల గూడ ప్రజలను చూచింది వారి యభిప్రాయానుసరముగా వ్యవహరించుటకు ప్రయత్నించును.

గ్రామములలోనున్న ప్రజలకు గ్రామ పంచాయతీల విషయమును పరస్పర సంఘముల లాభమును గురించియు ఆలోచ్యము విద్యార్థివృద్ధి మొదలగు నితర యాభ్యాసములగురించియు బోధించి వారికి పానివలన గలగు తేలలాభములను తెలియజేయుట కర్తవ్యము. మఱియు వారికి సంఘశక్తిరలన గలగు లాభములను ప్రయోజనములను సంఘము లేర్పడుచుకొని గ్రామములందము గలనీ గ్రామాభివృద్ధికి తమ యభివృద్ధికి గావలసిన యోగ్యులన్నింటిని తేసికొని తమ కష్టములను అందకు గలనీ యధికారులకు విన్నవించుకొన గలగుటవలన కలగు లాభములను వారికి తెలియజేసి ప్రతి గ్రామములందుగాని నాలుగయిన గ్రామములకు ఒక్కొక్కటిగా గాని గ్రామ సంఘముల నేర్పడుచుకొని వానివలన లాభములను పొందుటలు చేయుట మనకు కర్తవ్యము.

వానిని జిల్లాసంఘమునకు కాఖలుగా తేసికొని సాంఘిక రాజకీయ వ్యావహారికాధికారాధికారులకు జనులభివృద్ధి కరములగు విషయములలో శ్రద్ధతో పనిచేసి ప్రజాభివృద్ధి కొందుట అత్యవశ్యకము.

పుస్తక భాండాగారము.

పుస్తక భాండాగారముల నేర్పడుచు తెలుగు పుస్తకములకు చేర్చి గ్రామముల చురుకునటును జ్ఞానాభివృద్ధి నందుటకు తగిన సాధనములను గలగజేయుటకు మనవారు చేయుచున్న ప్రయత్నములు మిక్కిలి శ్లాఘాపాత్రములుగా వున్నవి. దేశభాషలలో ననేకవిషయములనుగురించి గ్రంథములనేకములుగా బ్రకటింపబడుచున్నవి. అట్టి గ్రంథములన్నింటిని జేర్చి గ్రామములలో పుస్తక భాండాగారముల నేర్పడుచు జనులకు జ్ఞానాభివృద్ధి సాధనములను నులభిసాధ్యముగా నుచు మాన్యుట మిక్కిలి యవసరము.

ఉపసంహరణ.

ప్రస్తుతము మనవారిలో నొక విధమగు కార్యాచరణ యు మనవటికంటె జ్ఞానాభివృద్ధి యు కలిగి యనేకవిషయములందు మారు శ్రద్ధతోనైనా ప్రానికతో పనిచేయుటకు ప్రయత్నించుచుండుట మిక్కిలి సంతోషకరముగా నున్నది. జనులకు మనవటికంటె రాజకీయ వ్యవహారజ్ఞానము మోచి రాజ్యతంత్రములను వ్యవహారతంత్రములను బోధకమగుచున్నది. రాజకీయ వ్యవహారములయందు వెత్తున స్వాతంత్ర్యము ప్రజలకు. దవలయునను జ్ఞానోదయము మనవారికి అందువలన ప్రానికతో పనిచేయవలెనను నీశ్యము వారికి గలిగిడి. మన వ్యవహారములను మనమే చక్కచెట్టుకొనుకొని అధికార స్వతంత్ర భావములను గలగజేసి మన హక్కులను ముందు దృఢ మొనరికొని ఇంచువిచు మై మన కోర్కె లీడేరుటకు మన యభిప్రాయము ఫలించుటకు కాలవలంబునుకుటయే కాక అనేక కష్టములనుగడగలము. ఇంచుకు మనమించుకయు నెరుగియుక ప్రానికతో పనిచేయవలసి యున్నది. మనదేశము బీదదేశము. మన ప్రజలు దరిద్రులు, అజ్ఞానులు. ఈ అరిష్టములనివారించుటకు కలకష్టములను చేయవలసిన ప్రయత్నములను అనేకములు. ప్రజలలో సంఘభావముతగ్గినయి పార్టీలకక్షలు ప్రతి స్వాధీనపరాయణము నానాటికి ప్రజల మందుటచేత దానినిగదికి జనుల శ్రేయోభివృద్ధికి అడుగుడును

నాటకములు కలుగుచున్నవి. త్వరలో గొప్ప గొప్ప మాధ్యమ రానున్న కరన ప్రస్తుత కాలము సుధికాలము అని చెప్పవలసియున్నది. మనదేశపాలనా పద్ధతులు ఎట్టి పద్ధతులైనా కలిగియున్నవైనను, ప్రజల కంటె జ్యోతియుగాని సమైక్యముగాని లేకపోవుట వలనను, రాజకీయ వ్యవహారములందు అధికారము లేకపోవుట వలనను, దేశాభివృద్ధికి జేయవలసిన కార్యములను సత్వరముగా జేయగలగుట కనకాతములు లేవనను. స్థానిక ప్రభుత్వము ప్రజలకు సుప్రసాదకము వచ్చి సార్థకమై మనదేశము స్థానికముడి పనిచేయుటకు తగిన వ్యవస్థ మానవలసినా శ్రమయు కేంద్రీభవించియున్న అధికారస్థితిని మాన్యు స్థానాధికారము ప్రబలపడువలసియున్నది. ఇట్టియార్థములను దీర్చవలసిన సత్వరముగా చేయుటకంతగా ప్రస్తుత మంగీకరించును. రాజ్యతంత్రములయందును రాజ్యవ్యవహారములందును ప్రజలకధికారమును సమైక్యము లేవనను ప్రభావవంతత్యములను జనుల యభివృద్ధికిని దేశక్షేమమునకు సత్వరములగు మార్పులను సత్వరముగా కాలాచితముగా చూడవలెను. తటస్థ పద్ధతు. అట్టి సిద్ధిలో మన వ్యవహారములకు గుఱించియు, వ్యవహారజ్ఞానమును గుఱించియు ప్రయోజనకరమును గుఱించియు, దొరతనము వారికి విశ్వాసములేవనను అట్టియార్థముల కలుగుటకును మిక్కిలి తక్కువ యనకాతములున్నవి. కాని సాధ్యత్యంబుకటిలాంగు గారు చెప్పినట్లు దొరతనమువారు తమ యాచార్యగ్రంథులందుటకు దిద్దాడు మొట్ట పట్టు కేవలమత్యవలనుటమన ననేక విషయములలో మనకు స్పష్టమగుచుండుటవలన మనదేశాభివృద్ధికి తేలుతాధములకు గావలసిన అత్యవసరములగు మార్పులను సత్వరముగా చేయుట యెట్లు సంభవించును. అయినను మన ప్రభుత్వమువారు సమైక్యముకలవామను మనదేశము అభివృద్ధిజేసి మనమే పరిపాలించుకొనుటకు తగినభావమును వ్యవహారములలో నైపుణ్యమును ప్రయోజనకరమును గలగజేసి శక్తిరలవలసిన సాధ్యములను మనకు గలగజేయు నుద్దేశించియున్నవారును నగుటవలన మన యభివృద్ధికిని దేశక్షేమమునకును మనదేశమును మనమే పాలించుకొనుభాగ్యము గలగుటకు మన సచివమగు మార్పులను చూడవలెను. మనము నీశ్యముగా నున్నాము. అట్టిభాగ్యము లభించుటకు తగిన యోగ్యతను సంపాదించుటకు చేయవలసిన ప్రయత్నములున్నవి. చేసి పొందవలసిన సాధనము లన్నింటిని పొంది భూమి కతో దేశాభివృద్ధికి పాటుకడపట్టు ప్రయత్నములను నీశ్యములన్నియు శక్తిసామర్థ్యములను భగవంతుడు మీఠః (జగత్తేయమని కోరుచు నింతటితో విరమించుచున్నాను.

బంగోలు పశుప్రదర్శనము

[మా స్వకీయవిలేఖరుని యొద్దునుండి.]

ప్రదర్శన సంఘాధ్యక్షుని యావశ్యకము. శకుప్రదర్శన సంఘాధ్యక్షులను పాశుధ్య సంఘాధ్యక్షులను, భూస్వాములనుగొప్పవపు వెంకటకృష్ణారావు పంతులుగారు బట్టిగారిని, సభ్యులను ఆచార్యులయ్య: టెలుల చెప్పినారు. "మనబంగోలు శకువుల సంతలలో ఈ సంఘము జరిగిన సంత ఎత్తున గొప్పదని చెప్పవచ్చును. చెన్నపురిపాలకులు పెట్టండుప్రభువర్యులు, మనకోరికపడ: సచ్చటికరు దెంచి బహుమతుల బంచివెట్టుచును. పశువు లవిషయమున, నెత్తునకలకలము, దొరతనమువారి క్యమసాయభాషాధ్యక్షులు బట్టిగారు సంఘమును మనకోరిక ననుసరించి నేడిచ్చుటకువచ్చి ప్రదర్శనమును దెరుటకు అంగీకరించుట ఎంతయు సంతోషకరము. గత వత్సరము, మా దివానుబహదరు స్వామికృష్ణాక్షిణ్ణ, ముట్టూరి ఆదివారాయణయ్యగార్లు మన పురమునకు వచ్చి శకురక్షకాలము నిర్వాహకత్వకరము గురించి జనులకు పాగుగా బోధించినందుల కొరతను మనము కృతజ్ఞులము గత వత్సరపు ఆర్థిక వ్యయ పట్టికను తయారు చేయు సమయమున చిదంబరునాథ మొదలియ్యగారు దక్షిణ దేశమునందొక శకు రక్షకాలము నెలకొల్పుకొరును, దొరతనమువారి సాయము కొరుచున్నకరి మన ఆంధ్ర సభ్యులు మానసియులు రాయబహదరు మోర్ల రామచంద్రారావు పంతులు, ఆమంచల్ కృష్ణారావు, కొన్నవ్లకోట రామకృష్ణారావుగారు మున్నగు మహానీయులు, ఆంధ్రదేశములోని పశురక్షకాధికారులకు బంగోలుగిరిగిరియు బట్టి యాహాట పశురక్షకాల నొకవారినినెలకొల్పిన పాగుగా నుండుననియు దిద్దానిందియుండిరి. మేయో ప్రభువర్యులయొక మీని

యు నొకపారిచర్చించియుండిరి. వా!చచ్చులు. కార్యమోదమున త్వరగా తరతరునగాకయని కోరుచున్నాడను. కాంధరు గారు చెప్పినట్లుల మనశకువుల సంతలలన నెత్తునకలకలమునునని వా అభిప్రాయము మదరాసునకు పాటుపాలక శ్రీ వత్సరమును 3000 పసి బాటకు, మనమించుకొనరట. చెన్నపురి కలకత్తా పారిశుధ్యసంఘములవారు తమ ఆవరణాంగములలో పాలకవారినిన్ని సంపాదించుటకు తలవిధముల వాలోచించుచున్నారట. మధ్యరాష్ట్రమునా దీరాయలో నే విషయమున, నెత్తున ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అట్టి ప్రయత్నముల ననుసరించి మనము సుయితము చేయుచుండెద ఎంతయు పాగుగానుండును. ఇతరదేశములకు అస్త్రీ శియాలో గొట్టెలను వృద్ధిచేయుట కనేక పనులయ్యములు చేయబడుచున్నవి. నానాయున్నగు దీప్రకలలోగూడ పశువుల కొరకు నెత్తున ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అటులనే మనమగూడ మన పశువుల వృద్ధిగూర్చి పాటుపడుట విధాయక కృత్యముగా అనిచెప్పి బట్టిగారిని, ప్రదర్శనమును దెరుటకు కృష్ణారావుగారు కోరిరి. పిమ్మట బట్టిగారు యవ్యసించి ప్రదర్శనమును పొంగింభించిరి.

మొదటి దినచర్య.

బంగోలు మార్చి 16:— మేనుదయము శాస్త్రీ పశువుల మాత్రము వచ్చినవని వానిమొండికాని సాయంకాలము నుండి ప్రదర్శనమునకు వచ్చునంట్లు యావరిమితిగా నన్నయది. ఈదినము దొడ్డిలోనికి చేర్చుకొనబడిన శకువులసంఖ్య యొరువంకలది నైగా నున్నయది. పొంగింభవనాత్మకమును జయప్రదముగా నిర్వహించుట కష్టమకష్టమకడి కార్యదర్శులు. కార్యనిర్వాహకులగు మనసివెలగర్ల మెట్టు హిందూ సాతకాలల యాపాధ్యాయములను ఇక కొందఱును వందనీయులు ఈస్టిండియను సినిమటోగ్రాఫు కంపెనీ భారత సమాజము వారిల కొన్ని ప్రదర్శనముల గావించిరి.

రెండవదిన చర్య.

బంగోలు మార్చి 17:— ఈ సందర్భము, వెట్టాండు ప్రభువర్యులు ప్రదర్శనమునకు వచ్చెదరని, కొట్టకొండ శ్రీశైలము లెరువాలల వలె కొట్టకొండ జనులు, మువ్వోట్ల నుండి వచ్చుచున్నాడు. వందలకొలది శకువులు ఆవశ్యముగా వచ్చినందున, నేడు సాయంకాలము మూడుగంటలవరకు వానిని దొడ్డిలోనికి వ్రేకేవెట్టుచున్నాడు. ఇంతవరకువచ్చిన శకువుల సంఖ్య తొమ్మిదివందలకంటె గా యున్నది. అయివాన వత్సరములనుండి యంత యెక్కువ సంఖ్యగు శకువులు సంతకుచ్చి యుండలేదని అందరు ననుకొనుచున్నాడు. ప్రదర్శనమునకు వచ్చిన శకువులలో మేలైనవానిని నిగారణ చేయుటక, కారణమేమి నివాసులు రాయబహదరు నాగయ్య: టెల్లయ్య వాయడు, మద్దిపాటి నివాసులు తూపాటి రామభట్టు, మంగయూరు నివాసులు కల్లూరు సుందరరాయయ్య, కేమలపాటి నుండివచ్చిన ముప్పలాచెంచురాయయ్య, బంగోలు నివాసులు బల్లిరి నాగయ్య, అల్లూరునుండి వచ్చిన కాటమరాజు లది వారాయణరెడ్డి, బంగోలు వాసులు గావు సామోలు ధా రా మార్కంబేయ శాస్త్రీ, వాపట్ల తాళకాలోని కల్లూరునుండి వచ్చిన కల్లూరు బచ్చాగారు, బంగోలు నివాసులు, పిళుపాటి వెంకటరంగయ్యగారు, వాగయ్యాధికారుల శకుప్రదర్శన సంఘమువారే నియోజింపబడిరి. వ్యాధ్యాధికారులు తమ పరీక్షకు, నేటి మధ్యాహ్నము నుండి మొదలుపెట్టిరి. వేంకటగిరి మహారాజువారి సోదరులు, రాజా వెంగోటి మధ్యకృష్ణ యాచంద్రీ బహదరు గారు వారి యనచరులు సాయంకాలపు ప్యానింజను బండిలో రచ్చిరి. ప్రారంభవనాత్మకముగా వానిందిన మానసియులు బట్టిగాని శేపురాత్రివర కుండును. కావలి, యానాడి, యెరుకల నెటియ మెట్టువారిచే, నేనుబడిన కస్త్రుములు, కుంభాగడ్డలు మున్నగునవియు, మన వ్యవసాయులచే తయారుచేయబడిన వెట్టెలు, ఉయ్యాలలు, మన్నగువస్తువులు, సంతపండిల్లో, ప్రదర్శనపబడివి. సహకార పరపతిసంఘముల అస్తిప్రైటు కేట్రాగిడి. వాక్యముమార్దిగారు "జొన్న చేపకు పట్టుకు కాటుక" ను గురించి సంతపండిరులకు నుపద్యసించెనని ప్రకటింపబడిందిగాని, కొన్ని కారణములవలన, శేపురమువరకు, నువశ్యాసము నాకబడినది.

పోలీసు ఉద్యోగములకు బహుమానములు:— గొప్పనీ యలగు పి. ఎల్.మూరుగారు ఈక్రింది పోలీసు ఉద్యోగులకు నెచ్చెల పుస్తకములను మంచిదిపొందగలము వానిని. పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు కె. రంగారావుగారు ఇన్స్పెక్టరు ఎల్. పి. స్వామిగారు కలుపునెచ్చెలకు ఆర్. రామిరెడ్డిగారు.

చిత్తూరు మండల సభ.

చిత్తూరు లో నేడు సమావేశమగుట

[మాన్య కీర్తి విలేజ్ డివిజన్ డివిజన్]

నెటి (18-2-1916) దినమున చిత్తూరున జరిగిన మండల సభకు అనితెనుకున్న గౌరవములకు గుండె. సభాధ్యక్షుల నొకరి తమను గౌరవించినందుల కీ మే ప్రభుత్వమునకు కృతజ్ఞతను సభవారి కెరిగించెను. పిమ్మట నాయకు ఇటుల ముహూర్తించెను.

మండల సంఘములను సంఘవార్షిక సభలను అధిక మగుచుంటు రాజకీయ జీవనాభివృద్ధికి నూతనమై కడు నాదరణ చేయాలి యన్నది. ఇట్టి సభలను సంఘములను లేక ఏదేమియును రాజకీయాభివృద్ధిని సేయదు. అన్ని జిల్లాలలోను జిల్లాసంఘములు ఏర్పడి యా సంఘములు తమ జిల్లాలలో తాలూకా సంఘముల నేర్పరచినచో విద్యాభివృద్ధియు, దొరత పనులను యేర్పరచినచో ప్రజాభివృద్ధియు నుపయోగపడును.

మన రాష్ట్రము విధాన నిరూపణమును గూర్చి ప్రభుత్వము నుండి విద్యాభివృద్ధి కలది. మంచాయితీల విషయమున జిల్లాసంఘము లొప్పించి కార్యములు మున్నగువాటిని తదంతరమున చర్చించెను.

రాష్ట్రము విధాన నిరూపణము.

యోగవార్షిక జేతనముచేసినసభ, జేతనమున జన సభాస్థాయి సంఘము, రాష్ట్రమునభూమి రాష్ట్రము స్థాయి సంఘములు, జిల్లాసంఘములు, తాలూకాసంఘములు మున్నగు రాజకీయసంఘములు కలవు. వీటికి గ్రామసంఘములనుండి ఆచారాలనునవి చేర్చబడును. గాక అవి నాకొరక ఇన్ని సభలనును వీటి కార్యక్రమము నిర్ధారణగ లేదు. గాన కార్యనిర్వహణభారమున సభలకు పంచివెట్టుట యత్యవశ్య కము. ఈ విషయమున అందరము నేకాభిప్రాయముననే యుండుటను విధానమును నిర్ధారణ మొనర్చుటయు కడు శ్రేయము.

ప్రస్తుతమున గ్రామములు తమతాభివృద్ధినిమి త్రము ఫిర్కా సభలను సాధారణమునను. ఈసభలను తమ ఫిర్కాలలో నుండు గ్రామముల విభజించుకొని తమతమతమము గ్రామముల సభివృద్ధి కలది జూడవలయును. జూడవలయు గు గ్రామములను తమతో జేర్చుకొని వారితో కలసిమెలసి పని చేయుచుండవలెను. ఇందువలన గ్రామములు స్వవికాసము ననుసరించి కార్యచరణమును తలచి కలగలక.

స్వచ్ఛందమున నిర్మించుకొనిన ముఖ్యస్థానకన్యకు పాలనమునకు ప్రభుత్వ సోపానముగ నుండుటయే గాక స్వతంత్ర పాలనాస్వాతంత్ర్యమున బడయుటకు అత్యధికమున ఆవశ్యకమున కలిగియుండును. ప్రతిజిల్లాయందును ప్రతితాలూకా యందును రాజకార్యనిర్వహణ కుతూహలమున నుండుటకు ప్రజలు వెళ్ళుచుండగలరని ఇందువలన స్పష్టము కాగలదు. ఏదలసందేహము జిల్లాపాలకులను పురపాలక సంఘములకు సంఘసభ్యులను అధికార అధ్యక్షులను నియమించుట జరిగి రావలెను. పరిపాలకసంఘముల నన్ని స్థానములను వీరి యాకృతియందు జనగలగుట. మండలపరిపాలక సంఘములనుండి గ్రామముగ అధికారములను అధికారముల నెల కొల్పించుటను గాననిర్మాణపరిపాలనాకార్యనిర్వహణాధికారములను ప్రోత్సహించి కార్యముల బడయుటకును బాధని మోచక సాధనమును, రాజకీయస్వాతంత్ర్య ప్రదాయకమును ప్రముఖాభివృద్ధి కలది. అందుచేత ముఖ్య పాతనముగా వినియోగించ బడవలయును. నూనింపబడినవిధానముచేతాంతి భంగముకలిగించునది కాదుగాని, అధికభాగ్యులతో పాడిన ముప్పు మాత్రమును నిశ్చయము. విదేశముల చేతులయందండి స్థానికపరిపాలనమును స్వచ్ఛందపాలన పాలన చేతులలోనికి గొనివచ్చుట. తీరములు బుచ్చుకొను యందెన కలగవలెను. ఈ స్వతంత్రపాలనమును గూడ తనిఖీయు యందును. కాని వెనకటికల వీర ప్రజల యజమానులుగాక త్రొవ్వినవలె వారిచే నియోజింపబడిన వారై యుండును. కార్యనిర్వహణపరిపాలనాధికారమును ముఖ్యములై యుండవలయును. తమ కాలమునంతయు పరీక్షించుకొనుటకే వినియోగించవలయును. గాలటి పరీక్షములు పుచ్చుకొనినవలె నెవ్వరు పరీక్షించుట దొరకావలెను. ప్రస్తుతపు ఉద్దేశ్యముల తాముచూచి ప్రజలకు భాగ్యముగాక పోవుటయే వారివిషయమై ఉన్న గొప్పయూ

టంకము. ప్రభుత్వోద్యోగులను దొరతనమునండి చేరువరచుటయే పాలకులకు దొరతనమువాదు భాగ్యులై యుండుట యే లేకపోయినచో చేకూర్చుకొనవలెను. భద్రముకానీరదు. ప్రభుత్వమువారు రాజ్యాంగ (పార్లమెంటు) సభకుభాగ్యులై యున్నారు. ఆ రాజ్యాంగ (పార్లమెంటు) సభా సభ్యులు వీరిలచే నెన్నుకొనబడిరి. కాబట్టి అన్ని పరిపాలకసంఘములందును. జేతన, రాష్ట్రమునందలరాజ్యాంగ కార్యనిర్వహణ పురపాలకసంఘములందును జిల్లాతాలూకా పరిపాలనాధికారముల గామముల సభలయందును పరిపాలనాధికారములకు భాగ్యులై యుండుటయే, పాలకుల పాలకులచే నెన్నుకొనబడుటయే అనుసరింపబడవలెను.

గ్రామసంఘముల గాక తక్కిన సంఘములన్నియు వ్యాప్తమై యున్నవి. కాని వీటిని ముఖ్యముగానిది దొరతనమువారి సంఘములతో పాటు మన రాజకీయసంఘములనుగూడ నేర్పరచవలెను. దొరతనమువారి సంఘములలో మన సంఘములలోని వారిచే సభ్యులనుగా నేర్పరచుటకు యత్నించి క్రమక్రమముగ దొరతనమువారి సంఘముల నన్నిటిని మనసంఘముల జేత మొనరించుకొనవలయును.

జమీందార్లనుగూడ జేతన రాష్ట్రమునందల తాలూకా స్థాయి సంఘములతో సభ్యులుగ నుండుటయే, పురపాలక సంఘములతో భారతీయ వర్తకులను గూడ సభ్యులను గనియోజించుటయు ముఖ్యమై యున్నది. అంగభాషయందు వీరలకు పరిచయ ముండకపోయినను అట్టి అపరిచయ మొక అటుంక మొనర్చునాడను. తాలూకా ఫిరకా మున్నగు సంఘముల కార్యక్రమము జేతనముతోను, అంగభాషయందును గూడవలెవలయును. కేసదా, దక్షిణాఫ్రికా జేతనములలోని రాజ్యాంగసభలలో కార్యములెట్లే అంగభాషాభాషలలో నడుపబడుచున్నవి. అంగభాష నుడయోగించుటకు దొరకలము కలదు. సానభూతిగల యట్టి అంగభాషలు కొందరుసంఘములలో జేరనిచ్చుకొనియుండుటయే, అనంతరమునకును సంఘలభావనలై యుండుటయు సంభవించవచ్చును. ఇందులకు ఎరడ్డెవార్లను దక్షిణాఫ్రికా వీ. చేంబర్ల, ప్రెస్టెక్లవే జాను ఏడము మున్నగు అంగభాషాసభ్యులు జేతనముచేసినసభకు ప్రతినిధులుగ బంపబడుటయే తార్కాణము.

జిల్లాసంఘములు.

జిల్లాసంఘములు రాష్ట్రమునందుల కన్ని విధముల నుపయోగపడవలయును. ఆయాజిల్లాలయొక్క ఆకర్షకతలు, అన్నియున్నగు వివరములను జిల్లాసంఘములు పోగుచేసి యుంచినచో రాష్ట్రమునకానసభాకార్యములు ముఖ్యమగును. కానసభా సమావేశమునకు పూర్వమున నియోజనసభ్యులు తమ తమ ప్రజేతలకు సంబంధించిన వివరములతో సమావేశమై సభలో తాము జనపరమార్థకార్యక్రమమును నిష్కర్షించుకొనవలయును. ముఖ్యమంత్రిచేయుటను తీర్మానములను ఉపపాదించుట చర్చించుట మున్నగునవి జనగునపుడు వాటివివరములను రాష్ట్రమునందుల జిల్లా, తాలూకా సంఘములవారి ద్వారా గామములకు తెలియజేయవలయును. జిల్లాను పిగురీటిని తాలూకాను ఫిరకాను మున్నగు విన్నవిన్న భాగములుగ విభజించుటయే జిల్లాసంఘములయొక్క ప్రధానవిధి. ఫిరకాను వియోజన విధానమున కార్యములని దొరతనము వారిచే పరిగణించబడుచున్నది. ఫిరకా మును, నియోజన భాగమును ఒకప్పుడు సరిగ నుండవచ్చును. కొన్నియెడల ఒక నియోజన భాగమును 2, 3 ఫిరకా లుండవచ్చును. మన రాజధానియందు 3 టికి తక్కువగు నున్నట్టియు 13 కంటె సభికముగ నున్నట్టియు ఫిరకాలుగల తాలూకాలులేవు. తాలూకా పరిపాలన ఫిరకాలలో చాలభాగ మొకసభ్యునిమాత్రమే పంపుచున్నది. 2, 3 గుర సభ్యులను పంపుచున్న ఫిరకాలనుగూడ గలవు. ఫిరకాలో గ్రామము లధికముగ నుండును గావున తాలూకాను విభజించుటను ఫిరకా సంఘముల నేర్పరచుటయేవలెను. అనంతపురము జిల్లాలో 4 తాలూకాలున్నవి. ఈతాలూకాలలో 6-7-8-9 ఫిరకాలు మొత్తము 30 ఫిరకాలును తాలూకా పరిపాలన 31 మంది సభ్యులను నియోజించుచున్నది. 1914-15 సం॥ దొరతనమువారు ప్రకటించిన ప్రజామనస్సును మున్నది. ఫిరకాతాలూకా సంఘములవలన సంపాదించబడినవిషయములను ప్రత్యేకకర్షకలందరినీ భద్రపరచ

టయినను ఉపశాసనముల నిష్పించుటకు ఏర్పాటులను చేయుటయేను వ్యవహారపర్యాయమున తాలూకా స్థాయిసంఘములకు అందజేయుటయేను ప్రత్యేకముగ నేయేవిషయములను గురించి రిపోర్టులు వార్షికములయినో నిర్ధారణ చేయుటయేను సభ్యునియొకరైన కార్యనిర్వహణమును కానన సభాసభ్యులకర్తవ్యములగు వారిని నియోజించుటయేను ప్రస్తుతము కాననసభకు నియోజితులైన సభ్యులతో నుత్తరప్రభుత్వత్తరములను జనప్రభుత్వము నేర్పా స్థాయిసంఘములు చేయవలసిన ముఖ్యకార్యములు. ప్రభుత్వమున ముఖ్యముగ చర్చించబడు రాజకీయ విషయములను మండల సంఘములవారు చర్చించి తమ యభిప్రాయములను గ్రంథస్త మొనరించవలెను. నెలకొనసారికి తక్కువగాకుండ మండల సంఘము సమావేశము కావలెను. అనంతపురముజిల్లా యావద్భాగత జేతన స్థాయిసంఘము వారి కంటబడుటకు తమ యభిప్రాయములను రాష్ట్రము సంఘమువారికి నుండలసంఘములవారు పంపవలెను. అనంతపురము వారు చర్చించవలసిన కార్యమును వారికి తెలుపవలెను.

స్వతంత్రపాలనమును గూర్చి ఏర్పరచబడిన విధానము చెన్న రాష్ట్రము సంఘమువారు మండలసంఘములకు నియమపరిమితులనుగాన వానితో అంగీకరములను అంగీకరములు నుగు నిబంధనలను గూర్చి ఈరాజధానిలోని అన్నిమండల సంఘములవారు ఈమార్చి నెలలోని తొలి తమతాభిప్రాయములను రాష్ట్రమునందుల కందజేయును యావద్భాగత మనసభాసంఘమున సభ్యులుగ నున్న రాష్ట్రము ప్రతినిధులకు వాని నందజేసి ఏ ప్రెస్ అం నె ల లో అలచబడుటతో జనగమనము సభలో విషయ నిర్ధారణచేయున వనరమున మండలసభల యభిప్రాయముల కాసభ్యులు ప్రాముఖ్యత నిచ్చునట్లు వారిని కోరవలెనని మండలసభలవారు రాష్ట్రము సంఘమువారిని కోరవలెను.

చెన్నపురిలో రాష్ట్రము సభవారు రాజకీయములను గూర్చియు జాతీయవిధి పరిశ్రామిక సంఘమువారు పరిశ్రామికములను గూర్చియు నుపవాసముల నిష్పించుచున్నార అట్టి యావద్భాగములను జిల్లాలలో ముఖ్యస్థలములందును గూర్చియును నడుపుటకు ఉపశాసనములనిచ్చుటకును మండలసంఘములవారు కోరవలెను. వారిని ముద్దీరముల నొసర్చి విరివిగ పంపివెట్టవలెనుగాని ముద్దీరములకు వ్యాసములు, మొదట ప్రజలు శ్రద్ధగా చదువును. ఉపశాసనములను విని పిమ్మట వారికి శ్రద్ధగలగును.

బొంబాయి రాజధానిలో కొంతభాగమునందలి మండల సభలన్నియును కలసి కార్యనిర్వహణము నేర్పరచిరి. స్వతంత్ర పాలన విధానమునుగూర్చి ప్రభుత్వముగ వనిసాగించుట వీరియొద్దేకము. మా నెలవ్యాసముగారి యధ్యక్షతకరిగింద జరిగిన యొక సభలో షెర్లసను కళాకాలలో నుపవాసములను కేలవండకుడుపర్యవేషించెను. "అంగభాషయందు హిందు జేతనమున దిగు మతియగుచున్న నూజుబట్టలమీద దిగుమతిపన్నులను విధించుటను గూర్చి అంగభాష ప్రభుత్వముకాకిని హిందూజేతన దొరతనమువారికిని నైపుణ్యమేర్పడినది. దీనివల్ల హిందూజేతనము కార్మికస్వతంత్రపాలన మనసరమున" కేలవండితుడునడిచి "కానననిర్మాణసంఘమునకు కార్యనిర్వహణసంఘమువారు రవాణులగు వరకును హిందూజేతన వ్యాపార యభివృద్ధి కొ. నేరడ" మా నెలవ్యాసముగారు నడిచిరి. విస్తీర్ణమున చెన్న రాష్ట్రమున ఏదో యొక జేతనము నే వారు మండల సంఘములన్నియునిట్లు కలసి జేతనముతో కార్యనిర్వహణమునకుగడగవలెను. అట్లు జరిగినగాని రాజకీయ విషయములు పరిపాలనలకు కనసరమును బహు జవాబుదము లభింప నేరదు.

చెన్నపురి రాజధానిలో 26 జిల్లాలున్నవి ఇవి 94 తాలూకాలకరిగింద విభజించబడినవి. మరలనవి జేతన ఫిర్కాలకరిగింద విభజించబడినవి.

తాలూకా ఫిర్కాసంఘములు. ఒకకాననసభ్యుడు భూమిస్థుడు ముచ్చుచేయుటను గూర్చి కాననసభలో ప్రసంగించగలడు. అందులకు కావలసిన యంశములను తెలుపుడని యాతడు మండలసంఘముల వారికి ప్రాయము. ప్రతితాలూకాలోని ఫిర్కాలకును చేరన గామములలోని రైతుల ఆదాయవ్యయములను గూర్చి తాలూకా సంఘముల వారందరకు సంఘమునకు పంపిన రిపోర్టుల కట్టలను మండల సంఘమువారు వెకక ప్రతితాలూకానుండి యొక యంతమునుచేర్చి కానన సభ్యులకు పంపెదరు. సమీక్షరాష్ట్రములలోను మరీ కొన్ని స్థలములలో ప్రభుత్వోద్యోగులు గామములలో నుపవాస తాలూకా క చేరినకు పంపిన సుబాయుషిలలోని యంశముల నన్నిటిని రాష్ట్ర సంఘములవారు తమతమ ఫిర్కాలలోని గామములలోని సమీక్షార్చవలెను. (రైతుల ఆదాయవ్యయముల

కలదిగ్గిగానూ వ్రాసిన "ప్రొఫ్యూరు బ్రిటిషు ఇండియా" అను గ్రంథములో విస్తారముగా "ఇండియా ఏ నేను" అను గ్రంథమున 42-48-44 పేజీలలో ఆనందమైన విధానమును తెలుపుట చాలి వన్నియును వ్రాసిబడినవి.

తాలూకా సంఘములవారు ఫిరకా సంఘముల నేర్పరచవలెను. ఫిరకా సంఘములలో ప్రతిగ్రామమున కొక్కొక్కడు కట్టుకుని నుండవలెను అతడు తన గ్రామములోని విషయములను తెలిసికొని ఫిరకా సంఘమునకు తెలుపవలెను.

ఎన్ని యకరముల భూమి కలదు? నిన్ను చెల్లించవలెనా అక్కర లేదా? దానిమీద నెంతవన్ను విధించబడినది?

2. ఏమేమిటంటి పండింపబడుచున్నది? ఎన్ని పశువులున్నవి? గడ్డివీరు సమృద్ధిగా నున్నదా? వానిని కొనుగోడల ఎంతసామిచ్చి కొనుచున్నాడు?

3. ఇంటికారే పనిచేయుచున్నారా? మాతివాండ్ల చేపని చేయుచున్నారా? మాతికింద ఎంతభర్తగుచున్నది?

4. వ్యవసాయమునకు నీటివనంబులే నెవరారా? అందు కలన ఏమి అదాయము వచ్చుచున్నది?

5. కుటుంబము సంఖ్య ఎంత? అకచరులెందర?

6. తిండికి బట్టలకు మరలసంబంధములగు కార్యములకు ఎంతెంతవ్యయముగుచున్నది.

7. యజమాన్లువా? ఎమిట్టియిచ్చుటకేర్పాటు చేసి కొనిరి?

8. వ్యవసాయమునకు సాగు కెంతవ్యయమైనది?

9. కట్టయజమానిన కట్టసామములను నేమి మిగిలినది?

ప్రతిగ్రామమునందును ఈవిషయములనుమరియిట్లుమఖ్య విషయములను గ్రామస్థులందరిని తెలిసికొని సరిగ తయారు చేయవలెను. రాజకీయసంస్కరణకుములె ముఖ్యధారములు. గ్రామములో ప్రాథమికవిద్య గ్రామపరిశ్రమలు అడవులు చేరువుగనున్నచో అనుబంధమున అడవుల నిబంధనలు కోడ్లు, పారికర్థ్యము చేరువులు, వావులు ఇతర జలనీరులు, గ్రామస్థులకుగల ఇచ్చిండులు, సహకారసంఘము. ప్రత్యేకపు ఉపకర్తలు అనుపకర్తలు మున్నగువానిని గూర్చి గూడ తెలుసుకొనవలసి యున్నది.

ఫిరకా సంఘములు

గ్రామములలో వీలైకట్టుకు సహకార భావమును కలిగించుట సహకార సంఘము నేర్పరచుట చేరువనైన విద్యాధికుల యొక్కయు జమీందారుల యొక్కయు సామర్థ్యానికి సంపాదించుట గ్రామస్థుల సౌఖ్యమును ఉత్సాహమును కృత్తికొందించుట కారీ, కృత్త కాస్త్రములను గూర్చియు ఉపయోక్తములు హాకరములనుగు పక్షింపకృతియలనుగూర్చియు లాంఛన బొమ్మలనుజూపి బోధించుట ప్రత్యక్షేత్రియలనుగరములు మున్నగువాని పటములను చూపుట మున్నగు కార్యములను గ్రామములలో ఫిరకాసంఘమువారు చేయవలెను.

గ్రామములలోని విద్యావిధానము.

గ్రామములలోనివారికి విద్యాబోధనమునకు నవీనమార్గములకంటె ప్రాచీనమార్గములే చాల యుపయోక్తములని కొనుచున్నది ఏదిగురులసంఖ్య హెచ్చింపబడవలెను. సంచార పాఠశాల సాధువులు తరుచు గ్రామములకు బోయి పాఠశాల పురాణములలోని కథలను వారికి బోధించి యుత్సాహములను కలిగింపవలెను. స్త్రీలను పురుషులనుగూడ చదువుటకల నేనీగాక వినుటలనుగూడ విద్య నార్జింపవచ్చును. గ్రామములలోనివారిందను విజ్ఞాన విహీనులగు నిపుడులేదు.

ఈ విషయమున "విద్యవిద్యలను సంస్కరణలోన వ్యాసములు" అనర్థకతో నీ రామలింగారెడ్డిగారు వ్రాసిన గ్రంథమున నేను చదివినది. హిందువుల విద్యావిధానమును గూర్చి చిరకాలమునుండి నేనాలోచించి నిధారణచేసిన భావములు నావలెనే ఆ విషయమును చాచిత్తతో గమనించి రెడ్డిగారువ్రాసిన గ్రంథములో చూడగలుగుటకు నాకు చాల సంతోషము కలిగినది.

"హిందువులందరూ విద్యావిహీనులని తలంచువారితోనే నేటిభవిష్యత్. చదువుటలోను వ్రాయుటలోను భారతీయులు తక్కిన జాతులవారికంటె వెనుకబడియుండుట నిజము. గానికండ్లతో గ్రంథములను చదువుటకల జ్ఞానమును పొందజూపి లోపమును వీరు చెపుటతోని జ్ఞానక యంచు కొనుటకుల చాలవరుకునూడ దీయగలిగి. మన జాతమునందలి జనులు ఇలిసోసయలు మున్నగువి జ్ఞానబోధనమునందు గాత్రవ్యవస్థ గ్రంథములకెందున తీసిపోవని గావు. అది

ఉద్యోగన కరములు. అట్టి వారిని వినుటకుల విజ్ఞానము త్వరితగ్రాయమునదాటి తోన వ్యాపింపకపోదు. వారి భావముల నా కన్నించుటకు వారి యూహను పురికొల్పుటకు వారి వ్యక్తిత్వమునుసరించుటకు అట్టిజ్ఞానమునుగర్హియున్నది. గాన అంగభాషాభ్యవసము కలన మనకు కలుగు విజ్ఞానమునకన్న నీ గ్రంథములను వినుట కలన నధికము గా తోక జ్ఞానముకలుగునని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. గాన విద్యాధికులకు చెప్పకొనవారికంటె మనదేశమున విద్యావిహీనులనువారికే అధికముగా తోకజ్ఞానముకలదని నుచువుట స్వతః చన వ్యాపారముకా నేరదు. మనతత్వకాస్త్రమునుకానాకృతియగుగర్హు నాచారమును మనదేశమున వాయుజీవకుండలములలోనూడతస్య మున్నది. నవీనవిజ్ఞానముగూడ వానికనుగుణముగనుండునట్లునగ బడినో వానివలెనే ఈ విజ్ఞానము గూడజన్మలబ్ధ నిధియైమానసికతైతికవిధానముననొకభాగముగ నుండగలదు" అనిరెడ్డిగారు గ్రంథమున వ్రాసిరి. గాని కాలము మాకుటచే స్థితిగతులను మారినది. గాన భారతీయులగు జాతములు నవీనవిధానముల ననుసరించియే విద్య నార్జింపవలెను. కాని ప్రస్తుతము వారికి నేర్పబడుచున్నవిద్య వారికుపకరించుట లేదు. గాన వారికుపకరించునట్టి విద్యనే వారికి నేర్పవలెను. విద్య నేర్పుటకుల నొకడు జీవయాత్రీనుగడుపుటకు సమర్థుడగుటయు అతడు నేర్పవలెను యతని జీవయాత్రీ కుపకరించుటయు నే విద్యాభ్యాస ప్రయోజనమై యున్నది. ప్రస్తుతము సగబడుచున్నవిద్య ఈరెండు ప్రయోజనములనుగూడ నిర్వర్తించుటలేదు.

గ్రామపాఠశాల.

గ్రామపాఠశాలలకు విశాలమందిరము లవసరములేదు. దివ్యజ్ఞానసమజాసాధనాచార్యులగు కర్మలు హెచ్. ఎస్. ఆంజనేయగారు చూపిన మార్గము ననుసరించి సింహాశ్రమంలోని గ్రామములలోని పాఠశాల మందిరములను గ్రామస్థులే స్వయముగ నిర్మింపగలిగిరి. మొట్టమొదట భక్త్య తత్వములకు పల్లకాలములోనే పాఠశాలల నుంచవలెను. పుస్తకము లక్కరలేకుండ దాదాపుకాదు (బోర్డు) అవిద లభించుటవలననే విద్యార్థులకు బోధించవచ్చును. ప్రస్తుతము కొన్నిచోట్ల తరుచ్చాసులనే విద్య నేర్పచున్నాడు. ప్రస్తుత మున్న ప్రభుత్వకాపులవారి వలెనే విద్యాకాపువారుగూడ జీవములకంటె యుపకరణములకే ప్రాధాన్యమిచ్చుచున్నాడు. ఉపకరణములు జీవులకు అభ్యాసప్రదాన ప్రయోజనములగు మాత్రమే యుండవలెను. కాని నేడట్లుగాక యుపకరణములు జీవ ప్రైత్వ్య విశాక కరములు గనున్నవి. నిర్మంధములేక సమయానుగుణ్యముగ నవరించుటకు వీలగు విధానము నేర్పరచుటకుల విద్యార్థులలో నిదిదీక్రమముయొన్న విజ్ఞానము విస్తరించి వారుత్సాహముతో పూర్వద్రష్టితో జీవయాత్రీకుగడుగుటకు వీలగునందుకు నేడట్లుగాక మార్పున కవకాశములేనట్టి విధానమును ఉపకరణములను విశాలమందిరములను అక్కరకరములని ప్రభుత్వమువారు నమర్చ తాళవలెను కర్మము చేసికొని అట్లు నిర్మించియున్నాడు. సహజముగ బాంకులు విషయగ్రహణ కుతూహలలు (తత్త్వించుచుండు)గాన వారి కుతూహలనుకృత్తికొందునట్లుతోకజ్ఞానము వారికికలిగింపుటకు తగిన విద్యావిధానము నేర్పరచిన పాఠశాల లైన విద్యార్థులు భయపడుటయు ఏగింపుకొనుటయు క్లిష్టముగా వుత్సాహముతో పాఠశాలలయందు మెలంగుట లభింపగలదు. పూర్వము వీధిములలో వడ్డరూపకముగ గణిత కాస్త్రము మున్నగువానిని బోధించువద్ద చాలమందిరి. "వల్లెలలో గ్రామ పాఠశాల లక్కడక్కడనున్నది. వానిలో వ్యాపారముయొక్కయు కొద్ది భూస్వామియొక్కయు ధనికులగు వ్యవసాయదారులయొక్కయు పిల్లలు చదువుకొందురు. వారు చెల్లినదనే ఇండ్లపాఠశాలలో కూర్చుండి ఇనుకలో అక్షరములను విద్యుంతురు. ఒక విధముగ స్వరముతో గణితమును కల్గించుచుండురు. అంగజీకరుండలి పాఠశాలలలో "కన్నెండు కన్నెండ్లకు" మించినలెక్కలను నోటితోగుణించుటలేదు. ఈవల్లెలకుటుములలోని బాలురు అంతకన్న హెచ్చు సంఖ్యలనుగూడ పాటగానోటితో గణించుచుండురు. ఈతరములను వ్రాయుటయు లెక్కలను కట్టుటయు భూములను కొలుచుటయు వచ్చినవారు పరిపూర్ణులుగా తలపడుచుండురు." అనిప్రాచీన విద్యాబోధనమునుగూర్చి ఇంజీయరులు గణెలు (4-407-408) వ్రాయబడినది.

పురాణేతిహాసములలోని కథలను చెప్పట కలననీకులను బోధించవలెను. ఆ కథలనే చిన్న నాటకములుగ పిల్లలు గంతోప పూర్వకముగ విద్యించునట్లు వ్రాసి వారిచే ప్ర

దర్శింపజేయవలెను. ప్రాగంభమున చుట్టొకమునుగూడ కథలములముననే నేర్చి జానరాము నందుకొన జేసువలెను. ఇది చాల నులభ మార్గము. జాతవ్యక్తి భవితముల గణితములను రచించి గాయకుల భ్యవించునట్లుకు వాయుచున్నను చేయవలెను. అట్టిగీతములను బాలురు వారికలను గ్రామమునం దన్నిచోట్లను పాడెదరు. వేటితోనాయుండు చోళ్ళోని యములు నిరుపయోగములను అంగ దాహకములునై గుచున్నవి. వీనినెవరైన బహుమానముగ నిచ్చినను స్వీకరింపరాదు. మతవిషయములకుగూడ కథలకలనను గీతములకలనను పోల్చి తరములకలనను నేర్పవలెను. కాకహింసా కళాశాల వారిగ్రంథములను పాఠశాలలలో అంగ్రంథములు జాతవలన్నిటియందును భాషాంతరీకరింప బడినవి వాని నుపాధ్యాయులు మార్గ దర్శకములుగ బోధించవలెను. ప్రత్యక్షేత్రియములను వివరించుచు వ్రాయబడిన శ్లోకములను బోధించుట కలన మాత్రజాతవ్యక్తి మెంపొందగలదు. ఇట్టిపాఠశాలలకు మొదట దొరతనమువారి ధనసహాయము లభించును. స్వతః పాలన మేర్పడిన పిమ్మట నే లభించగలదు. కాన గ్రామములకుతగిన అంగ్రంథములను పాఠశాల గ్రామస్థులకు ఉపయోక్తముగ విద్యను నేర్పుటకు ఏర్పరచబడవలెను. ఉపాధ్యాయుల వదలవలె ప్రస్తుతము నియమింపబడుయోగ్యతలు గలవారు వాంఛనీయులుగాను. కనిష్ఠసోదరులకు సోదరప్రేమతో విద్య నేర్పువారు. విద్య నేర్పుట యందు కుతూహలము కలవారు విద్యార్థుల కుత్సాహము కలిగించు మాత్రక ధన విధానముల సాలోచించువారుగ నున్నవారే దగులె యుపాధ్యాయులపదవి కర్తవ్యము. చదువుట వ్రాయుట గణితము ముఖ్యముగ నేర్పబడవలెను కాని మొక్కలను జంతువులను గూర్చిన నులభములను పాఠములను లాంఛన బొమ్మలనుచుముగ నేర్పవలెను. పశుభృత ఆరోగ్యము, జంతువులయందు ప్రేమ చిన్నచిన్న ప్రమాదములలో వికల్ప చేయువానినిగూడ నేర్పవలెను. కంటచేయుటపాత్రలనుకుప్పిచరుచుట కనిపిల్లల కావసరమిడుట మున్నగు వానిని బాలకులకు నేర్పవలెను. ప్రతిపాఠశాలకు నొకకర్తాగార ముండవలెను. అతడు బాలురు వారివారి వ్యక్తిక కలయు విద్యకభ్యవించవలెను. నడచియు బట్టవేతకుండలను చేయుట.

కొలిమిపని మున్నగువానిని నేర్పుటకు కావలసినవారి నేర్పరచినచో గ్రామములోని ఆయా ప వాం గ్రామము విషయములను బోధించుట. విత్తియునుచుట్టు దోమల మున్నగు పాలముతోటవలెను నేర్పుటకు కొంతసాలము పాఠశాల ను చేరముండవలెను. అతడు బాలుడిన మొక్కల మెగిన తన పాఠ వారిని ఇండ్లపాఠశాలలో నేయవచ్చును. మెదడుకుతుకంటికిని చేతికిని సహనమును పనినైపుణ్యము నిచ్చుటయు యుత్సాహవిద్య అట్టివిద్యక ముమోసంగవలెను. ఇట్టి విద్యావిధానమున తాలూకా సంఘము నేర్పరచి మండల సంఘము కంపకవలెను. అన్ని తాలూకాల విధానములకు వారికి పంపజును గాన అన్నిటిని పరిశీలించి మంచి విషయములనే వారు ప్రకటింపవలెను.

పంచాయతలు.

పంచాయతీ సంస్థాపనమున రాష్ట్రీయ సంఘములు మొత్తపువిధానము నేర్పాటుచేయవలయును. జిల్లాసంఘములు పంచాయతీ కల్పమున ప్రజల భావరంతులకొనవచ్చును. ఫిరక తాలూకామిట్టిలు పంచాయతీలకు సంబంధించిన వివరము తమతమ భాగములయందుండు గ్రామము నెలకొల్పును. ఈవిషయము గూడ మనకు మదరాసు రాష్ట్రీయసభ సహాయముచేయును. రాష్ట్రీయసభ వారీలనై పంచాయతీలకు సంబంధించిన వివరము నన్నిటితో పాఠశాలకుపాటి యుండి కాసమయ నొక దాని చేసి. పంచాయతీల విషయమున అంశముల పోగు చేయుటయందు టి. రంగారావుగారి కృషి యెంతయు కీర్తనీయము.

హిందూజాతమున గ్రామపరిపాలనము బహు ప్రాచీనమై. విద్యుత్తములగునట్టియు ప్రజాపరిపాలనము లున్నట్టియు చిన్న చిన్న రాష్ట్రములు హిందూజాతమున గలవిని క్రీస్తు పూర్వ 800 సంవత్సరమున గ్రీసు జాతవృత్తి గారును మెగసి నీనుగ్గించె నని సర్ విల్లియము హంటు గారును తోకవిదితమే నేటికర యను ఈగ్రామమును నిలిచియుండి భాతీయుల స్వరూపాల వా నమర్చకు బాలుచున్నది. గ్రామస్థులకుమనగ అంగ్రోనోటికి గ్రామపైత్రికదానిని బాధ్యుకొన్నట్లు తోడనే అంగ్రులు నెలకొల్పి గ్రామ స్వరూపాల వా విధానమంతయు నీట గలవినది. వెత్తవారు కరణులు, తలారాకాచే నుల మాత్రము మార్పు కొందలేదుగాని వాటినిని నశింపి ది గ్రామస్థుల నేర కలుగు నుండు కుతూహల వివరాల యజమాని లొంగుబడి. యాజమాన్యమున పులి ను స్వరూపిగ గ్రామస్థుల

విషయానుక్రమణిక.

ఒంగోలు కరువుల పరిష్కారము	3
ఉత్తర మండల సభ	4-5
ప్రధాన వ్యాసము	
పదియవ గోదావరి మండలసభ	6
తెనాలి శతశతాబ్ది కైలు తెలుగు	7
విరోధ మహాసంగ్రామము	
విశేషతరల వార్తలు	8
కృత్రిమతలు	9
ఇంగ్లీషు సంస్కృత వార్తలు	10-11-12
తెనాలి శతశతాబ్ది సమర్పణలకు తెలుగు	18
కృత్రిమతలు	14
10-వ గోదావరి మండల సభ	ఆరుల భము

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 వ సం॥ మార్చి నెల 18 వ తేది

శనివారము.

పదియవ గోదావరి మండలసభ

నేటిదినము పదియవ గోదావరి మండల సభ రామచంద్రపురమున ప్రారంభ మయినది. గౌ. శ్రీరాజా కొచ్చెర్ల కోట వె కటకృష్ణారావు బహదూరు గారగ్రాననాధిపత్యము వహించిరి. శ్రీ రాజా కాకర్ల పూడి రామచంద్రరావు బహదూరు గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష పద్యాసము నెసర్చిరి. మండలసభ విషయమునెన్నియును లక్ష్యపూర్వము అపారశ్రద్ధాను లెపాటుపడుట శుభసూచకము. ఇది గోదావరిజిల్లాకు వితరకాదని ఆమండలము వారు చెప్పవచ్చును. అది నిజమేయగును. ఆ జిల్లా లోని మండలసభకే కృష్ణారావుగారు పంచప్రాణములతో ముఖ్య ప్రాణమై ప్రవర్తించువారని యాంధ్రదేశ మెరుగిపోలేదు. వీరి నేటిదినపు టుపన్యాసముగూడ కడదీర్చు మనటకు సాదేహము లేకున్నను బహు సరళమగు భాషయందు మహావిపులముగా వ్రాయుడి వీకి మండల సమస్యలయొక గల గొప్పయభిమానమును వెల్లడిపరచుచున్నది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల యుపన్యాసము అధ్యక్షుల యుపన్యాసమువలె సంతోషముగా లేకున్నను విషయ వివరణకును మిక్కిలి ప్రశంసనీయ పద్ధతుల నవలంబించి యున్నది. కృష్ణారావు గారి యుపన్యాసమునను రామచంద్రరావు గారి యుపన్యాసమునను రెంటును నొక్క యుత్తమగుణము ప్రత్యేకముగా బేర్కొనదగినది కలదు. వారిరువురును ప్రజలలోని లోపములను గప్పిపుచ్చక బాహుళ్యముగా ప్రకటించుచు ప్రభుత్వము వారి సహాయముకొరకు వేచియుండుట తప్పనియు స్వయంసహాయము అభివృద్ధికి నుత్తమ మార్గమనియు ఒక్కపర్యాయము గాక పెక్కుపర్యాయములు నొక్కిచెప్పినారు. రామచంద్రరావు గారు ఇటీవల రైతులు తమ యజ్ఞానముచే కరువులను బోగొట్టుకొనిన సందర్భమును కంటికి నీరు పచ్చు మాటలలోవర్ణించి ఈక్రింది వాక్యములను ఒక్కొక్క యప్పుడు ఏత్రోతకు మనస్సు నీరుకాక యుండ గలదు. ఏత్రోతకు రైతులుపడు దురవస్థ అర్థము కాక యుండును.

“వేసిన తప్పులను గప్పి పుచ్చుటకు కార్యద్యముల ప్రవృత్తికడకు నిర్దోషులను బాధించుటకు ఆనానృత్యము

లగు అంచనా లిచ్చుటకును ఇతరదుర్వినియోగములకును అవకాశము కలదు. అది గోదావరి మండల సభలోని యొకటిగా భావించుట కలవాటు కడన గ్రామములు తమ స్వయంసహాయమును విషయములందు నిర్లక్ష్యభావము కలుపరచుట సంతాపకరము.”

జిల్లాబోర్డులోని క్రైతినిలులు రైతులపై మోపవలసిన రెండవాల సెన్సు అన్వయ మని చూపు పట్టనను రామచంద్రరావుగారు నైతిక ధైర్యమును చక్కగా ప్రదర్శించినారు. రైతు సైనిధింపబడు భూమికిస్తే మహాభారమని ఈక్రింది మాటలలో వర్ణించినారు.

“రాజధానియందలి భూస్వాములలో 100 కి 80 మంది సం 1 కి 80 ల వ్రాపు ఆవాదముల భూస్వాములు యున్నారు. వీరికిరచ్చు సగటు ఆదాయము రు 2½ లో సగము గవర్న మెంటుపన్నుగా నిచ్చుచున్నాడు. ఇట్టిరిని కృపించ మునం దేశరతనమువారును చెరిగము పుచ్చుకొనువాడలేదు. * * * ఇకకమటాన్న మాటికి రు 21 ల మాత్రమే అయి యున్నది. * * * అట్టి దరిద్రులవలన కనులగుడ్డు లోకలో నెక్కువో స్థాపించబడిన సాధనాలయము వైద్యశాలలయొకటి కలుపడిన రసాలము లాభము అవధమున కన్నుల నీయని కట్టనానులలోదం మోబోటివారు గుర్రెంగిము మరల రయి తులమిదనే యాభావముచేత నిర్లక్ష్యించుట విచారకరముగా నున్నది”

ఈమాటలతో రామచంద్రరావు గారు తమ జిల్లాబోర్డువారిచర్యను ఖండించువారై నారు. మాకుంజాడ నిందులో సత్యమెంతయో కలదనియంగీకరింపకతప్పదు. నిజముగా జిల్లాబోర్డుల అధికారిని బాగుపరచుటకు వేరుమార్గము లభియవలయును గాని రైతుపై హెచ్చు సెన్సువేయ దలపెట్టరాదు. అందులోను రామచంద్రరావుగారు చూపు రీతిని భూమికిస్తే సెటల్మెంటులో నీ సెన్సు సెటల్మెంటు కూడ జరుగుచున్నది. అంతేకాక గ్రామసంస్థల కెక్కువ స్వాతంత్ర్యము వచ్చినట్లై ఉమ్మడివ్యయమునకు గ్రామస్థలే జవాబుదారి కావలసినవత్తురు. భూమిసెన్సు పెంచు నధికారము జిల్లా బోర్డులకిచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఈసంగతులనెల్ల నాగోచితురుగాక యని కోరుచున్నాము. రామచంద్రరావుగారు జిల్లాదర్బారులనుగురించి వచించిన మాటలను ప్రభుత్వమువారు రాలోచించి తగిన ఏర్పాటులు చేతురుగాక యని నమ్మలేకయున్నది. కృష్ణారావుగారి యుపన్యాసమున జానపదవాసులకు, ముఖ్యముగా డెల్టారైతులకు, గమనింపదగిన విషయము ఆరోగ్యాభివృద్ధివిషయమై యున్నది.

“లేచిచేతకతక ఆరోగ్యమునకుసంప్రాప్తమగుసామ్యమును గృహింపలేక పోవుటచేత గ్రామస్థులు గ్రామకలతపీడనంతయు దరఖాస్తుచేసి పుచ్చుకొని కల్లపు సాగుబడిచేసి తామును తమకువలయు స్వేచ్ఛ గాదిగుట్టుకాడుకదా కడ అటపడెన చాలినంత గ్రామకలత గ్రామారోగ్యస్థితిని బాగుచేసి తమయారోగ్యస్థితిని తమకువలయు యారోగ్యస్థితిని బాగుచేసిగొని ఆ కేరవిధ రోగములకు జిక్కి నానాకష్టముల పాలగుట తటస్థించిది. ఇట్టికిరైన కొంచెము తెలివితెచ్చుకొని గ్రామస్థులు తమతమగ్రామారోగ్యాభివృద్ధినిచేయుట తమ కీశ్రేయస్కరము.... గ్రామముచుట్టునున్న ప్రదేశమును గ్రామకలతపీడనములనుదరఖాస్తుచే మునస్సుకుకల్లపు సాగుబడిచేసి గ్రామమునకు చాలినంత పరిశ్రమ లేకుండచేసి గ్రామారోగ్యమును బాగుచేసి యప్పుడు గ్రామాభివృద్ధిప్రదేశము కావలసియు స్వేచ్ఛకు విశేష మొత్తహామ్య యిచ్చినగాని అట్టిప్రకారము అభివృద్ధి యుండలేనే అంతసామ్యములకు దొరతనము వారు కిద్దవడకుండుటచే తమగ్రామారోగ్యాభివృద్ధి హెచ్చించుట కేధములయిన మార్గములు కన్పడనీయక అందుకు గ్రామస్థులే ధైర్యమున నహాయముచేయుటకీ నిర్లక్ష్యపడకతమగ్రామాభివృద్ధికి ప్రయత్నములు సామర్థ్యములను ట్టురకుండుట.... కం తెనూ ధ క్షయ మతియొకటిలేదుకదా! గ్రామములలో మిక్కిలి ఆనారోగ్యకరములగు భాగములు

పంచములుండు మాటవల్లెం. ఈపల్లెలలోనికి గ్రామస్థులైత్యులును కల్లి మాడకపోవుటచేతను అందు నివసించు పంచములు అటరాని వారును హీనకర్ణమువారు నటించేతను వారు గావు రమున్న యనారోగ్యస్థానములయొక్క పాలనకయి గ్రామస్థులొచ్చుకయిన తలపెట్టవచ్చును. పంచములు పాత్రేగ నుండి కర్ణసాయమునకు పరిధానమున పనివాంతుగా నున్నారవారి యారోగ్యస్థితి చక్కగా నుండుట కర్ణసాయాభివృద్ధికి ముఖ్యమైన కారణము. గ్రామములలో నేయంటువ్యాధి బయలుదేరినను ముందు అందుఅంజరించి కృతకృతగా గ్రామములకు నల్లుకొని పాడుచేయును. కనుక అట్టి హీనాతి వారుండు ప్రదేశములు ముందెట్టిరీతిం దుండుట్లు మీరు యేర్పాటులు చేసికొన్న గాని గ్రామారోగ్యస్థితి బాగుపడదు”

ఈమాటలను గ్రామస్థులు దిన దినమును తమ ఎదుట ప్రేరూపగల్గుకొని మననముచేయుచు తమ యారోగ్యాభివృద్ధికి తామే ప్రయత్నింతురు గాక యని కోరుచున్నాము. స్వాతంత్ర్య సంపాదనము నులభసాధ్యముకాదని కృష్ణారావు గారు స్పష్టముగా తెలియపరచినారు. దొరతనము వారైత సదుద్దేశము కలవారయినచు ప్రభుత్వ మొత ధర్మమైన దైనను వారు మన కట్టి స్వాతంత్ర్యమును ఉచితముగ భారపోయుచు రని నమ్మరాదట. మనకు గావలసిన కనులన్నియు దొరతనము వారే చేయవలయుననియు వారిదే భారమనియు నూరకుండుట శ్రేయోపాయకమును పురోభివృద్ధి కారణమును గాదని నమ్మవలెనట! స్వలాభముకొరకు శ్రేయోభివృద్ధికొరకు స్వాతంత్ర్యలాభప్రాప్తి కొరకు అధికారము సంపాదించుకొను కొరకు పాలకోసము రాయి మోసినట్లు కొంతభారమును వహించి ప్రజ కష్టపడకతప్పవట. ఈ యుద్దోభన ఆంధ్రదేశమున కర్థమగునని మనవియుక్తిమాగము ఆరంభ మైనదనియే నమ్మవచ్చును. గౌ. కృష్ణారావుగారు ఆదర్శములను గురించియు, స్థానిక ప్రభుత్వమును గురించియు, గ్రామపంచాయతీలను గురించియు, పరపతిసంఘములను గురించియు, వ్యవసాయమును గురించియు, స్వదేశీని గురించియు, ఆరోగ్యాభివృద్ధిని గురించియు, రాజకీయ జ్ఞానమును గురించియు, పుస్తక భండాగారములను గురించియు సెన్నియో విషయముల వివరించి యున్నారు. అన్నియు విమర్శించ బోదుమేని వారు వ్రాసిన యంత గ్రంథము వ్రాయవలసి వచ్చును. కావున విరమించు చున్నామి. ఆంధ్రసమస్య, ఆంధ్రరాష్ట్రముల విషయముచూతము వీ రైత్తుకొనకుండుట ముందు ఆంధ్రమహాసభ కలదు కదా య కారణముచేతనే యని నమ్ముచున్నాము. రామచంద్రరావుగారి విషయమున దృఢాభిప్రాయ మిచ్చియుండుట సంకోచకరము.

తెనాలి రేవల్ రైల్వే

నేటిదినము మనగవర్షులు పెట్టుండు ప్రభువు గారు గుంటూరుజిల్లాలో గుంటూరు రేవల్ రైల్వే శాఖను ఉపక్రమించువారైరి. ఇయ్యది గుంటూరు జిల్లాబోర్డువారి యాజమాన్యమున వేయబడినది. గవర్నరుగారు తమ యుపక్రమోపన్యాసమున జెప్పినరీతిని జిల్లాబోర్డువారు మిక్కిలి యోర్పుతో పనిచేసినా రనుటకు సందియములేదు. ఈ రైల్వే యుపక్రమము 1899 లో ప్రారంభ మయ్యెను. నాటినుండి నేటిదనుక 17 సంవత్సరముల కాలము 21 మైళ్లు రైల్వేకొరకు పట్టియుండుట చిత్రముగా దోచకపోదు. అందులోను ప్రభుత్వము వారు కంపెనీలద్వారా వేయుచు రైలు సంవత్సరము సంవత్సరమును పందలకొలిపి మైళ్లు సాగి

పోవుచుండగా జిల్లాబోర్డు రైల్వే కిగతి పట్టుట ఎక్కువ యాలోచనకు నడ మీయక మానదు. ఇంతకాలము పట్టిన నేటికైనను జిల్లాబోర్డుకు గుంటూరు జిల్లాలోని శాఖరైల్వేలన్నిటి యాజమాన్యమును నిలుచుపెట్టి రైల్వేదా యనిన నదియును కానరాదు. ముద్రాను దక్షిణమహారాష్ట్రకంపెనీవారు గుంటూరు తెనాలిశాఖను సంపాదించినారు. వీరి కిశాఖను సంపాదించవలెనను నాశ వీ రేర్పడిన 1907 వ సంవత్సరమున జనన మందెను. అంతకుముందు గుంటూరుజిల్లాలో రైలు కంపెనీ లుండినవి. మదరాసు రైల్వే కంపెనీ యొకటి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుకదారి కంపెనీ రెండవది. ఇవి రెండును జిల్లాబోర్డుతో సంబంధ ప్రతిపక్షములు పెట్టుకొని గుంటూరు రేపల్లి రైలు నిర్మించుటకును దాని కార్య భారమును నిర్వహించుటకును జిల్లా బోర్డు వారి యనుమతి సంపాదించుకొనుటకు పరస్పరము పోటీ కడు చుండినవి. కాని రెండు కంపెనీలు పోయి యొక కంపెనీ ఏర్పడవచ్చుటకి పోటీ తప్పిపోయెను. తమ ఇచ్చకువచ్చిన నియమములు పెట్టుటకు నడుకాలములు కలిగెను. అందులోను 1907 లో ప్రారంభమయిన బెజవాడ - బండరు రైల్వే యొక్క నయాదాయము నిచ్చుటకు ప్రారంభించుట జూడగా తమ స్వత్వమునంతయు నుపయోగించి లాభము చేసికొనవలెనని కంపెనీకి దోచుట యసహజము కాదు. అందుచేత జిల్లాబోర్డువారి యసహాయతను నాధారముచేసికొని కంపెనీ వారు 1911 లో తమకు గుంటూరు తెనాలి శాఖను వదలి వేయవలసిన దని కోరిరి. మన గవర్నరు గారు నేటిదినము ప్రసంగించుటలో జిల్లాబోర్డు వారు అప్పులుచేయక పని తీర్చుకొనుట ఆలస్యమును నందున సంభవించిన దనియు వారికి వచ్చు లాభములో ద్రవ్యము ప్రత్యేకించి పెట్టవలసినదనియు జిల్లాబోర్డు వారి కార్యక్రమమును శ్లాఘించిరి. ఇదేరీతిని మేము శ్లాఘింపలేనంతవలకు చింతిలు చున్నారము. బహుకాలముగా వేనియండుటచే రైల్వేసెన్సు 10 లక్షలు జనుయయి యుండినది. గుంటూరు రేపల్లిరైల్వే నిర్మాణపు వ్యయమున కంతయు 22½ లక్షలు నుదింపు వేయబడి యుండినది. 3½ లక్ష ఏలూగో రైలుకు కావలసిన భూమిని సంపాదించుటకు ప్రభుత్వము వారిచ్చి యుండును. ఇట్టిహాస్తితులలో జిల్లాబోర్డువారు తొమ్మిదిలక్షలు మాత్రము అప్పు తీసికొనవలసి యుండును. ఆమాత్ర మువ్వువో పని చేసి యుండిన యెడల జిల్లాలోని శాఖరైల్వేలు అన్నియు తమ యాజమాన్యములో నుండుట మాత్రమేగాక గుంటూరు జిల్లాలో కొంచె మించు మించు బంగరుబోలు భూమివ్యాపార మంతయును తమ చేతులమీదనే జరిపించుకొని అందులోని లాభమును మండలోపయోగమునకు వినియోగించు భాగ్యమును కనియుండగలరు. పెట్టుకు ప్రభుత్వమువారు గుంటూరుజిల్లా బోర్డునకు తెనాలి-రేపల్లిరైల్వేను నిజముచేసి యిచ్చినందునకువంద నియమేయగుదును. అందువలన జిల్లాబోర్డు రైల్వే నిర్మాణమునకు తోడయినవారియు చెప్పవచ్చును. కాని అన్యోదగుటలో సంపూర్ణత్వము లేనందులకును వారంగీకరించు మూలసూత్రములు బోర్డు రైల్వేల విప్రంభణమునకు విచ్చేదకము లగుటకును జిల్లాబోర్డుల మేలును గోరునారు విచారించక తప్పుదు. నేటిదినము పెద్దరైల్వే శాఖలే ప్రభుత్వమువారి యాజమాన్యమునకు దీసికొనవలసిన దనియు వారి నిర్వహణమును గూడ ప్రభుత్వము వారే చేయింప తలపెట్టవలసినదనియు కంపెనీల

ప్రాబల్యము తగ్గించి రైల్వే పరిపాలన హైదరాబాద్ జాతీయముల మొనర్పవలసినదనియుకోరుచుండగా కొంతవర కొకవైపున దీనికి నియ్యకొనుచు ప్రభుత్వమువారు మరియొక వైపున జిల్లాబోర్డువారు వేసికొనెద మనుచున్నను శాఖరైల్వేలను గూడ కంపెనీలసామగ్రి చేయుటకు సహాయ మగుచుండుట మాత్రము క్రమభంగముగా క్రమ యాలోచింపవలసి వచ్చుచున్నది. గుంటూరుజిల్లాబోర్డు వారు నియమముల చర్చలో పడిన మహాపాట్లు గవర్నరుగారే తమయుపన్యాసమున రెండు మాటలతో నూచించువారైరి. ఇట్టివి ఇకను నియమములు పూర్తికావేదని వినుచున్నాము. 1907 నుండి 1911 వరకు నుదింపులు వేయట లోను తమకు కార్యనిర్వహణమునకు నియ్యదగిన భాగమును గురించి వివాదములుటలోను కాలహరణ మొనర్చి నాలుగేండ్ల పీడప గుంటూరు - తెనాలి శాఖను కోడిన కంపెనీవారు క్రమక్రమముగా నొక్కొక లాభమున బోర్డువారినుండి లాగుకొనిన వారు ఇంకను కొన్ని విషయములు తీర్మానము కానివి యుండునెడల నేడు పెట్టుకు ప్రభువు గారు జిల్లాబోర్డును ఆశీర్వదించిన వరకైనను లాభము నందజేత్తురా యను భయము మాత్రము ఉండక పోదు. కాని ఆశీర్వదించినవారు తాము గావున నా ఆశీర్వాదబలమును నిలుపుటకైనను గవర్నరు గారు జిల్లాబోర్డునకు సాయమగుదురు గాక యని నమ్ముచున్నారము.

కీర్తి శేషమైన దివాన్ బహదూర్ ముట్నూరు ఆదినారాయణయ్యగారు

నిన్నటిదినము దివాను బహదూరు ముట్నూరు ఆదినారాయణయ్యగారు తండ్రియూరేటలో తమ స్వగృహమున పరలోకగతులై రని తెలియజేయుటకు మిక్కిలి చింతిలుచున్నారము. వీ రాంధ్రులలోని ప్రముఖులలో ముందుగా నెన్నదగినవారై యుండిరనుటకు నందియుములేదు. ఆ ప్రాముఖ్యము వీరికి గల యంతాహుగణముచే జనించినది యని చెప్పరాదు. ఆంగ్లభాషయొ దనమాన వాక్యాట వముగలవారైనను అందువలన వీరికి పేరు కలిగిన దనియు ననరాదు. ఆదర్శపరులని వీరికి ప్రజానురంజనము కలుగలేదు. కోట్లాదిగడించినవారని కీర్తికాంతవీరిని వరించలేదు. అధికారమును వహించినవారని వీరికి ప్రసిద్ధి దొరకలేదు. పాండిత్య మహిమచే వీరికి యశము నిండలేదు. కాని వీరి నిగర్వపరత్వము, శాంత ప్రవర్తనము, ధర్మనిర్వహణ దీక్ష, అన్నిటికంటె మిన్నగా విరంతరపరిశ్రమ, ఈ యెల్ల గుణంబులకు మూలధార మగుచుండిన కోమలహృదయము వీరికి నొక్కరితిగా ననమాన మగు యశస్సును తేలిగిసవి. వీరు ప్రభుత్వము వారి రివియూశాఖలో గుమాస్తాగా జీవితమును ప్రారంభించిరి. ఆ స్థానమునందుండి పనిచేయుటలో నింకసామర్థ్యమును జూపి అధికారులమెప్పు వడసి క్రమక్రమముగా మున్నది సంవత్సరముల విరంతర పరిశ్రమచే నెట్లెట్లు దీప్తి కమిషను పనికి నొక్కరిగిరి. నెట్లెట్లు శాఖయే జనరంజక మగు శాఖ కాదు. అందులో తాను ధర్మముని సేవకపదవిలో నమ్మిన దానిని నిర్వహించుటలో ఆదినారాయణయ్యగారు అందరి యామోదము నందలేక పోయినవన నొక పెద్ద వింతకాదు. అయిన వారి పరిశ్రమ వారికార్యదీక్షలు వారు ప్రభుత్వపు నని నుండి విరతిపందినపిదప దేశ సేవకు మిక్కిలి చక్కగాపనికి నచ్చినవనుటకు సాదియుములేదు. వీరి ప్రజా హితజీవనము వీరు విరతి నారంభించిన 1902-వ సంవత్సరము నుండియే ప్రారంభమయ్యెనని చెప్ప

వచ్చును. ఈ పనునాలుగేండ్లలో వారు తమకాలమును దేశీయ మహాసభా కార్యములకును, వచ్చు యప్ప ధర్మముల నిర్వహణమునకును, ఆర్థికసమస్యలకును, పరపత్వద్యమమునకును పంచియుచ్చిరి. శాసన నిర్మాణసభలో ప్రభుత్వము వారిచే నియమితులై పని చేసిరి. ఈనగరపాలక సంఘమునను సభ్యులుగానుండిరి. వీరిన్నిటికి తమకే క్షిని వినియోగించుచున్నను పరపత్వద్యమము వీరికి పుట్టిన బిడ్డ బోలెనుండినది. ఈనగరములోని సెంట్రలు అర్బను బ్యాంకును ఈరాజధాని పక్షమున జరుగు పరపతి సమావేశములును ఆదినారాయణయ్యగారి తేనిని బహుకాలమువరకును మరువజాల వనుట నిక్కవము. ఈనగరములోని ప్రముఖులలో సంగతిసందర్భములను నిమేష నిమేషమును విద్యార్థిదశ యందు వలె నెరింగికొని తొణకక అధికారివర్గము నెదురుటకు మార్గములను నూచించు స్వల్పసంఖ్యాకులలో ఆదినారాయణయ్యగారు రొక్కరుగా నుండి నందున ఇచ్చటి రాజకీయసంస్థలును వారి నొక కాలము స్మరించుకొనుచుండ గలవనుటకు సందేహము లేదు. వారు ఈనగరపు ప్రముఖులలో నెమ్మది స్వభావులకు నిదర్శనప్రాయముగా నున్నందుల కీ నగరంబును వీ రాజధానియు నాతనిని మరువజాలవు. గుణబాహుళ్యము కలిగి ప్రాత కాలమునుండి గౌరవమును బెంచుచు నెదిగినచ్చిన నుపుతలలో గణనీయండుగుటచే నాంధ్రావనియు నీతనికై దూరవిల్లు ననుటకు సందియము లేదు. భగవానుడు వీరి యాత్మకు శాంతి నిచ్చుచు గాక యని ప్రార్థించుచున్నారము.

చిత్తూరు మండల సభ.

నేటి చిత్తూరు మండలసభ క్రాసనాధిపత్యము వహించిన ఆదితీ సెంటు గారి యుపన్యాసము వారిదయచే మా కందినది. స్థలసంకోచముచే నేడే విమర్శించుటకు వీలు లేక పోయినది. ముందు విమర్శింప గలము.

దేశీయ మహాసభ సంయుక్త రాష్ట్ర సంఘము. — బంధక వాగ్ధేయముగూర్చి ఇండియాదొరకమువారి ద్వారా ఇండియాచింతిగా కొక విజ్ఞాపనమును తమ సంఘాధ్యక్షుని ద్వారా ఈసంఘము వారంపుకొనిరి. బంధక వాగ్ధేయమునకు సంఘము వారెంతయు ఆసంతృప్తినిబెందియుండి దానిని వెంటనే ఎత్తి వేయ గోరిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములరైల్వే సెంటుగవర్నరుగారు: — నేటిదినమున వీరు క్యాన్సరుకు విచ్చేయుదురు. అటవీ మహాబెత్త యూరోపియను వైద్యశాలకు శంఖుస్థాపన మొనరించి, విద్యార్థుల స్మరణవిన్నామందరమును తెరకును. తదనంతరమున సంయుక్త రాష్ట్ర ముద్దసాధిపత్యమున కధ్యక్షులహాటకును. సర్ ఆలెక్షాండరు రాబర్టుగారిలో విం వారింజిలకొట్టుకు మరలుచురు.

క్రైస్తవ మతబోధకుల సభ: — క్రైస్తవ మతబోధకుల నార్సికసభ నిలగిరమండలమున మేసెలలో సమావేశమగును సభకు నుపద్యులకు బోధకులు దక్షిణహిందూస్తానముననుండి విచ్చేయుదురు. ఈక్రిందిటికి కార్యక్రమ మేర్పాటుచేయబడినది: — ఉదయమండలమున మేసెల 8 వ తేది మొదల 12 వరకు మామూలుసంద 15 లగాయకు 19 వరకును, కోటగిరి యందు 23 లగాయకు మే 28 వ తేదివరకును సభలుజరుగును.

ప్రయాణములు: — ప్రేసీప్రభువు గారును, హౌసు ప్రేసీ ప్రభువు గారును బొంబాయినుండి ఈసెల 19 వ, తేది ఆదివారమునాడు బయలుదేరి ఇంగ్లాండునకు బోవుచున్నారు. సమీక్షా నాకాదానము: — ఆనుట్రీ నొకగా నాడుక చేయుటగాను ప్రేసీప్రభువు గారు తమ “సమీక్షా” నాకాదాన నాకాదాధికారుల కిచ్చుటకు సందర్శించుటకు గవర్నరు గారును, విల్లింగ్ డను ప్రభువు గారును, ఇంక ననేకోన్నితో ద్యోగులును సమద్రోతరమునకు బోయిరి. ఆనాకాయకు తాము గడపించినములను నిలుచుకొని ప్రభోపయోగమునకై దానిని సంతోషముగా విచ్చుచున్నప్పటికిని దానిని విడలి పెట్టుట మిక్కిలి విచారకరముగా నున్నదని ప్రేసీ గారు చెప్పిరి. కత్తెల లమ్మడను గాన నాకాదానమును స్వీకారము చేసిరి.

చరమ మహా సంగ్రహము

వైద్యుల యుద్ధము—తుదియవ ప్రాంతము

జర్మనుల వ్యాపారము నున్నామింటు—ఆస్ట్రేలియా ప్రధానమంత్రిగారి ప్రసంగము

శత్రునిర్మిత వస్తుచయము—సిడెనహాము ప్రభు వక్కాణింపు

హోమోజిల్ల రను ప్రదేశము యుద్ధము—ఆంగ్లవైద్యమును తిప్పిముగ ముట్టడించుట.

ఇంగ్లండు

మంత్రిగారి యాలోచనము.

లండను మార్చి 17:—మంత్రిగారి రాత్రి నుల నిద్ర తిండి.

హోమోజిల్ల నియోజనము.

లండను మార్చి 16:—నియోజనమున దబ్బు చేసిన గారు తేలునెరుగుక ప్రతికూలము నిలతును.

మేజరు సెక్కిలను.

లండను మార్చి 16:—లాడియానా సిక్కు చటాలను నకు చెందినవారికి బెంబారెగ విడిచివేయడము మొదలగు బడెనని గతెటులో ప్రచురించుచున్నది.

జనరలు లాంగు గారు.

లండను మార్చి 16:—జనరలు లాంగుగారు తాము భార్యను కలుసుకునే మేరకు జనరలు లాంగుగారు రాజీనామా దాఖలు చేసిరి.

విమోచనదళ సంఘము.

లండను మార్చి 17:—అంతర్జాతీయ విమోచనదళ సంఘమునకు సభ్యత్వమును మాంపేటప్రభు వంగీకరించెను.

సాకాదళమువారు కట్టించుచున్న

నూతన విమానము.

లండను మార్చి 16:—నూతన విమాన నిర్మాణము ముగిసినదని ప్రజల నభిప్రాయము మెకానీకలగుట వెల్లడించిరి.

మెల్బోర్న్ ప్రభువు.

లండను మార్చి 16:—మెల్బోర్న్ ప్రభువునకు నేటి దినమున చక్రవర్తిగారు దర్శనమొసంగిరి. ఆధికార ప్రతీకలను సమయమున తీసికొని చక్రవర్తిగారు మెల్బోర్న్ ప్రభువుగారిని సత్కరించునని ప్రధానమంత్రిగారినించిరి. నూతనరాజప్రతినిధికి విరుద్ధమైన లాగుగలదెను.

కర్జను ప్రభువు.

లండను మార్చి 16:—నీటి కాల్గొను గుండునున్నది.

సర్ ఆలి ఇమ్రాముగారు.

లండను మార్చి 16:—నీటి కేటడియమున బొంబాయికి జడలు దేశమున.

వెండిధర

లండను మార్చి 16:—వెండిధర నిలుకడగలన్నది. ఆంగ్లదేశమున సాలబాచునిస్తారముగలది. యూరోప్రభులందఱు తోనివాగుడ కనుచున్నాడు. ఇండియావాడు కొద్దిగా గలది. కొన్ని ప్రదేశములనుబట్టి ధర ముందు వెలుగలదని మాంపేట గారు తెలిపిరి.

శత్రువుల సరకులు.

లండను మార్చి 16:—శత్రువులసరకు లింకను విస్తారముగా హిందూదేశమునకు పంపబడుచున్నదని పార్లమెంటు ప్రభువులసభలో సిద్ధమైన ప్రభువుగారు నడిపిరి. అనుమానముగల సరకులను దొరతనమువారు పరదేశమునకు కఠినకారము కలిగియుండుటకు హిందూదేశమున సామ్రాజ్య శాసన సభలో నొక తీర్మానము పాపాదించ బడును. తటస్థదేశముల రాజువారులమీద ముఖ్యముగ బాధ్యత యున్నది. లేవు సంకమలను వనూచేయు సభి కాము చాల తెలివితేటగా నుండుటను పరిక్షించు చున్నాడు. కొన్ని వర్తక సంఘములలో

వ్యాపారము చేయునాడదని యొక కట్టిక నిటీరల ప్రకటించిరి. ఇది మంచి యాధారమును. సిద్ధమైన ప్రభువుగారు తమకు తెలియకచ్చిన కేసులను గూర్చి తెలిపినచో వానిని గూర్చి త్వరలో తీర్మానముగా వాలో చింపబడును. హిందూదేశమునకు నన్ను శత్రుదేశపు సరకులను తిండిచేయు విధానమును వీలై నంతటికినో ననుజు జరపుటకు దొరతనము వారు కోరుచున్నాడు. అని ఇంగ్లీష్ ప్రభువుగారు నడిపిరి.

జర్మనీలో అనిర్బంధ వ్యాపారము.

లండను మార్చి 16:—మాంచెట్లకు వాణిజ్య సంఘమునకు ప్రాత్రగా చేర్చిన పరిపాలక సభ్యులు 22 రిలోను 18 గురు యుద్ధానంతరమున జర్మనీలో అనిర్బంధవ్యాపారము చేయునాడదని ప్రమాణములను చేసిరి.

ప్రాఫెసరు మెక్లొనలుగారు

లండను మార్చి 16:—రాయలు ఏసియాటిక్ సంగ్రహము యొక్క బొంబాయి కాఖ్యారితమున ప్రాఫెసరుగారికి కేంద్రస్థానమున పరికరము నొసగు వనరులను కాండర్లున్న ప్రభువు బొంబాయి ప్రభువ్యాధి ప్రజ్వలింపును కేంద్రస్థానముగా రొంగున కృత్యము జ్ఞాపించిరి. లెస్సు, కొద్దియైన చైనాలో నుండునట్టి పాఠశాలలకుటి జలదోధకపాఠశాల నొకదాని యూరోపియనుల సమైక్యమున స్వచ్ఛత విద్యాప్రధానమున (కాకానగరమునట్టిది) నేర్పరుపవలసినదని ప్రాఫెసరు గారు ప్రకృత్యతరమున కోరిరి.

మరణములు

లండను మార్చి 16:—లాడ్ల కర్నా, సర్ ఛార్లెసు మూడు వాట్సులుగారు మరణించిరి.

ఆస్ట్రేలియా ప్రధానమంత్రి

వర్తక సంఘములవారి విందు.

లండను మార్చి 16:—సామ్రాజ్యవర్తక సంఘముల వారు జేసిన విందునకు హాజరుగా రావచ్చుననిపించిరి.

ఆంగ్ల వర్తకము జాతీయ జీవనమునుండి జర్మనీయుల ప్రతిభ నున్నామింటు మనము కాయకత్తుల పాటుపడినామింటు జరుగముచేసినారబాలదు. ఆంగ్లేయుల వర్తకము, భావిరాజ్యాంగ విధాన ప్రకృత్యములో అధినివేశములకు చాలముఖ్యము. కాలవిలంబములేకయే ఆవిధానమునించుక నూచించుట ఆగత్యము. యుద్ధానంతరమునకు ఈ ప్రకృత్యమును విచారించక యుండుటను విలంబము. వర్తకము, పరిశ్రమ, అర్థికవ్యాయము, జాతీయ సంరక్షణములనుపాడుట కాపాడుట. మున్నగు వాటికి సంబంధించిన ఏర్పాటులు ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున చేయదగును. ఇట్టి ఏర్పాటులే జర్మనీయుల బలమునకు కారణమని హామ్య గుగారు తమ ప్రసంగమున నడిపిరి.

సామ్రాజ్యకృత్య సమస్యను పరిష్కరింప నమయము వచ్చినది. యుద్ధానంతరమున మనము మన ప్రస్తుత శత్రువులతో సమానుగుణియు, మైత్రియునునుగట్టియు, వర్తకసంబంధములు బాంధవ్యమును కలంపు జాతీయులతో ప్రసరి యున్నది.

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమున పరిపాలనా విధానములయందు అధినివేశములకు భాగమును మాతృదేశము సిద్ధముగ నున్నదని తమ సమ్యక్మతి హెచ్చుర్పు సామ్రాజ్యముగారు నడిపిరి.

ఫ్రాన్సు

వైద్యుల సంగ్రామవివరము

పేరు మార్చి 15:—తెలివోర్లు క్యూమియన్లులకు నడుచునందు సన్నని మూడు మైళ్ల ప్రదేశమునైనను నిన్నటి దినమున శత్రువులు తమ యానప్పైని వినియోగించిరి. ఈ ప్రదేశము మార్కోను గుట్టచే పరిక్షితముగలచే జర్మనీయుల కాళబుట్టిడి, కందకములలో రెండుచోట్ల యుద్ధము జరుగు

చున్నది. వీటిలో జర్మనీయులు కాలు బెట్టిరి. రెండు స్థలములకును ఆర్థమైన దూరమైనను లేదు. బహుశకముగా తమ సేనలు జర్మనీయుల దరిమిలేని ఆస్థానము లాక్రమించుకొని యుండవచ్చునని అర్ధాకాక ప్రకటనము వెలువడినది.

పరాసువారి ప్రకటనము

పేరు మార్చి 16:—మ్యూనుసికి పశ్చిమమున చెలి నోర్త్ రంగమున ఫిరంగుల తీవ్రనితగ్గినది. పదాతిదళముద్ధము లెచ్చటను జరుగలేదు. మ్యూనుసికి తూర్పుగట్టున వామ్మడ మూపు ప్రదేశములలో యుద్ధకార్యక్రమ పోచ్చినది. వామ్మడ దిగ్గమునకు తూర్పునందును పశ్చిమగర్భములయందు మాము దుభాగపు సైన్యము చేతిబాంబులతో శత్రువుల దలపడిరి. వోవరులో మ్యూనుసి పట్టణ దిగువభాగమునందును గ్రామములపై ఫిరంగులు కాలవడించి. రంగమునందంతటను మాఫిరంగి దళము చాల మురుదదనమును గనుపించెను. బోయిఆర్వల్నే సుతూర్పునకు ఫెన్సినుకు త్రవ్వకమును నివియున్నక కార్యము నందు ముఖ్యముగ జరింపవలసియున్నది. బెల్జియములో హెట్టాను, లాంజ్ మీర్గులనద్దయందు శత్రుగ్రందకములపై షెల్లులు వేయబడినవి. శత్రువులవలన నష్టములుకలిగినవి. నిల్లి. జో. బోయి నివేరమార్గములపై మేము ఫిరంగుల గాల్చి మెంచెములో నెంటు మాట్టెనుడు దక్షిణమునందును జర్మనీవారి కందకము నొక దానిబట్టుకొంటిమి. వెక్సాడ్లో జర్మనీయుల కైడునొచ్చితిమిని ప్రచురించబడినది.

జనరలు గేలినిగారు.

పేరు మార్చి 16:—జనరలు గేలినిగారివిధులనుతాత్కాలికముగ ఆడ్మినిస్ట్రేటరు లకాడెగారు నిర్వహించుచుండిరిని అధికారులు ప్రచురించిరి.

పరాసు నౌక జలాంతర్గామిచే నెరుంపబడుట.

మ్యూను... మార్చి 16:—పిటియ అను పరాసు నౌక 900 మంది ప్రయాణికులతో ఇటలీ చేరినది. వీటిలో 20 మంది ఆమెరికాదేశీయులు. హెచ్చరిక లేకయే ట్యూనిసునకు కొంత దూరమున ఈ నౌక జలాంతర్గామిచే నెరుంప బడినదనియు, ట్యూనిస్లో గురి తప్పినదనియు కెప్టెన్ తెలియజేశెను.

పరాసుశత్రువులదళము తీవ్రత.

పేరు మార్చి 16:—మ్యూనుస్ ముద్దమందు శత్రువుల రాకపోకల కందకముల మాఫిరంగులు ధ్వంసమొనరించి వెక్సాడ్లో శత్రుసైన్యంబుల జంపెను. వైద్యుల టెల్లరమున ఫిరంగి దళముద్ధము జరుగలేదు. మ్యూనుసికి పశ్చిమమున శత్రుఫిరంగుల తీవ్రదళముగలదని మాంపేటమంటు దాపులయొద్ద అధికముగనుండెను. దోవామాంటునకు పశ్చిమమున శత్రువుల మట్టిగోడలు మున్నగు వానిగట్టుచుండ పరాసువారు వారిపయి తీవ్రముగ ఫిరంగులకాల్చిరి. ఏప్రి మాంటునకు తూర్పున మాకు విజయము చేకూరినది. ఇటలీ జర్మనీయులకు విశేషవ్యయముకలిగించి వెక్సాడ్ సయింకుల ఖయి దీల చేసితిమి. వానితెనులలో బెన్జి హోపునద్ద జర్మనీయుల ముమ్మూట్టడించి యోడించబడిన ప్రచురించ బడినది.

పరాసు

రుష్యును సేవలు ముందునకు పోవుట.

లండను మార్చి 14:—తుగ్కులకును వారసీకులకును మందడినన్న భారీకిటు రిష్యువారు వచ్చే వారమున చేగలరు. ఆర్మను రష్యులును, జనరలు టెల్లరముగారు రుష్య బాగాడుకండి వరుమారమున నుండురు. రష్యువారు ఆంగ్లేయులతో కలసికొనుటకు గాక బాగాడును వెనుక భాగమునందీ ముట్టడింప జూచుచుండినది వెల్లడగును విలేఖ నుడు మార్చి 15 నాడు ప్రకటన తెలియజేశెను.

పరాసు

పరాసుయులు రాజగారి ప్రార్థన

లండను మార్చి 16:—పరాసుగలనందు ఎట్టివారతనము ఏర్పాటుచేయబడినది మనః పూర్వకముగ సమానుమొనరింప వలసినదని మామ్యములు రాజుగారు రాజసాక్షికులను గోరిరి.

పరాసు

కెనడా

కెనడా దేశము—పై నికులజేస్తుట.

బెట్టాన మార్చి 16:—స్వల్పకార్యముల నిర్బంధ పై నిక సేవను రిమూవ్చించి సంఘములన్నియు ఆహ్వానించినదని నె నేటు మందరమున సువ్యసించుచు హాస్ నెస్సెప్రభు వనెను.

పదియవ గోదావరి మండల సభ

రామచంద్రపురమున నేడు సమావేశమగుట

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడును, మండల సభాధ్యక్షుడును నొసంగిన యుపన్యాసములు

[మా ప్రత్యేక విలేఖకుని యొద్దనుండి.]

రామచంద్రపురము మార్చి 18:— పదియవ గోదావరి మండల సభ నేటిదినమున రామచంద్రపురమున గూడింది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు స్వాగతోపన్యాసమును, మండల సభాధ్యక్షుడు యుపన్యాసములను విని విజయవంతముగా పాఠమును పూర్తిచేసిరి.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసము

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు రాజా కాకర్ల మూడి రామచంద్రరాజు బహద్రుగారు సభకు విచ్చేసిన మహానీయులకు హృదయపూర్వకమైన స్వాగతము నొసేచుచు, రామచంద్రపురమునకు మూడు మైళ్లదూరముననున్న బ్రాహ్మరామపుణ్యక్షేత్రమును గురించియు, కొటిల్లి పుణ్యక్షేత్రమును గురించియు వివరించి ఆకుకవివక్రరత్నము గానవర్ణనయు నగు శిష్టకృష్ణమూర్తి గారికిని, పట్టాభిషేకపరంగతుడగు, శేషశ్రీనిధియనగు నిందికంటి విశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారికిని రామచంద్రపురమే నివాసము నులదిచ్చిరి. తొలితర మేరిందిన మత్తుత్రాణ జమిందారీ సంస్థానములకు రామచంద్రపురము రాజధాని, గోదావరి డెల్టా తాలూకాలలో రామచంద్రపురము తాలూకా ప్రధానమైనది. తరువాత యుపన్యాసములు కూడ మామూల పద్ధతినకు రైతులు పొందుచున్న కష్టములను వివరించి నీటి పంపకము విషయముపై వెల్లడమును రివిన్యూ ఉద్యోగులకు కూడ ఇచ్చుట, నీటి పంపకపు అధికారమును కాలువల నులు ఓకరిగలనుండి తప్పించి ఎక్కువతీతముగల యుద్యోగులకప్పు ండుట, మున్నగు విషయములలో ప్రజల మొరలు చాలవరకు అధికారుల యాలోచనలోనికి వచ్చి సహజము మార్గము తేల్చుటగా నున్నవని వక్కాదిచిరి. నీటిపారుదల సుందర్యములో రైతులు చెల్లించవలసిన మంత్రీపుష్పము, లంచములను గురించి రామచంద్రరాజుగారు వివరించి రివిన్యూడిపార్టుమెంటు వారును క్వరసానుదినములలో నీటి యందు పాటునుగని పైటి తగిన సహాయము చేయుటకు ఇంజనీయర్లు, కలెక్టర్లు మొదల శ్రద్ధ వహించిన గాని రయితుల కష్టములు నివారణ కా జాలవని తెలియజేసిరి. తమ ఇష్టమునకప్పుడు కాలువలను తెరచి మూసి మామూలు తలుపులను ఎత్తి దింపి, నీరొనగుటకు తీగపెట్టు ఇంజనీరు డిపార్టుమెంటువారికి కంటులు పంపిస్తే, ఎందునో, సర్కూలరీస్సు వచ్చునో రాదో, అలాంటి యాపాద్యత లేదు. తూర్పు పుష్ప డెల్టాలో వల్లపుర్యకపాతమునకు నీటికష్టమిదియమై నీటి పల బారీకాబడిన యుత్తరపులను గురించియు వానివలన సంభవించు ఇబ్బందులను గురించి ప్రజలకు పంపు కొను మహాబలము గురించి చెప్పి ఆ నిబంధనల సక్రమముగా పాధారముగ చేసికొని శిక్షార్థపు నీటితీర్చుకట్టుక కాలువలో నీ రెక్కువగ నున్నప్పుడు దానిని మురుగుకాలువ లోనికిని, సముద్రములోనికినదలక పోయిపోయికి రావచ్చిన వత్తుమున రయితుల కంటే చాలావని వారు నడిచిరి.

గోదావరి డెల్టాలోని తూర్పు డెల్టాలో గతసంవత్సరమున కుపన్యాసము లంకురించి వ్యవసాయపరులకు విస్తారము నగుచుంటున్న, కలరావ్యాధిచే ప్రజలు నష్టము పొందుతున్న యాచుచుండినరయితులు గ్రామమున 10 రూప్యములు విలువగల చుండలను దగ్గరనుంచుకొని వ్యాధికన్నదీనతోడనే తిరిగి చేసికొనుటవలన చాలాప్రయోజనకరముగ నుండునని నెలదిచ్చి చేసిన తత్ఫలము గప్పిపుచ్చుటకును కార్మికులకు తీర్చుకొనుటకును క్రొవీలను బాధించుటకును ఆహార్యకములను లంచము లిచ్చుటకును ఇతర దుర్మయోగములకు ఆసరీలగు వందలకొని రూపాయలను పోగొనచేయుట కలవాలుపడిన గావునయు తమ స్వోపయోగములకు విషయములందు నిష్కర్మభావమును కనుపరచుట సంకాపకరమని నడిచిరి.

జిల్లాలలోని యధికారులకును, ప్రజలకు సంబంధమును కృద్ధి చేయ విషయములు చూపుటించుచు రామచంద్రరాజుగారు జిల్లాఅధికారులు ప్రజలతో సంబంధించి పరిపాలించదలచిన యెడల జిల్లా దర్బారులే ప్రజోపయోగ

కరమార్గములని చెప్పిరి. వీరిని కలెక్టరులు, ఇంజనీర్లు, పోలీసు నూపరింపెందెంటు అవలంబించి వ్యవహారింపిరేని వ్యవహారము లందలి నిజము తెలియబడే గాక, ప్రభుత్వమువై ప్రజలకు భక్తి విశ్వాసములు వృద్ధియగుట నిశ్చయము.

లోకలు బోర్డులు.

లోకలు బోర్డుల యాదాయమును కృద్ధి చేయు సాక్షికము లో రూపాయలు 2 అణాలవరకు లోకలు నెన్నును వసూలు చేయుటకు బోర్డుల కధికారముండదు. 1884 సం॥ ౧ లో కల్ బోర్డుల ఆర్డుకు సవరింపుచున్న దానికి ప్రజాంగీకారము గనుగొని తెలియజేయుడయ్యెను 1913 సం॥ ౧౧ వ దొరతనము వారు జిల్లా బోర్డుల కడిగియుండిరి. గోదావరి జిల్లా ప్రజలను తాలూకా బోర్డులను నేకగ్రీవముగా దానిని కూడదని నిరాకరించిరి. వారి అభిప్రాయములకు విరుద్ధముగా జిల్లాబోర్డువారిలో నట్టి అధికారము తమ కుండవలయునని యెక్కువ సంఖ్యగల మెంబర్లుమాత్రము ఆర్డుకు కోరిరి. దొరతనమువారు సంకల్పించిన పద్ధతి రాజధానియందు దన్ను జిల్లాలకును సమ్యక్తము కాక పోవుటవలనను కాననసభలో మన ప్రతిఘటన దాని యాది క్రియనుగురించి వేరుగా చర్చించుటవలనను దొరతనమువారు ప్రయత్నము నంతటితో మానివేసిరి. లోకలు బోర్డు ఆర్డుకు నవరించుటకు సంకల్పించి యానందరెడ్డియన్న సంఘమువరకెఱుఁగ నూచింతురనియు బోర్డుల యాదాయాభివృద్ధిని గుఱించి నూ తనమార్గము లేది తెలుసుకొననియు దొరతనమువారు కడచివడి నెంబరులలో నొకయొక్కరులను అన్ని జిల్లాలకును బంపి యున్నారు. మనజిల్లా బోర్డువారు 7 గురు సభ్యులు గల ఒక నలుకమిటి దీనివయమై యేర్పడిరి. వారి నివేదనమును కోర్చించుచు కోరిరి. ఆ సభ్యులలో నొకరిని రిపోర్టు ననుసరించి క్రింద జిల్లాల 26 తేదీని జరిగిన డిస్ట్రిక్టు బోర్డు మీటింగులో లోకల్ నెన్నుచురూపాయలు 2 అణాలవరకును కృద్ధి చేయుటయుననియు యాభిప్రాయమొద్ద మూడురయితులు చొప్పున తలపన్ను విధించి తీసికొనుననియు అయికారీయదాయములలో రూపాయలు 1 అణాచొప్పున గగ్గించవలయుననియు తీర్మానించిరి. వెనుకటి వల నీసారి ప్రజాభిప్రాయములను కనుగొని తెలియ జేయుడని దొరతనము వారు బోర్డులకు కోరినందున జిల్లా ప్రజల అభిప్రాయము నెఱిగిన వారయ్యును మన డిస్ట్రిక్టు బోర్డువారు తాము స్వతంత్రులై రయితులవై ఈ భారమును వైచి తమ యాదాయమును నొక్క యెన్నుతో రెట్టింపు గా వింపదలచిరి. ఆ సభకు హాజరయిన 15 గురు సభ్యులలోను 9 గురు జిల్లాసంఘసభ్యు లుండిరి. వారు కాకినాడ వెద్దాపురం రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డులలో మొదలగు నున్నవారే. వారును వీరును కలసి యేకగ్రీవముగా లోకలు నెన్నును పాచ్చించుట కంగీకరించినటులు కన్పించుచున్నది. డి నెంబరులై జేషక్ కమిషన్ వారు రూపాయలు 1 అణాను మించి లోకల్ నెన్ను కట్టుటకు బోర్డుల కధికారమిచ్చుట తగదనియు దాని వలన ప్రజలకు నష్టమౌతు నగుననియు వ్రాసియున్నారు. హిందూజాతమున నెటిల్ మెంటు జరిగివచ్చు డెల్టా భూమిపన్ను కృద్ధి లో లోకల్ నెన్ను చెరుచుచునే యుండును. కాన లోకలు బోర్డులవారికి తమ యాదాయమును కృద్ధి చేసికో దలచిరి లేని రైతులతోటికిపోక వారి తరమార్గముల వాలోచించవలసిన జేతుని మెగావర్ ప్రభువు చెప్పియున్నారు. సంపాదక కష్టమెఱుగక యితరులు జనుచేసి యిచ్చిన ద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టుట మాత్రమే శేర్వీనబోర్డులవారు అట్టి యాదాయములతోను దొరతనమువారియొద్ద విరాళములతో సంకల్పముగాక యితర వ్యాపారములు చేయువారివలన కొత్తవస్తువులను చేసి భవనము సంపాదించవలయుననియు లోకల్ బోర్డుల ఆదాయాభివృద్ధికి నోడలేని రయితులతోటికి బోర్డుల ధక్కు గాదనియు ఆ గ్రామోధ్యక్ష వరగా రెట్టి నెంటు గవర్నరుగారును సర్ జేము మిల్లెక గారు రాష్ట్రీయ కాననరాయణసభలో క్రితజేషులయిన గోడ్డగారి వాదమునకు ప్రత్యుత్తరముగా సుందర్పాకసారముగా జెప్పిరి. ఈరీతి నే యితరులకు తమ యభిప్రాయములను ఘంటాఘటముగా జెల్పియున్నారు. జమాబంధి

రిపోర్టులనుబట్టిచూడగా రాజధానియందలి భూస్వాములలో 100 కి 80 నుండి నుం 15 ను. 80 రూపాయలు లోపు ఆదాయముగల భూస్వాములై యున్నారు. వీరికినమ్మనగల ఆదాయము రు 2 క్కీ లో సగము గవర్న మెంటుపన్నుగా నిచ్చుచున్నారు. ఇట్టిరీతిని ప్రపంచమునం దేవోరతమునాకును చెరిగగల పుచ్చుకొనువాడు లేడు. ఈ రాజధానిలో దొరతనమువారికి వచ్చు ఆదాయమున 100 కి రు 42 రూపాయలు లాభించు రివిన్యూలను వచ్చుచున్నది. భూమిపన్ను నూటికి రు 50 చొప్పున మొత్తము విశేషకలేయడ వసూలు చేయుటను చూడగా రు 1000 మైనిగాని వసూలు చేయుటని ఇన్ కంట్రాక్టు రు 100 కి రు 21 మాత్రమే అయియున్నది. దీనివలన భూస్వాము లనేవల కష్టకాలము తమదని చెప్పుకొన గలిగినది లేక గర్భవారిద్రవ్యము ననుభవించుచున్నాడు. అట్టి దరి ప్రజలవలన వసూలు అగుచున్న లోకల్ నెన్నుతో స్థాపించబడిన పాతకాలలయు వైద్యకాలలయు చేయబడిన చక్కనిరస్తాలయు లాభము అనుభవమును కన్నులనీరుని కట్టణవాసుల దని మాబోటివారు గుర్రెఱింగియు మరల రయితులమీదనే యీ భారమునుచేయ నిశ్చయించుట విచారకరముగా నున్నది. మా బోర్డువారికృత్యము ప్రజాంగీకారము గాదని మనముచు తీర్మానించి దొరతనమువారికి మరల విన్నవించవలసి వచ్చినందులకు కనుచున్నామని ఈ పన్యాసముల నడిచిరి.

మద్యపాన నిషేధము

మనజిల్లాలోని కల్లు, సారాయి, బల్లములకు కాలముల సంఖ్య తగ్గుచున్నను ఆదాయముమాత్రము దిగదిన ఇరవయ్యవలె నున్నది. కడచిన పక్షేడ్లలో మనరాజధానిలోని 11524 రూకాణుల సంఖ్య 8976 వరకు తగ్గెను. ప్రజలలో త్రాగుడునీరుమీద దొరతనమువారు వాసుంఖ్యను నూటికి 85 పాళ్ల తీసికొనించుకొని 1908 సం॥ ౧ వటిటిబ్రజలు 1221819 గాలనుల సారాయమును 1914 సంవత్సరమున 1782082 గాలనులకు త్రాగిరి. రూకాణుల సంఖ్య తగ్గించిన వత్తును త్రాగుడు తగ్గువలెను దుర్భాగముని దీనివలన కన్పించును. 1906 సం॥ రమున కల్లును కాలానులవలన వచ్చిన యాదాయము రు 92 లక్షలు. 1914 సంవత్సరమున రు 152 లక్షలు. చెరువకు చిల్లి ఎరచిన్న దైవను నీరంతయు దానినండి కారిపోక మానడు. రూకాణుల సంఖ్య తగ్గినంతమాత్రాన త్రాగుబోతులను తగ్గునని చెప్పేడి సిద్ధాంతము మనకు విశ్వసించుకాలము పోయినది. ఈ యభివృద్ధి వ్యాపారములకు వచ్చుకట్టి యాదాయమును పోనాడుటకు మన దొరతనమువారు రంగీకరించవలసినవరు క్షణ వారము లీసీతియందే యుండును. దొరతనమువారి పరివారమునకు నొకవంక లాగుచుండగా మధుసూత్రపేష్ వాదులు రెండవ వంకకు లాగుతున్నది విధులనుకోరగు లగుచున్నారు.

ఆయుధకానము.

తరువాత రాజుగారు ఆయుధకాన నిర్బంధము గురించి నడుపుచు ప్రస్తుతయద్దము ఇండియనును స్వదేశసంస్థానాధిపులను నిష్కల్పక హృదయముతో మానెన రాజధానిని గగ్గించియొనను ఈకానన కల్పకమును దొరతనమువారు బాపుచు గాక యని కోరిరి.

నైనికోద్యోగములు.

భారతీయులకు నైనికోద్యోగములలో మెడికల్ డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగములకప్పు కమ్మియు ఉద్యోగములు మన వారికి వచ్చుట లేదు. నైన్యములలో నిండి యను ఆఫీసు రుల ని పిలువ బడు వారు వదలి యుండును తీరికము నందును, రెండవ లిటిషు రెట్టి నెంటుకు తప్పకవారై యున్నారు. కొందరు స్వదేశ సంస్థానాధిపులకు ఇతరులకును కొన్ని ఉన్నత గౌరవ పదవులను పటాలములలో ఇచ్చియున్నను విద్యాధికులకు ఉత్తమకష్టముల వారికి నైనికోద్యోగములు విరాళంబు చేయింపబడి యున్నది. యద్ధానంతరమైన ఈ అడ్డము దొరతనమువారు తొలగింతురని రాజుగారు కోరిరి. హైందవ వాయుముల పటాలములలో లేకుండ హిందూదేశ నైన్యముల సంఖ్యకు కృద్ధి చేసియెడల దానివలన నిష్కారణ క్షయపోతువు అనుచున్న కారణమున ఆరుకు. ఉత్తమవాడులవారికి పటాలపు కొలువులను దశకాళముల లే సంకలము హిందూదేశ నైన్యమునందు వీరస్వభావము చిరకాలము నిలువనేరదు. హిందూవులే పటాలములలో కర్నల్, మేజర్, కెప్టెన్, రెజెంటులు, పదవులలో నున్నయెడల పటాలములకు సిపాయిలును ఎక్కువలో నిష్కలితములంద నేరవు. గనుదేశీయులకు ఇతర డిపార్టుమెంటులలో ఉన్నతోద్యోగములకు ధారాళముగ నిచ్చుచుండుట చేతనే గదా మన వారు వానిని బడయుటకు తమకే క్రొత్తల విషయమింది సమర్థులగు

చున్నాడు. ఈ కృత్తి విశ్వామలను పొందోషికముగ మనలను
తేజ సంతులమున భాగస్వామలమగుట కవకాశము నిచ్చి
రాష్ట్ర గౌరవ ప్రతిష్ఠలను నింపుటకు మనమహాదే సాధన
భూతులమగుటకు దొరికినచున్నాడు పాపముల నాలోచింతును
గాక యని నుడివె.

అంత్రాక్షరము

ఇష్టదాంధ్రుల దరి దృష్టికి కట్టుచు, వారి కుత్సాహ
పూరితుల గావించుచు, ఆంధ్రోజితమున కభ్యున్నతి నుపేక్షింప
జేయుచున్న ఆంధ్రోజ్యము మనకంటెయు సమృద్ధిమగుచున్న
దని రాజుగారు నమ్ముచున్నారు. పృథ్వీకాంధరాష్ట్ర మేర్ప
డినకత్తులును ననము నున్నవిధముల నభివృద్ధి జేసి హిందూ
మహారాష్ట్రమున మన మగ్నిగణ్యుల మగుట నెడము.

మొదల సభాధ్యక్షుని యశస్యానము.

గోదావరి జిల్లా రామచంద్ర పురమునందు నేను ను
చేకమై పదియవ గోదావరముందలి భాగ్యములగు ఆరవల
రాజా కొచ్చెగ్గంట రామచంద్ర వేంకట కృష్ణారావు వంతు
బహద్దరుగారు తమిళు అగ్రాసనాధిపతిక నేపరచివారునై
కృతజ్ఞతను తెలియజేసి జిల్లాసభల యుద్దేశములు, వానిప్రయో
జనములను గురించి ముచ్చటించుచు సంవత్సర మంతయు నెడ
తెగక సంఘము లేగ్గురది, రాజకీయ వ్యవహారములందు
జనులకు రుచి కలిగించి, వారి సాహాయ్యము (తోడ్పాటు)
లను విశేషముగ సమకూర్చు ప్రజలలో సుఖభావమును నెఱ
కొల్పినవారి సంవత్సరమున కొకసారి మహాసభగావించి రాజ
కీయ వ్యవహారక్రమములను జన్మించుటలకు లాభములేదని నెఱ
పిచ్చి. చేతజేయకరములగు కెద్దకెద్ద విషయములను గురించి
యీ జిల్లాతో సంబంధించిన వ్యవహారములందును ప్రజలకు అభి
రుచిని కలిగించి, ప్రజాజేయకరము లగు కార్యములందు చేయ
కగిన కర్తవ్యమును నిశ్చయించుటయే జిల్లాసభల యభ్యోదేశ
ములు, విస్తృతములు, కాటకు మెహతాల మరణము వలన
మరదేశమునకు సుప్రసాదమైన వస్త్రమును పేర్కొనెనటవార
రాజకీయ వ్యవహారములనుగురించి, దొరతనమువారికి, అధికా
రాలకు, ప్రజలయభిప్రాయములను, గవ్వనుఖములను దెలియ
పరచుటను జిల్లాసభల సాధనములగుటయే గాక, రాజ్యాంగ
పద్ధతులను, దొరతనమువారి యుద్దేశములను, ప్రజలస్వార్థం
త్ర్యములను జనసామాన్యమునకు బోధించుటకునూడ ముఖ్యమ
గు ధర్మమగుటవిచ్చిరి. దొరతనమువారు పూర్వమువలెనేగాక
జిల్లాసభల (ప్రజాభిప్రాయము) ప్రకటించుచున్న వ్యాయమైన
సాధనములని యంగీకరించి అందుచ
చ్చించువిషయములను యోచించుటవలన,
జిల్లాసభలప్రయోజనములు ముఖ్యమై దొరతనమువారు ప్రజాభి
ప్రాయముల నెరుగుటకు సాధనములగు పరిణమించిరి. దొర
తనమువారి క్రూర్మికారభావములూ జిల్లాసభలను గౌరవముతో
చూచుటలను వానిప్రయోజన మిస్తుటికి ఫలించుట కారంభ
మైనది. మఱేయలాభములను, జీవాభివృద్ధిని గురించి,
మనకంత క్రద్ధయు జోక్యమును కలదో దొర
తనమువారికి అంతే క్రద్ధము జోక్యమును కలదు. ఈభ
యల యుద్దేశ మొక్కటియేకాదు వేరుకాదు. విను దొర
తనమువారి పాలనధర్మము మిక్కిలి వ్యాయమైన దైనను
కార్యవిధానమునందు దొరతనమువారి యాశీస్యమునకును,
ప్రజాభిప్రాయమునకును భేద ముండకమానదని నుడిచి ఈ
వ్యాసముల ప్రజలయొక్కయు దొరతనమువారి యొక్కయు
ధర్మములను వివరించి, అంగీకరింపఁగల్గవలసిన కలిగిన ప్రజా
ప్రభోధమును గురించి తెలియ జెప్పిరి. ప్రజలయం
దొక యుత్సాహ శక్తి యుదయమై పనిలు
చున్నది. ఆశక్తికి అటకము కలగజేయుట కెవరికి శక్య
ముకాదు. కాని ప్రజలయం దంబరించిన యుత్సాహ శక్తి
తస్య మాగ్గులులందు, అపవిత్రములగు ప్రోరలందు పంచేయ
కుండ వ్యాసుమాగ్గులులందు వినియోగించుచు చేతజేయము
కొరకు చేరుకొనిన పనులను నిష్కముంచి, వారికి జ్ఞానాభివృద్ధిని
కలుగ జేయ భారమును ప్రజాభిప్రాయమును దొరతనమునకు
నివేరించు భారమును జిల్లా సభలవై నన్నవి. సంఘ శక్తివలన
ప్రయోజనములకు, సంఘభావములని లాభములను ప్రజల
గ్రహించి గారు వారి శక్తి సామర్థ్యములను సుత్రార్థముగ
వినియోగించి పనిచేయు వలయును.

మనదేశ వ్యవహారములకు మనము దిద్దుకొను సంవర్ధ
మున ఆంగ్లేయు జేశమువలె, రిప్టేకముక్తిగ నున్న కేసదా,
అట్టేలియమున్నగు జేశముల వలెను భావితీయముల తన
దేశమును పాలించు కొనగలుగు స్వాభివ్యక్తమును, అధికార
మును, బ్రానుతము కాకపోయి : కోపితికాలములలో వైసన

పాద కలహటకు అవకాశము ఉన్నదని ఉపన్యాసములు వెలపిచ్చిరి. దొర క న ము వా రెంత సదుద్దేశము కలవాడైనను, ప్రభుత్వమంత ధర్మమైందైనను వారు మన కట్టి ప్లాకంట్ల్యియును ఉచితముగ ధారపొయ్యదునని నమ్మరాదు. న్యవహారముగా నియమమై మనకు యోగ్యతకలదని దొంత నమువారికి వ్యవహార తోచినగాని మనము తొలిసరికమాత్రము నమన పొడిమటలను వారు విశ్వసించరు. మన దేశమును మన మే పాలించుకొనగలము యోగ్యతక, ప్రయోజకత్వమున, తక్కిని సంపాదిముటకు తగిన మార్గములన, అవకాశములను దొంతనమువారు కలిగించుట ధర్మము. అట్టి మార్గములను, అవకాశములను మనము సంపూర్ణముగ పొందగలము చేయుటకు తక్కించనలేకుండ యెడతెగక మన మందరము కలిసి ప్రయత్నము చేయవలయునని వ్యవహారపుగాని తొలిసరి.

పిమ్మట యువస్వామివలు మనయందలి లోపాలొపము
లనుగరించి చెప్పుచు దేశాభివృద్ధికిదేశముందలి ప్రజలయభివృద్ధి
ః బట్టియు వారికిల స్వకార్యవిర్యాపాకకత్తి బట్టియు గణిం
పరలయునుగాని, దొరకమునారు ఉచితముగ నిచ్చినలాభ
మునుబట్టి గణించువదని నడిచి, మనవారికి విద్యలొలు గాని
కత్తిలొపముగా; పరియోజకత్వాభావము గాని లేదని ను
విచ్చిరి. పరియోజన, స్వామియైన యదేశమున్నచో పరిజన
అభివృద్ధి పొందగలరు.

ఇక్కడ యువశాస్త్రము ఈ క్రియ పాఠశాలములను
 పేర్కొని, మనల సేవకొను శక్తియులను గురించియు, దో
 రతనమువారినిలన పొందవలసిన లాభములను గురించియు చెప్పి
 అట్లే ముద్రాభ్యుదయ వారి యాధ్యక్షములలో లోప మెన్నడును
 లేదు నదియిది.

(విటచతుసు హిందూదేశమునకుగల కాశ్చీతసుంబంధము
 గురించి మన్నొకప్పుడు చెప్పేపురికి గవర్నరుగనుండిన సర్
 ధావస్ మన్రో మహాశయుని యుద్ధారవాక్యములను కృష్ణ
 రావుగారు దదహరించి కృతహారదత్తుత కలిగియుండ వలయునని
 మన కెంతయుభిలాషయున్నను కృతహారతేత్రప్రతి లేకపోయిన
 యెడల ప్రజాధర్మభావమును మోయుటకు పనికిరానిది
 కావున.)

1892 సంవత్సరమునందు కాశననపర్వ సంవత్సరమున దొరతనముచే రిద్దిన యధికారములను గురించియు, తత్ఫలముగ జిల్లాబోర్డులందును, మునిసిపల సంఘములందును జనుల కంతకు మనుషుడైన నిర్లక్ష్యభావము తొలగిపోయి వారు నిద్రావస్థనుండి మేల్కొని, తాము సంపాదించుకొనిన రాజ్యాంగతంత్రస్థానమును కృతచర్యవితరకుల సంప్రదర్శముగ విచారాగపరచుట కాస్పల్పరకాశము చూచునది కావకాశములను అధికారములను కోరుటను గురించియు మున్గీమిటో ప్రభుత్వముచేసిన సంస్కరణములవలన వనన మారిననుగ వికేసాధికారములకు, ఎక్కువ యవకాశములను కలుగుటను గురించియు ముచ్చటించి, సంగ్రాహియంతరము రాజ్యాంగ పద్ధతులందు తత్పర కొన్నిమాన్యుల కలుగునని నొక్కొక్కచెప్పిన దొరతనముచారు మనకీయవలసిన స్వాతంత్ర్యములకు మనకీయక తప్పకు. దేశమునకు భాగ్యవములను ప్రజల కదృప్తదినములను వదిలికాలములొనే రానైయున్నవి. స్థానికపద్ధతులకు.

తదనంతరము ఈ సన్యాసులు స్థానిక ప్రభుత్వ చాకిరి
మునుగురించి చెప్పి మనవ్యవహారములను మనము చక్కగ పె
దేర్చుకొనగలము కి క్రితసామర్థ్యములను అధికారమును మనకు
కలగ జేయుటయే స్థానిక ప్రభుత్వమును స్థాపించిన ముఖ్యోద్దేశ
ము నుడిచి తత్సంబంధమున ప్రజల జెందిన యభివృద్ధి అంత విశే
షము కాకపోయినను మనకుగలకొద్దయినవకాశముతో చాలయభి
వృద్ధి చెందుట ప్రతిపాతకముగ నెలవిచ్చి, స్థానిక ప్రభుత్వవిషయమై
మనకున్న ప్రతిబంధకములను హోగ్గనిరి. అవివయమై మన
విభివృద్ధి జెందితనన్నచో తక్షణమననికాదు. మనలోపమన్నదు
నులేదు. ఆ విషయమున మార్గి ప్రభుత్వ, సర్ కెవర్నమెంటు
సర్ పార్సరు లెరి, సర్ బాను బుకిన్సు, సర్ జేమ్సు మెస్టన్
గార్లు ఈ వారభావముతో తెలిపిన యభిప్రాయముల నుదహ
రించి రిఫుతు ప్రభుత్వ ఉద్దేశించిన యుద్దేశమునకు
భిన్నముగ స్థానిక ప్రభుత్వము మనకు నిష్పలవాయక
ముగ గనబడుచున్నదని నెలవిచ్చిరి. జిల్లా తాలూకాబోర్డులను,
మనిసిపలు సంఘములను, బోలెతనమువారి యధికారమునకు
కాళ్ళుగ పరిణమించినవి గాని న్యామమై స్థానిక ప్రభుత్వ
స్థాపనముగ నుండలేదు.

“స్థానిక ప్రభుత్వమునకు స్థానిక ప్రాయమునైన
మునిషిము సంఘము మున్నగువి అధికారాధిపతిమును,
అధికార నిర్వహతను కలగజేయుటకు కాదు. ప్రజలకు తమ

వ్యాపారములను తాము ఇష్టపడకుండునట్లును శక్తిసామర్థ్యములను కలుగజేయుటయే వీని ప్రధానకార్యము. వానియధికారవిషయములనుగురించి అంతగపాటింప సమసరములేదు. అధికారశక్తిలోపమున్న సత్యస్వలేడు. అని జానమూర్త్యుబిల్లు నెలవిచ్చి నట్లువ్యవహారదక్షతానై ప్రజ్ఞయును కృతచో జ్ఞానమును ప్రజలకుకలుగజేయుటయే స్థానికప్రభుత్వ ప్రయోజనముగాని తేమ కాదు. ప్రజలకు తగినయరకాతము లీయక వారియధిక్వర్ధికాటంకములగు నున్నవానిని తొలగింపక అధిక్వర్ధి పొందలేదని నేరముమోపుట వ్యాయము కాదు.

లోకములలోని అన్నియు, మనుష్యులు అన్నియు
 సకరించు సంపదమున స్వరూపముగాకర్తరి సార్థము చే
 యుటకు రాజకీయోద్వేగులకు ప్రస్తుతమున్న అవసరమును
 అధికారములను మార్గదర్శిత్యమునుమాత్రము పూర్తిగాకాక
 పోయిన కొంతవరకైనను గడలించుట సంభావ్యమనియును
 పశ్యాదగుట కక్కాణించిరి. జ్ఞానబోధులయొక్కయు యాత్మ
 పరిపూర్ణములయొక్కయు స్థితిగతులను అధికారస్వాంత్య
 మును గురించి స్థానికప్రభుత్వమును సార్థకముగ చేయుటపరిగి
 యేర్పాటులను జేయుటయు స్థానికప్రభుత్వమును బోధ్యమును
 హస్తానినటల సంఘములను ఉద్ధరించిన నెరవేర్చుకొన గలుగు
 నట్లు దొరతనమువారి అధికారమునకు లోబడి వనిచేయు
 నవసరము లేకుండునట్లుచేసి ప్రజలకు వ్యవహారజ్ఞానము
 కల్పించుటకు సాధనములగుటకు తగినయేర్పాటులను జే
 యుటయు బోధ్యమును హస్తానినటల సంఘములను చక్కగ
 నిరంటకముగ ప్రజాసాధకముగ చేయుటకును చాలి
 నంత ద్రవ్యోపకర్తరి సాధనములగుటకేయుటయు హక్కులుగ
 జరుగవలసిన ముఖ్యము: మూడవవిషయములో తగిన యేర్పా
 టులు చేయుటకు చెప్పె ప్రజాదొరతనమువారికి నుద స్వత్
 తిరగాని విలుగాని లేదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల కింహ
 విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సంపూర్ణాధికార
 మిచ్చినగాని ఈపని నెరవేరవేరదు. తమతమ రాష్ట్రములలో
 కనూలయిన దృవ్యమును వారు ఇష్టముచచ్చిన పక్షము భిన్న
 కట్టు అధికారము రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకన్నగాని లోకము
 బోధ్యము హస్తానినపాటిటే చేయవలసి పనులకు చాలినంత
 సామ్యము లభింపదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి
 దిగ్గరి మిగిలిన సామ్యముబట్టియు నుండును. దొరతనమువారు
 మ్యునిసిపాలిటీయను; లోకముబోధ్యమునకు, చాలినంత ద్రవ్యోప
 కర్తరి సాధనములు కలుగజేయు యేర్పాటు సంపూర్ణముగ
 చేయుంతవరకును గానిసమయ తమతమగ్రామములలో జరుగ
 వలసిన విద్యావిషయక ఆరోగ్యవిషయకమున్నగుపురోభి
 వృద్ధికి సాధనమైనకార్యములను గమనింపకుండుటకులన తమకు
 మేలుకలగదని అర్థమగుట ప్రజలను హెచ్చరించిరి.

గ్రామపంచాయతీలు.

పృథాన సార్వభౌమిక రాజకార్యసాన మంత కట్టు
 దిట్టతగాఁ జేయబడినను మందల రాజ్యము లెంత వలెపూర్ణము
 లుగా నొనర్చబడినను వాని యధికారము లెంత బలవత్తరము
 లుగా నున్నను పృజలక్షేత్రలభములకు గావలసిన కారణము
 లను జక్కగా నిర్వర్తించుటగాని ప్రజలకు వ్యవహారవత్తతా
 వైత్రణ్య మలవరించుటకు గాని స్థానిక ప్రభుత్వము సార్థక
 మగుట పృథానము. అందు గాగ్రహపంచాయతీలు మాఖ్యమైన
 వి. ఇష్టము మనజేతులలో గాగ్రహములు రివిన్యూకర్తవహారము
 నకు మాఖ్యము లయ్యెడివి. అందువలన స్థానిక ప్రభుత్వము అచ్చ
 టినుండి బయలుదేరలేదు. పృస్తుతము మన గాగ్రహములలో
 నున్న పృజలు పెన్నులు చెల్లించుకొనుట తప్ప రాజకీయ
 వ్యవహారములలో సంఘటయన జోక్యముగాని అధికారము
 గాని కలిగియుండుట తటస్థింపవచ్చును. గాగ్రహపంచాయతీలు
 విషయమున ఇష్టము దొరతనమువారు జారీచేసిన యుత్తరవు
 నలన మన కొకవిధముగా నికత్వానామును అసంపూర్ణము
 కలుగుటకు కారణ మైనది. మనము కోసవిధముగా గాగ్రహ
 కర్తవహారము లన్నింటివైన పంచాయతీల కధికారమియక
 దొరతనమువారు ఒకవిధముగా అసంపూర్ణములను అధికార
 ములలో గాగ్రహపంచాయతీలు స్థాపించుకొనవలసినదని యుత్త
 రవు జారీ చేసినారు. తొకరోజుద్ద అట్లనుబట్టి యూనియన్
 పంచాయతీలు ఇదివరకు కొన్ని యేర్పడి అసంతుష్టిగ పని
 చేయుచున్న సంగతి మిఠిలెంగియే యున్నారు. అందుకు
 కారణములు లేకపోలేదు. ఆ కారణములలో మొదటిది సామ్య
 లేకపోవుటే. ఇప్పుడు స్థాపించబడి పనిచేయుచున్న యూని
 యన్ పంచాయతీల స్థితియు (అవి జక్కగా పనిచేయక
 యుండుటయు) అట్లు పనిచేయక పోవుటకు కారణములును
 దొరతనమువారి లెటిగయు తిగి అట్టి పంచాయతీలనే 800)

పరపతి సంఘములు తక్కువ వడ్డీకి నులభముగా కొద్ది
మొత్తములు బహుళ ప్రయ్యోగములకు మాత్రమే ఉపకరించునని
తలచుటను దృక్పథముగా సామ్య దారుకొనుటకును, వ్యవ
సాయదారులు మంచి విత్తనములను సమకూర్చుకొని తాము
వండించిన ధాన్యములు విలకజేసి ధర వచ్చినప్పుడు మంచి
ధరలకు విక్రయించుటకును, గాని మమ్మలకు గావలసిన వస్తు
సామగ్రిని లాభకరముగా పొందించుటకు, నేతగాంధీ
మొదలగు కృత్యులచారు కావలసిన నూలు మొదలగు సరకు
లను నాగియమైన ధరలకు సంపాదించుకొని తాము నేసిన
బట్టలు వగయరావస్తువులను మంచిలాభమునకు తమ్మి లాభము
పొందుటకును, దగిన మంచిసాధనములను గల్పించుట, మతమును
వ్యవసాయదారులకు తమకు గావలసిన సీమతోను యుక్తములు

మొదలగు కృషి సాధనముల ప్రోత్సహముగా నొక్కొక్కరు
గమకూర్చుకొనట దృఢసాధ్యమున గల సాధ్యము నైనను
గ్రామములలో నున్న వారికందరకును మలభముగా దొరకుట
వి సాధనము లగును. ఈ విధముగ నీ సంఘములను ననేక
వ్యాపారము లభివృద్ధిచేయుటకు సదుపాయము కలుగును. దొర
తమువారు మనదేశములో నీ సంఘములను విస్తారముగా
స్థాపించగలందులకు దగినప్రయత్నములను జేయుచునే
యున్నాము. కాని మన జిల్లామండలములో మిది విధిగా స్థా
పించబడలేదు. ఇందుకు కారణము ఇందలిలాభములను గ్రహించి
ప్రజ లాత్మానాయతో వీరిసంస్థాపనకొరకు ప్రయత్నింప
కుండుటయే. ఈ సంఘములను లాభమును గుఱించి నేను
చెప్పినదంతయు మీరు గమనించి అందలి ప్రయోజనములను
వానివలన గలుగజేయు లాభములను చక్కగా తెలిసికొని వీరి
సభివృద్ధిపలములకు ప్రయత్నింపవలయునని కోరుచున్నాను.

వ్యవసాయము.

వ్యవసాయము మనదేశమునకు ప్రధానమయిన వృత్తి
కాబట్టి వ్యవసాయ మభివృద్ధిచెందిన గాని మనదేశ మభివృద్ధి
నొందదు. యూరప్ దేశమునకు యున్నది. వ్యవసాయాభివృద్ధిని
గుఱించియు దాని సభివృద్ధిపలములకు జేయదగిన సాధనముల
గుఱించియు ననేకవిధముల బోధింపబడుచున్నది గాని ఇందు
విషయమై జరిగిన క్రియమార్గ మంతగా కానివీరదు. వ్యవ
సాయ పద్ధతుల ప్రకారము నూతన సాధనములతో వ్యవసాయ
ము సభివృద్ధిచేయుట కనేకవిధములయిన కష్టములున్నవి. వ్యవ
సాయ వృత్తిలో సంబంధించిన అనేకవిషయములను జక్క
జూచిన గాని దీనిని తెలుసుకుట వీలు కనుపించదు. దొరతనము
వారు కొన్ని స్థలములయందు నవీనకాస్త్ర పద్ధతుల ననుసరించి
కృషి వృద్ధిచేయుటకు చేయదగిన పనులనుచేసి ప్రోత్సహముగా
రయితులకు కనపలచినవా రాపద్ధతుల ననుసరించి కృషిపద్ధతు
లను అభివృద్ధిచేయవలెనని నడవడముతో కొన్ని ఏర్పాటులుచేసి
యున్నాడు. కాని ఆపద్ధతులను రయితులు ఆమోదించుటయు
గ్రహించుటయు కనుపించదు. ఆపద్ధతులు దృఢ సాధ్యము
లగుటచేతను రయితులు తమ ప్రస్తుత స్థితితో ఆ పద్ధతులను
గ్రహించుటకు తగిన స్థితియందు లేకపోవుటచేతను ఆ పద్ధతుల
వలన గలుగు లాభమును అందుకుకావలసిన ధన వ్యయమునకు
క్రియకు దగినఫలము కానినొపకపోవుటచేతను అది అంత అదర
ణీయముగా గమనించుటలేదు. నూతన కాస్త్రపద్ధతుల
ప్రకారము నూతన సాధనములతో వ్యవసాయాభివృద్ధి చేయక
పోవుటకు మూడు కారణములు కనిపించుచున్నవి.

1. రయితులయొక్క విద్యలేమి, అజ్ఞానము, మూఢత్వ
ము 2. రయితులయొక్క భీతకనము, ప్రావృణము 3. పం
డించుటకు వస్తువులలో ప్రధానములను, నెల గలవియు,
భోజ్యములనును ధాన్యములు చదురుతిరుటకు దుపయోగించు
గింజలును ప్రత్తి, వార మొదలగు పదార్థములను భీత రయి
తులవలన నేద్యము చేయకుండుటయు. ఈ మూడు కారణము
లిటుండగా నిప్పుకు మనదేశమునందు రయితులుచేయు వ్యవ
సాయ పద్ధతులు అంతగా సభివృద్ధిపలములను కలగజేయు
కుడ లేనట్లును ఇదివరకే మన దేశమునందలి కృషి పద్ధతులు
మంచి దేశముదే ఉన్నట్లును కొందఱు అభిప్రాయము. మన
దేశమునందలి కృషి పద్ధతుల సభివృద్ధిపలములను ఆ వృత్తి
లో సంబంధించిన రయితుల స్థితిగతుల సభివృద్ధిపలములకు
తగిన సాధనములను చేయుట అవసరము.

రయితుల విద్యలేమి, జ్ఞానహీనతయు, విద్యా వ్యాప్తి
వలనగాని పోదు. విద్యావ్యాప్తి విద్య యుచితముగా బలవంత
ముగా నేర్పుటకు తగిన యేర్పాటులు కలిగినగాని కలుగదు.
విద్యవలన ప్రయోజనములను లాభములను వీరికి తెలియక
పోవుటవలన “నుచితముగా విద్య నేర్చుచును చదువుకొన
వలసి” నని బలవంతపెట్టినగాని వీరు చదువుకొనదు. మన
దేశమునందలి రయితుల దాదాపుగా జగద్విదిత్తమై యున్నది.
అట్టి స్థితిలో వారు సామ్య భివృద్ధి విద్య సభివృద్ధిని
సంధింపదు.

లాభమేయో ప్రభువు. వ్యవసాయకామ సాపించు
సమయమున మనదేశమునందలి వ్యవసాయ స్థితిగూర్చి ఈ
క్రిందివిధముగా వ్రాసెను. “ప్రస్తుతము ఈ దేశమునందు రయి
తులుచేయు కృషిపద్ధతులను మనము చక్కగా గ్రహించక
మీరు తరలరంబులనుండి చేయుచున్న పద్ధతుల ననుసరింపక
కొత్తపద్ధతుల ననుసరించి వ్యవసాయము చేయుచున్న బోధిం
చుట మొదటిపాఠము. వారు చేయుటకు వీలులేనట్టియు
గురుత్వలేనట్టియు పద్ధతులనుచేయుమని వారికి బోధించుట
రెండవ పాఠము” మఱియు కొలది దినముల క్రిందకు బొం
బాయి గవర్నరుగారు లాభ తెల్పింట్టక ప్రభువు తన యనుభవ

మువలన “హిందూదేశమునందలి వ్యవసాయస్థితి చక్కని
నుంచి పద్ధతులమీదనే నడుచుచున్నందువలన దానికి విశేష
మును సభివృద్ధికి అవసరములేదు” అని నెలవిచ్చెను. ఈమాట
లను జట్టి యోచించగా మనదేశమునందలి కృషిస్థితి ఇప్పటికే
నుంచిస్థితియందున్నదనియు దీనికి విశేషములయిన అభివృద్ధి
సాధనములుచేయుట అవసరములేదనియు స్పష్టపడినది. అయి
నను ఇంకను కృషిస్థితి పెంచుటకు మార్గములు మార్గము
లేకపోలేదు. ఈయభివృద్ధి సవనకాస్త్ర పద్ధతుల ననుస
రించి నూతన సాధనసంపత్తిచే గలుగవలసినదిగాని మఱియుక
విధముగా జేయవలసినవికావు. ఈసాధనములు రైతులస్థితి
యభివృద్ధిచేసి వారు జ్ఞానవంతులు దృఢవంతులు అయిన
గాని సమకాలపు రైతుల స్థితిగతులు చక్కబడవలె నన్నచో
వారికి ప్రస్తుతమున్న ఋణబాధలు తొలగింపవలెను. ఇంతే
కాక చిన్న చిన్న పాలములలో నూత్న పద్ధతి ననుసరించి వ్యవ
సాయాభివృద్ధి చేయుటకు వీలు కలుగదు. మరియు ప్రస్తుతము
అమలమిచ్చునని విమర్శనముగా పద్ధతులను విమర్శింపక పద్ధ
తులను ఇట్టి అభివృద్ధికి అటంకములయే నమ్మనవియున్నది.
కనుక ఈ మార్గముల నన్నింటిని జక్కజూచి అన్ని విధముల
చేత పయనమైన విధముగా చేయదగిన కార్యములను జేసి
గాని వ్యవసాయ మభివృద్ధియగుట కష్టసాధ్యము. ఇందుకు
దొరతనమువారి సహాయమున వారి విధరణబుద్ధియు నత్య
వశ్యకములు. ప్రస్తుతస్థితిలో దొరతనమువారు వికలాంతః
కరణము కలిగి ఇప్పటి పద్ధతులను మార్చు రని నమ్ముటకు వీలు
లేదు. అయినను దొరతనమువారి సాయ మక్కరలేకయే కొ
న్ని విషయములలోనైన రయితులు తమంతటతాము కొన్ని
పద్ధతుల ననుసరించి గ్రహించి వ్యవసాయము చాలభాగ
మభివృద్ధిపరచుకొని నుంచి స్థితిలోనికి చెచ్చుటకు వీలున్నది.
వరసతి యను కీర్తికక్రింద విపులచర్చ చేయబడియున్నది.

మనదేశమున పండినవస్తువులను విశేష మొత్తములు చేపు
లిచ్చి మారదేశములవారు కొని వానివలన మనకు కావలసిన
పదార్థములను తయారుచేసి ఆ వస్తువులను మరల పెద్దపెద్ద
మొత్తములు కలభారముతో మనదేశ ముంచి రాకపోకలయిన
కేపులు జగయిరాభివృద్ధి జడ్జి తమలాభమును తమకుమొద
లగు నన్నియు నావస్తువులధరలలో కలిపి విశేషములైన ధర
లకు మన కిచ్చుచుండుటయు మన మట్టిధరలకు వానిని కొన
వలసిన యవసరము కలుగుటకంటె మనదేశమునందు పండిన
వస్తువులను వివిధములయిన భివృద్ధిగాని లేకుండ మనదేశము
నందే వినియోగించి వానివలన మనకు గావలసిన వస్తువులను
జేసికొని వానిని మనమే నుపభోజ్యములకు పొందుటకును
దేశము సభివృద్ధిపలములకును చేయవలసిన ప్రయత్నము
లు. మనకు ముఖ్యమైనవి నేను చేరచెప్ప వలసరము లేదు.
అట్లు మనకు గావలసిన వస్తువుల నన్నింటిని మనదేశమునందు
మనమే చేయగలుగుటకు ఇక్కడ పంపించుట ప్రత్తి, వార,
నూనెగింజలు, నీలి మొనలకు వానిరకము నుంచిగాచేయుట
అత్యవశ్యకము. అట్లుచేయుటకు వ్యవసాయపద్ధతులను మార్చి
అభివృద్ధిపలములకు తప్పదు. కాబట్టి ఈవిధముగా కూడ వ్యవ
సాయాభివృద్ధి ముఖ్యమని మీరు గ్రహించవలెను.

ఆరోగ్యాభివృద్ధి

మృతినీవర సంఘము లేర్పాటుచేయబడియున్న పెద్దపట్ట
ణములలోపల్ల మనదేశములో తక్కినదే జేయవలసిన యేర్పా
టు లేదుయు జేయవలసిలేదు. గ్రామములలో ముఖ్యముగా
దెల్లప్రోత్సహములలో ఆరోగ్యస్థితి మిక్కిలి పోయముగా ను
న్నది. గ్రామములలో గ్రామములు నివసించుటకును పశువు
లను గట్టి నేయుటకును యెరువు మొనరునని నిర్ణయజేసికొను
టకు తగినంత ప్రదేశము లేకపోవుటచేతను గ్రామకంఠములు
చాలకపోవుటచేతను గ్రామారోగ్యస్థితి మతితర చెడుటకునూ
డ కారణమైనది. జనాశీర్షమై క్రోధింపింపవలసియుటకు తగిన
వికాలములయిన ప్రదేశములుగల గ్రామములలో ప్రదేశములు
గల గ్రామములలో గ్రామకల్యాణమును పెంచి గ్రామముల
నివాసమునై నూతనప్రోత్సాహము లిచ్చి గ్రామములను పెల్లడి
చేసి గ్రామారోగ్యపద్ధతిని వృద్ధిపలము మనదేశములో దొరతన
మువారివలన ప్రోత్సాహ మొక యారోగ్యగ్రామ యేర్పరచిగ్రా
మములను పెంపుచేయ దలకట్టినసంగతి తమరందరు యెరిగియే
యున్నారు. ఇంతియకాక గ్రామముల తమలోతామచందము
జేసికొని దృఢపూరితమునగాని ప్రోత్సాహముగాగాని గ్రామా
రోగ్యస్థితి సభివృద్ధిపలములను నేర్పటమొన్నయెడల
దొరతనమువారు విశేషసహాయ మొసగి గ్రామారోగ్యస్థితి
అభివృద్ధిచేయుట చేయవలసిన పనులకు దోడ్పడునని ఇంతకు
ముందొకసారి యాత్మతమకు బాధిచేసియున్నాము. కాని ఈ
పుత్తనువు ననుసరించి గ్రామములకు వ్యవసాయగ్రామారోగ్యస్థితి

యభివృద్ధిపరచునప్పుడు “శ్రీధర్మశాస్త్రి యీ యవకాశముల విని
యోగజలముకొన్నట్లు కనిపింపదు. అజ్ఞానముచేతను మారవృద్ధి
లేమిచేతను తన ఆరోగ్యమువలన సంప్రాప్తమగు సౌఖ్యమును
గ్రహించలేక పోవుటచేతను గ్రామములు గ్రామకంఠప్రోత్సాహ
నుంతయు దరభానులచేసి పుచ్చుకొని పల్లపు సాగుబడిచేసి
తామును తమకుమృత్యును స్వచ్ఛగాదితుగుటకు కాదుకదా కద
లుటకునైన చాలినంత గ్రామకంఠములేక గ్రామారోగ్యస్థితిని
బాదుచేసి తమయారోగ్యస్థితిని తమకుమృత్యు యారోగ్యస్థితిని
బాదుచేసికొని అనేకవిధ రోగములకు జక్కి నానాకష్టముల
పాలగుట తటస్థించినది. ఇప్పటికినైన కొంచెము తెలివితెచ్చు
కొని గ్రామములకు తమతమ గ్రామారోగ్యాభివృద్ధిని చేయుటకు
తమకే శ్రయమిస్తరము.

గ్రామములయొక్క ప్రోత్సాహము గ్రామకంఠప్రోత్సాహ
ములను దరభానులచేయునప్పుడు పల్లపుసాగుబడిచేసి గ్రామ
మునకు చాలినంత ప్రోత్సాహము లేకుండచేసి గ్రామారోగ్యమును
బాదుచేసి యిప్పుడు గ్రామారోగ్యస్థితికి ప్రదేశము కావలసియు
న్నప్పుడు విశేష మొత్తమునామ్మ యిచ్చినగాని అట్టిప్రోత్సా
హము లభింపక యుండుచేసి అంతసామ్యములకు దొరతనము
వారు నిర్దేశపండుటచే తమగ్రామారోగ్యాభివృద్ధి పొచ్చిం
చుట కేదిధములయిన మార్గములు కన్పడినయితే అందుకు గ్రా
మము లేదయిన సహాయమును చేయుటకు నిర్దేశక తమ
గ్రామారోగ్యస్థితిని తమకేమార్గము నాకున్నతన ట్లూరకుండుట
కంటె మూఢత్వము మఱియుకటి లేకుండా!

జట్టిపలములయొక్కయు పల్లెయొక్కయు ఆరోగ్యస్థి
తులు వృద్ధిపలమిది వానినైకావ్యమును పెంపుచేసి వాని స్థితిగ
తులను వృద్ధిచేయవలయునను తలంపుతో దొరతనమువారివీడు
ను ననేకవిధములగు నుంచీయేర్పాటులు చేసి యున్నాడు.
గ్రామములలో మిక్కిలి ఆరోగ్యకరములగు భాగములు
పంచములందు మూలపల్లెలు. ఈపల్లెలలోనికి గ్రామములకు లెక్క
యను పెల్లి చూడకపోవుటచేతను అందరి నెవరియె పంచములు
అంటరాని వారును హీనవర్ణమువారు నగుటచేతను వారు గావు
రమున్న యారోగ్యస్థానములయొక్క పాలనకయి గ్రామము
లింపుకయిన తలపెట్టినట్లు. పంచములు పాలెగ్లగానుండి
వ్యవసాయమునకు ప్రధానమయిన పనివాడుగా నున్నారు.
వారి యారోగ్యస్థితి చక్కగా నుండుట వ్యవసాయాభివృద్ధికి
ముఖ్యమైన కారణము. గ్రామములలో నేయంటువ్యాధి బయ
లుదేతనను ముందు అందుఅంతరించి గ్రామకృమగా గ్రామ
మంతయు నల్లుకొని పోతుచేయును. కనుక అట్టి హీనజాతి
వారును ప్రదేశములు మంజిస్థితియందుండునట్లు మీరు యే
ర్పాటులు చేసికొన్నంగాని గ్రామారోగ్యస్థితి బాగుపడదు.
పశువులు వ్యవసాయమునకు ముఖ్యధారములు. వ్యవసాయ
దారులకు తామ నేర్వమునేయు భూమికంటె విలువగల యా
త్తి పశువులే కాబట్టి యీ పశువులు ఆరోగ్యదశయందుండి చ
క్కగా నేర్వము చేయగలుగునట్లుండుటయే వ్యవసాయదారు
లకు ముఖ్యము. ఏయంటువ్యాధియో దోష్యపాకలమోతగి
యొక్కపశువు పట్టమొకవో వ్యవసాయదారులకు సంభవించు
నష్ట మింతింతకాదు కాబట్టి పశువుల యారోగ్యమును మై
తగిన శ్రద్ధవలన కర్తవ్యములు చేయవలెను. గ్రామములందరు
చేరి గ్రామభివృద్ధిని నిమిత్తముగా చందాలములముగా ననేక
గ్రామములలో గ్రామదారులముఖమునకు నమూనాచేసి గ్రామ
వ్యయముక్రిందనే భివృద్ధిపరచు కొన్నారు. పశువులు వ్యవసా
యమునకు ముఖ్యధార పశులను వ్యవసాయదారులకు విలు
వైన యాత్తియగుటను వానిని ఆరోగ్యవిషయమై మిక్కిలి
శ్రద్ధవహించి పనిచేయువదగిన అవసరముకలిగి కనుకను గ్రామ
స్థితినిబట్టి ప్రత్యేక మొక్కొక్క గ్రామము చొప్పున గాని
2.3 లేక 4.5 గ్రామములు కలసిగాని ఈ గ్రామకంఠముల
నుండి భివృద్ధి యొకపశువులనైద్య మెరిగిన డాక్టరును
జీతమిచ్చి యేర్పరచుకొని పశువుల యారోగ్యమును గావించు
కొనుట మిగుల మంచిది.

రాజకీయ వ్యవహారజ్ఞానము.

రాజకీయ వ్యవహారజ్ఞానము రాజ్యపద్ధతులను ప్రజలకు
కృతస్థితియు దేశాభివృద్ధి కొరకు రాజ్యపద్ధతులలో చేయబడ
వలసిన మార్పులను గుఱించి మనవారికి స్పష్టముగా తెలివినం
గాని ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును గుఱించియు అధికారలాభముల
ను గుఱించియు వారు చేయవలసిన ప్రయత్నములను బాగరూ
కరతో చేసి యుండుటకు తగిన కీర్తి గలిగియుండదు.
మఱియు తామకేపుల మనయెంత మకు గావలసి
నన్నయె దొరతనము వారే చేసి వారి సాయము
వలననే బ్రతుకవలసినదనియు నుద్దేశించి తమ కార్యములను

[దీని తరువాయి కి.వ చేజి చూడుము.]

ఈజిప్టు

ఈజిప్టు సరిహద్దుల యుద్ధము

లండన్ మార్చి 16:— నిన్నటిదివరకు మేజరు జనరలు పీటర్ గార్డెన్ సాలమునాకరిమిందుకొనిరి. సోమవారమునాడు శత్రువులు తమ మండలమును వేల్చివేసిరి. ఇన్నటిదివరకు బలముగ మాతోపోరాడరైరి. గుర్రపుశక్తులు, ఒంటెలదళము, మోటారుకారులచే వీరు వెన్నెడితరుచుబడిరి. 28వ శత్రు సైనికులు బండిలొకటిను బిట్టి. వీరిలో ముగ్గురు సైనికులు, మరఫిరంగుల మేము శత్రువులనుండిబట్టుకొంటిమి. శత్రువులను లకు 50మందిని జంపితిమి. శత్రువులను మా యాక్రమణమున నున్నది. విశేషముగ ఆయుధసామగ్రి ధ్వంసమొనరింపబడినది అధికారుల ప్రయత్నంబిరి.

సాక్షి

రుమేనియా

రుమేనియాలోని జర్మనిరానుబారి.

బుఖారెస్టు మార్చి 17— జర్మనిరానుబారి బెర్లిన్ నగరమునకు పోవుచున్నది.

సాక్షి

ఆస్ట్రీయా

1918 సంవత్సరపు తరగతి సేవలు.

అమ్మపెద్దామ, మార్చి 16:— ఈతరగతి రిక్రూటింగు ఆస్ట్రీయానా రిక్రూట్ మెంట్ బోర్డుచే నిర్ణయించిరి.

సాక్షి

హాలండు

టుర్పుంటియానాకు మునుగుట.

అమ్మపెద్దామ, మార్చి 16:— టుర్పుంటియా 14 నెలల పాటు జరిగిన నాకలొనిజాను హాలెండువారి నాక, నాక మునిగి పోవుచున్నది. వారు చాలా దూరము బడిరి. రక్షణ నిమిత్తము డిస్ట్రీయరులు ముందుకువచ్చి పట్టుకొనినందు వల్లనది.

మార్చి 16న నాక సమాఖ్యను నీ నాక యందుండి నిర్ణయించి, టుర్పుంటియా చేరుబడినందు, రెండు తంతివార్తలు వచ్చినవి. ఇటీవలి సమాచారము.

దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోవు నాకలొని 22 ముతనమైనదియు, శిశువునకుగలదియు అయియున్నది. నాకయందు 83 గురు ప్రయాణికులును 294గురు సావితులును కలరు. నాక టుర్పుంటియా చేరుబడినది కెప్టెన్ యొక్క నమృతము.

మేము—ఈకడముంకి ౧౦. 30 నిమి. వరకు ఈ నాక తేలియేయున్నది. ప్రయాణికులు పడవలగా వెళ్తుంటుండిరి. నాక టుర్పుంటియా చేరుబడినది ముందుగిరి తరులకొనినదో నున్నదాగా తెలియదు. ఇటీవల టుర్పుంటియా నాక మునిగి పోయినది. సావితులు ప్రయాణికులు తేలియేగతున్నారు.

సాక్షి

సయాము రాజుగారు.

బంకాకు. మార్చి 16:— సయామురాజుగారు నరముల బలహీనతచే బాధపడుచున్నాడు.

సాక్షి

ఫిలి

ఫిలిప్పైన్స్ లోని రంపిని లంబి నార్త

ఫిలిప్పైన్స్ 17:— నిన్నటిదివరకు రాజ్యోత్సవిధిగా కీ క్రిందివార్త చేరెను.

వైద్యుల సమాఖ్యోద్యమము తరచువారు మరల దీని కొనిరి. జర్మనీయులు చాలామందిని తమవారికి తీసుకొని పారి ఫిరంగిదళముల తీర్చిదిద్దగొనిరి. వెలిన్స్కోర్డు గుర్తుయల్లులకు మధ్యనుండు ప్రాంతమున తరచువారు ప్రతిఘట్టించుకొనిరి. 285 టుర్పుంటియా శత్రువులచే నాకమింపబడిన కందకముల బట్టుకొనిరి. వెలిన్స్కోర్డు మాతోపోరాడెను, గుర్రులున్న గ్రామమును మున్నగునవి తరచువారి యధీనమునకు వచ్చినవి. మాట్టా కామెప్రజలకు యుద్ధముజరిగెను. వోల్ఫులలో మూర్ఖతొండల పరిసరమునందు గ్రామముల వై ఫిరంగులు కాల్పుబడినవి. పెం వెలెలో తరచువారు ముగ్గురును దక్షిణమునందు శత్రుస్థానమును ముట్టడించి కందకము నొకదాని నాకరిమిందుకొనిరి.

విమానయుద్ధముగ జరిగినది అంగ్లేయులు తెలియ పరచిరి. ఈజిప్టు సరిహద్దులను సాల్లులను ప్రజలకును ది రాకరిమిందుకొనిరి.

మోషి నాకరిమిందుకొంటిమియు, జర్మనీయులను ఆ రూపాకల్పనలతో ఆచుంటిమియు జనరలు పట్టుకొని తెలియపరిచిరి. అరుహ విడిచివేయబడినది వీరినమృతము.

విసాంజిరంగమున ఫిరంగిపదాదిదళ యుద్ధములు జరిగినవి ఇటాలియులు తెలియపరచిరి. తదివరకు ఈ మాకరి మిందుకొనిన యుక్తస్థానమున వీరు విడిచివేసిరి.

తురుష్కులనింకను పారదోలుచుంటిమి రుమ్మనుండి ప్రవచ్చినది.

వృత్తాంతములు

ఒట్టకుల్లి జమిందారుగారు—వేదవిన గడుపుటకొరకు ఒట్టకుల్లి జమిందారుగారు నిన్నటిదివరకు మామారుకు విచ్చేసి టిప్పరారీ మందిరమున బస చేసియున్నాడు.

నెంటుజాను వైద్యులను పంపుము:—వైద్యులకు సంబంధమున మిగిలు చావ్ మను, మిగిలు కుట్టుంబి, భానుజమాద్దకు వలయుటగా ర్హిస్కర సమాఖ్యములకు ఇండియా కాన్సిలువారు నందరముల పంపించిరి.

ఫిఫ్ కమిషనరుగా ర్హిస్కర సభ:—వోరతనమువారి మందిరమున (నాగపూరు) సభచేసి కమిషనరు డిక్టేటరు, రావుబహద్దరు పియ్యెరె, రావుసాహెబు లక్ష్మణస్వామి, రావుసాహెబు అద్వంకరు, భానుసాహెబు టిఫాజిల మున్నేగుగార్లు వీరుకొనినా ముల వోరగిరి.

ఇండియన్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ మదరాసు:—ఈనెల 20వ తేదీనోమవారమునాడు ఈబ్యాంక్ (పాన్డు ఆఫీసు మాత్రము) రెండుగంటలవరకు మాత్రమే తెరువబడును. బ్యాంక్ ముఖ్య నిపుణులలో నొకరగు ఎమ్ ఆదివారమునాడు మృతిచొందినందున సంతాపసూచకముగ నాదివరకు మధ్యాహ్నమున ఆఫీసు మూతబడును. కావున చెక్కులను మాట్టగోరువారు వత్తములకు ఆవాడు రెండుగంటలకు పోవుచే తీసికొనిరావలయును.

యుద్ధనిధికి సహాయము:—గత ఆదివారమునాడు కాకినాడ అమెయ్యన్సుధియా ట్రికల్ కంపెనీవారు శ్రీ కంట్టరుగారి యాజమాన్యముకింద యుద్ధనిధిసహాయము ప్రవర్తన యాదనమును మాత్రమృదయములరంజిల్లునట్లు అతి కలాకాలతతో ప్రదర్శించిరి. పురమొఖ్యులు తమయోగంపమున తెలియజేసి నాటకుల కలావైపులమును కొనియాడి వారిని ముందుకు ప్రోత్సహించిరి. యుద్ధనిధి కీపాటిసాయముచేయు గతిగింపబడుట మే మద్వంద్వపంతులకుని కంపెనీవారుచెప్పిరి. ముమాడు నూరు రూపాయలు వసూలై నవి.

పోస్టులెలిగ్రాఫు యుద్ధసౌకర్యనిధి:— వివిధరంగములకు వనిచే ముందు వివిధకాలి యువోక్తుల కష్టములకు సాధ్యమయినంత కఠిన తొలగించుటకు పోస్టు, టెలిగ్రాఫు యుద్ధసౌకర్యనిధి మంపించుచేయుచుండినది. ఈ నిధి కడటి రిపోర్టులకు 18 నెలలపాటులు చంపానూలయ్యెననియు, బట్టలు, చక్కెర, పొగాకు, కూరపొడి, సుందారపులు న పాలనమున్నగు వానిని బంపుటయును ఈనిధివలన జాగ్రత్తగా క్షయముచేయబడుచున్నదనియు, చెప్పబడియున్నది. ఈధన మంతయు శిబిరములందు పోస్టు, టెలిగ్రాఫులలో పనిచేయుచున్న 2 నెలభాగతి ములగొరకు క్షయము చేయబడుచున్నది. సంపదబడిన వస్తువులకు వారంతుకొని తయ్యకపెట్టెనా మూలకములకు ప్రత్యుత్తరములను నిధిజాముంటు వెక్రిటరీలకునోరజ్జో, హాట్టిన్ నకుగార్లు పోనియున్నాడు. ఈనిధికి తేయుధ సహాయము లాహోనలొని ఎలయన్నబ్యాంకు వారు వసూలు చేయుదురు.

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటిసు

1916-17 సంవత్సరమునకు వేవేరిలోని స్క్రిప్ట్ ఫిల్లు మార్కెట్టునందు బాగుగలను, చిలరరుచుములను వసూలుపరచుకొను హక్కును, మదరాసు కార్పొరేషన్ ప్రసేదెంటు వాగుతన ఆఫీసునందు, ఈ నెల 27-వ తేదీ నోమవారము సాయంత్రం 2 గం. 30. నిమిషములకు, తిరిగి వేలము వేయుదురు.

పాటపాడ దలంచినవాడు రు 100/. లు ధరావతు చెల్లించినపై పాటపెట్టుటకు హక్కులను గలిగియుండు. వేలపు వరతులు మెల్లుడిపార్టు మెంటు వారివద్ద దొరకును.

మదరాసు కార్పొరేషన్ హెల్తుడిపార్టు మెంటు, 18-8-16. కె. రాఘవేంద్ర రావు, వి. ఎం. బి. సి. ఎం. ఆక్టింగు హెల్తు ఆఫీసరు.

సానిక వార్తలు

కాలమానస్థితి:— నిన్నటి దివమున అధికోష్ణము 88 9 డిగ్రీలు. అధమోష్ణము 69. 8 డిగ్రీలు.

చెన్నపురి శాసనసభా సమావేశము:—కాన సభా సమావేశము ముగిలిన పిమ్మట 5 వ తేదీన జరుగదు.

దీపముల వెలిగించు కాలము:— 19 - 21 వ తేదీలకు సాయంత్రం 6-49 నిమిషములకు దీపములను వెలిగించెదరు.

మదరాసు ట్రాము వేలు:— తిరువాల్వాయూరులో జరుగు త్యాగరాజస్వామి నటన ఉత్సవమునకు బోవు యాత్రికులవారకు ఈనెల 19-20 వ తేదీలకు చాత్రి 12 గం. వరకు ట్రామ్ బండ్లు నడుపబడును.

నిన్ను బాక్సుదారక సంఘసభ:— 19 వ తేదీ ఆదివారమునాడు 8 గంటలకు పార్టీ యొక్క సభాసభాత్రి చాతరా నుండిరమున స్వామి బ్రహ్మసంకగా "సత్యయోగ్మ ఉత్తమ భావము" ను గూర్చి ప్రసంగించెదరు.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:— అన్నాపిళ్ళేటిలో నెం 97 కు ఉపాసన మందిరము ఈ నెల 19 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 6 గంటలకు కె. పున్నయ్య గారు వైఖ్యార్థమున తేసి "జీవుల ముఖాని యాచించుట" అను అంశమును గూర్చి బోధించెదరు.

మాధవపుర సంఘము:—వై సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద ప్రాకృత్య న్యాయవాది, ఎన్. సత్యమూర్తిగారు తేదీ (20-8-16) ఆదివారము సాయంత్రం 4-30 గంటలకు "మదరాసులోని సంఘ సంస్కరణోద్యమ విఘ్నమును" గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. రావు బహద్దరు ఎన్. రామస్వామిఅయ్యంగారు సభాధిపత్యమువహించును.

ట్రాముబండ్ల ప్రయాణములు:— నిన్నటి ఉదయమున 10 గంటలకు "కన్యమ్మ" మందిరమునదావుట్రాము బండి మెడికలు కాలేజీ ప్రక్కను తిరుగుచుండగా నొక ఎద్దుల బండి ఆమాంతముగా ట్రాముబండివైబడినది. టిక్కెట్టనమ్మ పానికి గాధుగా వెబ్బుతగిలినది. వెంటనే వారిని అనురతికి తీసుకొనిపోయిరి. బండి కెక్క ప్రక్కబల్లలమీద నీలు చుండుటలను టిక్కి ప్రమాదముల నేకము న కలుగగలవు.

బరోడా సంగీత వికస్యభ:— మద్రాసుకుండి మెల్లపూరు నివాసులగు చిట్టిబాబుగారు మొన్నటి దివము బరోడాకు బోయిరి. వీరి బరోడాకుండు గెలుకానగారి దగ్గరనుచేసి కాశీపురమునకు బోయి ముగిలిన పిమ్మట మొదటి వారములో తిరిగి వచ్చురు. కంజావూరు కాపురములకు ఆబ్రి హామపండితరుగారు వారి పత్నియు, శ్రీ సుబ్బిమ్మయ్య అయ్యరుగారు తంజావూరి చందావకేళ భాగవతరుగారు ఈనెల 20 వ తేదీన జరుగు బరోడా సంగీత విద్యత్సభకు బోయిరి.

వ్యాయస్థాన వార్తలు.

ఎన్నూరు రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారి మొగడు. తూమునుండి ల్లరాయిని దొంగిలించినాడని షట్టుకొనబడిన కార్పొరేషను మేజిస్ట్రేటు పుష్పస్వామి నాయక రమణాని కేసును రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు ఈనెలను విచారించి 22వ తేదీన తీర్పుచెప్పెదమని వాయదావేసిరి.

నమ్మక దోహదము.

తేదీ మైకోడ్డులోనున్న అబ్దుల్లా సీత్ అనువాని నావునందున్న బతుమెకనకు మహమ్మదీ షట్టుకొనబడిన వాడివారైన నాంబర్లు వోరసాని వెంటబోయి వాడితీసి కొనిరాక కొన్ని దినములకువచ్చి వైకమాకోలు పోయినదని చెప్పెను. బాబుని విష అమై మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి సంస్కరణశాసనముక్రింద వారిని కఠినముగా మంపించి పంపిరి.

బొంబాయి శాసన సభ.

గురువారమునాటితో సభాసమావేశములు పూర్తియయ్యెను. ఆఖరునాడు ప్రభోదయోగకరముగు తీర్మానములు ప్రముఖుల 6 విమర్శించ బడినవి. ముఖ్యసభా సభిపక్షములలో నుండిన భూములపై దొరతనమువారు గొను సగము శిస్తును మ్యూనిసి పాలిటీకు భూములముగ నిచ్చి వేయటము, ను అసాధ్యు యోగయోగించు విధానమునకును సంబంధించిన రాష్ట్రపూర్వపు సెలెగారి నూచనముపై విశేషచర్చ జరిగినది. పురపాలక సంఘముల విధులు కృద్వియగుచున్నవి గాని వీటిని తగ రీతిని నిర్వహించుటకు వాటి ఆదాయములలో అభివృద్ధి చేయలేదు. అని తీర్మానోపపాదకము చెప్పిరి. స్థానికాదాయములలో జరుపబడ వలసిన కార్యములకు రాష్ట్రాధికారములను వినియోగమునకు దొరతనమువారంగీకరింపలేదు. పురనిర్మాణ శాసనమును వీక్షించి గొనిరాతగిన రీతిని పురాభివృద్ధిని సందించిన సమాచారముచేత తప్పక ఆలోచించుచుని దొరతనమువారభయమొనగిరి.

పల్లెటూరులకును తిరిగి వెనుక పాతకాలలగ మార్పు గా॥ సమాప్తముగా రొక తీర్మానముపాదించిరి. ఇటీవలన చేయబడిన ఏర్పాటులను మార్పునావశ్యకము కలదని సభ్యులు యజ్ఞ పురపాలకమున తీర్మానము సప్తమైనది.

దొరతనమువారి పాతకాలలయందు విద్యార్థిభేతనముల 10 నుండి 15 కు పెంచుటకు సందేశము నొక తీర్మానమును గా॥ మాలిగార్డు ఉద్దేశముగాను పాదించిరి.

దొరతనమువారి కక్షమున చాన్ బజుగాదును, విద్యా శాఖా డైరెక్టరుగారును తీర్మానము సెలెరించిరి. వోట్లు తీసి కొన తీర్మానము సప్తమైంది. మరియొకసారి తీర్మానముపై వోట్లు తీసికొనబడ తీర్మానము పక్షమున మరిఒక వోటు అధికముగ వచ్చి తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

పల్లెటూరులలో కొన్ని కేసులలో అసెసరుల విచారణమును పుంచవలయు ననియు ఇదివరకు దొరతనమువారు పంపిన ప్రికటములు రద్దుపరచవలసివచ్చెదనియు బెల్వీగారు ఒక తీర్మానమును ఈనెల 16 వ తేదీని ఉపపాదించిరి. ముఖ్యదియేదైనది అనుభవములో నున్న ఈ పాక్టును ఒక్కమాటుగ తీసి వేయుట స్వాయము కాదనియు, దొరతనమువారు చూపిన పాతకాలలను అసమంజసమైన కృత్రిమముచున్నవనియు వారు తీర్మానముగా జెప్పిరి.

చౌబజు గారా తీర్మానము సరికాదనచు నటుల చెప్పిరి. అసెసరుల విచారణము యొక్క లాభములు దొరతనమువారికి తెలియక పోలేదు. దొరతనము వారి కార్యము వలన పల్లెటూరు ప్రజలు అసెసరుల వలన విచారణ చేయబడు మాక్కుల కెంతమాత్రమును సప్తము కలుగజేయలేదు. మాక్కులు, ఫోర్జు రీలు మొదలుగాగల కెడ్డకెడ్డ నేరములలో మాత్రము అసెసరుల కాయధికారము గూడని అని నడిచిరి. తీర్మానము రద్దు పరచుకొన బడెను.

బొంబాయి హైకోర్టునుండి వచ్చిన అపీలు వ్యాజ్యములలోనే కాక అసలు వ్యాజ్యములలో కూడ హైకోర్టునుండి వచ్చిన వచ్చువాలును సంగతిని హైకోర్టు వ్యాజ్యములలో గలవి దొరతనమువారాలోచించవలయునని పరిణమిగా రిపపాదించిన తీర్మానమును దొరతనమువారాలోచించెదమనిరి. సభ ముగియుటకు పూర్వము సర్ చూనీబాయి మాధవలాలుగారి మరణమునకు విచారించిరి. ఇండియా కాన్సిలులో సభ్యులుగా సెలెర్డు గారు నియమింపబడినందులకు సభివారు సంతసించిరి.

బొంబాయి సర్వేయింగ్ సమాఖ్య రోడ్లముము

పూనాలో కాన్సిలునుండిరమున సమాకారముచేసిన యొకటిజరిగినది. క్షుణ్ణసాయశాఖా డైరెక్టరు కేటింగు గారుసభాభ్యర్థకులగుండిరి. సభ అధికారికృత మైనవసుటనే రిజిస్ట్రారు స్టాఫ్ ఉద్యోగులు బొంబాయి సెంట్రలు బ్యాంకు కలిసియు ఆదిగాగల ఉద్యోగులనున్న గువారె ఆహ్వానింపబడిరి. సెంట్రలు బ్యాంకుకును సంబంధించి తీర్మానములు 5 సభలో ప్రథమమున ప్రవేశపెట్టబడినవి. ప్రైమరీ సంఘముల తదితర సంఘములు నిర్బంధముగ బ్యాంకింగ్ పాటాను గొనునట్లు చేయుట వీటిలో ముఖ్యమైనది. ఇందులకు రిజిస్ట్రారు యూ బ్యాంకు గారు చూడుగు కారణముజూపిరి. సమాకారులు గాట్టియు చందాల నొనుగునట్టిసభ్యులే బ్యాంకు యొక్క లాభములను చూచిరి. దీర్ఘకాల తీర్మానములు గాక స్వల్పకాలమున తీర్మానములగు రుణము బ్యాంకింగ్ వారోపగుటయందు సమాకారసంఘమువారి అధికారము చెల్లదగును. బ్యాంకింగ్ డైరెక్టర్లసమాకారులు గాను సంఘముల చిక్కుల గ్రహింపబడుటన్నాడు. సమాకారులు

రుణ బ్యాంకింగ్ భ్యులుగాక పోవుటచే వారు దాని తటస్థభావముతో వాచుటగూడ సంభవించ వచ్చును.

సెంట్రలు బ్యాంకుకుమున సర్ విరల్లాను గారు తీర్మానము సామోదించిరి. తీర్మానము పూర్తిచేయబడెను.

తనఖాలపై బదుల్లిచ్చుటకు సంబంధించిన యొక తీర్మానము సామోదించబడెను.

వైకములేళ్ళ కొన్ని సంఘములు పడుచుండిన కష్టములను రిజిస్ట్రారు గారు వివరించిరి. వాండులకడతిమాని పోకోట్ల కద్దతి ప్రవేశ పెట్టినందులకు లాభము కలుగ గలదు. సెంట్రలు బ్యాంకులే ప్రతిజిల్లాకును ఈ విధానమును ఆచరణ చేయ నక్కరలేదు. మొత్తముపై ప్రానోటుల కద్దతి ప్రవేశ పెట్టవచ్చును. తమ జిల్లాలోనున్న ప్రైమరీ సంఘమునుండి ప్రానోటుల బుచ్చుకొనుటకును, ధనమును సప్తముచేయు నిమిత్తము రాష్ట్రీయ బ్యాంకులతో నేర్పాటుల చేయుటకును జిల్లా బ్యాంకుల కధికారి ముండవలయుననిరి. రిజిస్ట్రారు గారు నడిచిరి అనంతరమున మరొక తీర్మానములు చేయబడినవి.

(5 వ పేజీ తరువాయి)

ఉద్యోగులై యుండుటకు మారుగ నేటికరణములు వెల్లనచాచి విదేశీ యుల చే నేర్పరుపబడిన పరిపాలకవర్గమున యజమాన్య కుడియంతరమున చేయవలెనని సర్కారువారి యజ్ఞలనుకొన్న భృత్యులగుటచే గామిభ్యులకు వీరియందు సమామగాని విశ్వాసముగాని లేదు.

బర్మారాష్ట్రమున గూడ కర్షణియును గామిభ్యులను ఏర్పాట్లచే గురకపక్షముగాంచినవి అర్హులైనవారిని విధానమున స్వాభివృద్ధి సంబంధములేదు. ఎల్లరును ఒక కుటుంబములోని సోదరులు కుటుంబ కార్యముల పంచుకొని నిర్వహించునట్లు సంఘ కార్యమును సాంఘికము నిర్వహించవలయునని యే ఆర్థికపరిపాలనా విధానము ఆంగ్లేయులపరిపాలనావిధానమిట్టిదిగాదు. వారు స్వాభివృద్ధిభావమున పరిపాలించుచు న్నారు. ఒకయేద్యోగియై యధికారులకు విధేయుడుగావలెను. అతని క్రిందయుద్యోగుల లెక్కకి విధేయులుగావలయుననునదియే ఆంగ్ల పరిపాలనావిధానము భూమివిభాగవిధానముగూడగనునింపదగి యున్నది. దేవాలయములను సాధువులు, యాత్రికులు, పర్యాటకుల నాదరించు నిమిత్తమును, గ్రామోద్యోగుల జీతములైదు నిమిత్తమును ప్రత్యేకముగ కొంతభూమి కేటంపబడును. గ్రామములను కాపాడుచుండినందుకు గాను గ్రామములకా నాయకులకు పన్ను చెల్లించుట మరయొక ముఖ్యంశము. పాశ్చాత్య దేశమున లైతులు రాజునకు చెల్లించు పన్నునకే గాని గొప్ప భూస్వాములుకు లైతులు చెల్లించు శిస్తునకేగాని పై పన్ను సరిపావదు. ఇట్టి తలపు భారతి కర్షణ పరిపాలనా ప్రతిష్టాపనము కర్షణ దేశీయము. వసించుచుండిన మానక కొటి కంతకును లోకము మొగి ఆస్తియని భారతీయుని యభిప్రాయము. సమాజముగ దాఖలుపడిన ఈ భూమి సాగు చేయబడక యుండుచే మనజూపకువలెనని తీర్మానమిది. అడవులున్న గు వాటిని కుభ్రీకరచి భూమిని నేవ్యాసుకుల మొనరించుటలో నొక సంఘముగాని వ్యర్థముగాని పడితేళియ వాని నాయాప్రదేశముల మాక్కులచాచి నొనర్చును.

రాయలు కమిషనువారి రిపోర్టు రి భాగమున గామిభ్యుల స్వాతంత్ర్య చరిత్రము వివరింపబడినది.

పంచాయతీల మూలమున గామిభ్యుల పరిపాలనమున జరుగుచున్నటుల ఇందుల కృత్రికంపబడినది. ఆంగ్ల పరిపాలనమున క్రిందనే గామిభ్యుల పరిపాలనా విధానము క్షీణించెను. అది పర కవి గలిగియుండిన పరిపాలనా విధానము సెలెరియట సాధ్యము కాదు. గామిభ్యుల స్వాతంత్ర్యము పరిక్షించుకొని నిమిత్తము గామిభ్యులపంచాయతీల నేర్పరిచి వాటిని పుద్ధిచేయ యత్నింప నగు నని కమిషను వారు సూచించిరి. గాని కమిషను వారి యొక్క పారభాటానిక. పంచాయతీ స్థాపనా ఆదిగాగల కార్యములన్నియు జిల్లా ఉద్యోగుల యజమాన్యముక్రింద నుండవలయుననిరి. ఇట్టి పరిస్థితి క్రింద ఆరోగ్యకరముగ అభివృద్ధి లోక నేరదు. తాకిల్లాలు, సబుడివిజ నలు ఉద్యోగుల యజమాన్యము స్వపరిపాలన మనపించుకొనదు. సమరులను సన్మార్గులను తటస్థులై యుండ నీచులు ఉద్యోగముల మెల్ల మెల్లన జేరుకొని దేశమునకు హానికలిగింతురు. ఇన్ని కేసులు తీర్మానించుట నిర్మాణము మరమృత్తు మున్నగు అధికారముల గామిభ్యులపంచాయతీలకు కమిషను వారి యొగిరి. నియోజనమును నూతనవిధానముల నకునంది నియోజన ప్రివీ ణులును, నియోజన పత్రి పేటికలును ఉండవలెను. కాని పూర్వకాలమున జరుగు కుంభనియోజనము వీనిని పోలి యున్నది.

పంచాయతీల విషయమున మదరాసు నొత్తమువారికి ఉండే పాటానున్నారు. ఇండియన్ యూనియన్ పంచాయతీలను విడుదల పలువిధములను యత్నము లొనర్చుచుండిరి అరణ్యభూముల పారెస్తుపంచాయతీల యాధీన మొనర్చి సం తృప్తి క గ ముగల పర్యవసాము గాచించిరి. ఇరిగేషను పంచాయతీ తీర్మానముని రావచంద్రారావుగారి యభిప్రాయమై యున్నది.

పంచాయతీలను ప్రజలే ఏర్పరచుకొనవలయును. తదితర పంచాయతీలు కర్షణమును అసంతృప్తికరములు. ఈ కథాబ్ధాది నివిధానము బీహారులో యత్నింపబడి జయభగ్త చయ్యెను.

గామిభ్యులు తమకేసు కార్యముల జక్కబరచుకొనగల రనియు, ఇతర జోక్యము లేనియెడ తమతమ వివాదముల నతిసుభువుగ బరిష్కరించు కొనగలరనియు చెంగల్పట్టు జిల్లా బోర్డు నేను సెలెరిండు దివానుబహద్దరు పి. ఆర్. నారాయణ య్యగారి తలంపు గ్రామములు నీటిసప్తమువిషయమై తరుమగ వివాదపడచుండు అచారమై యున్నది. నీటిసప్తము దొరతనపు ఉద్యోగుల కక్షముననున్న నీటివాదములు మిన్ను చుట్టును. ఇందుకు నిదర్శనముగ రంగారాజుగారు గిల్లు తెలియజేసిరి. నీరు తక్కువగనున్న పుష్క గ్రామములందు వీరి తమతమ భూములపై కాన్యమునుబట్టి ఏ వివాదమున లేకయే నీటి కుంక కపు ఏర్పాటులను చేసికొనుచు తమనల్వరి కలెక్టరుగాను. 1800 సంవత్సరమున రిపోర్టుచేసిరి.

గ్రామముల సరిహద్దుల సర్వేసాధారణముగ మార్పు జేందవు. గామములకే యపాయము గలిగినగాని యాపవాద్యు పీడించుట జనతైజ్యముగాంచినగాని వాటితాలూకు సరిహద్దులు నానములు మున్నగునవి మాన్యు జేందవు. పరిపాలనకమున విచ్చుచుండిన సెక్కు కుటుంబములు నుండుట గూడ తటస్థమును. రాజ్యములెల్లు విభజింపబడినను గామిభ్యులకు దాఖలు పుచ్చుకొనదు. తన గామిభ్యుల యధీనమున నున్న వానికి లక్ష్యము లేదు గాని తమ గామిభ్యులకు వాద్దులు అంతర్గత వ్యాపారమును మార్పునొందుట మాత్రమే తమకు సహించును.

మ్యూనిసిపాలిటీలలో వార్డు కమిటీల నేర్పరుచుట కష్టమైన పనిగాదు.

వార్డుపరిపాలనము మ్యూనిసిపాలిటీవారి సంఘమునకు నియమింపవచ్చును. తత్కారణమున పౌరజీవనమార్పి ట్యమును గాంచును. సెక్కు భారతీయ సంస్థానములీవిషయమున నిదివరకూలే దొరపడినవి విధానమెల్లు పనిచేయుచున్నది. ఈ సంస్థానముల నుండి గ్రహించదగును.

పంచాయతీ, ఫీరక తాలూకా, జిల్లాలో స్వపరిపాలనా యుద్ధమువారికి విజయముచేయగలదు. ఉపవ్యాపారమున మన దృష్టిపథముని మార్గదర్శకులగు స్వరాజ్యాధీశులను సెలెరియై తెంతయు సమంజసము

ఉన్నతస్థానమునుండి బహిష్కరింపబడి, పౌర సత్వసమాన మాక్కుల నిగాకరింపబడి, స్వేచ్ఛాచీనము యధికారుల విత్త వృత్తులకు జూబరచి, జ్యోభూమియందే పరగాష్ట్రీయుని వలె జీవించు అత్యగౌరవము గల మర్యాదస్తుడు సహించబడుట, ఇట్టి పీడిత్యో సంతృప్తి కొందియుండువాడు మానవు డనించుకొనదు. స్వేచ్ఛాచీనమును జీవముగాక అనుదిన మరణమే ప్రాచీ స్వాత్యమును భావించి, మృతులగు పూర్వపు ప్రకాశచక్రం జ్వలిండుకొని భారతజాతికి స్వచ్ఛంద మొనర్చి భవిష్యత్తునీతిని కృతజ్ఞతనడచుచున్న ప్రైవేట్ సేవాదీక్షుబూరి, జిహ్వగ్రమున నుండియే గాక మనఃపూర్వకముగ మాతృదేశమును పండేమాతరభ్యులతో నారాధింపుడు.

LARGE TYPE EDITION! NOW READY!
THE VIRGIN'S KISS
OR THE BRONZE STATUE.
BY G. W. M. REYNOLDS.
IN 4 VOLS.] [As. 9 PER VOL.
POST FREE.

This is a masterpiece of the world-renowned Author unrivalled in fluency, plot and excellent description of nature, art love and the thousand and one varieties of the characters of people. This novel is one of the author's excellent productions. In this the author specially exposes different sorts of characters. Further, this is full of heart-thrilling facts. Numerous excellent morals are involved in this novel.
The novel will be printed in Four Volumes, one Volume every month. The 1st Volume ready for despatch from the 1st March 1916.
Other big type editions of novels by the same author now ready for sale.
Soldier's Wife, 2 Vols - - (Postage Extra.) 1 4 0
Faust (An Excellent Romance) 2 Vols do 1 8 0
N. B. - Purchasers of 3 complete sets of either of these at a time will get one set of it gratis.
SUPERIOR WATCH Co.,
Post Box, 167, G.T. MADRAS.

THE GREAT WAR.

Battle of Verdun: Final Phase Reached.

AUSTRALIAN PREMIER ON BOYCOTTING GERMANY.

Enemy Goods and India: Lord Sydenham's Affirmation.

FIGHTING AT HOHENZOLLEHN REDOUBT: VIOLENT BRITISH ATTACK.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Important Results.

LONDON, March 17. Reuter's correspondent with the British headquarters says—The brief official references to the fighting at the Hohenzoller Redoubt do not do justice to the importance of the results attained. It was decided to destroy the German defences by mining, and the position at dusk on the 2nd instant witnessed a series of volcanic eruptions. The infantry immediately charged and occupied the immense craters practically without resistance. Then a counter-attack began, and fierce fighting with guns, rifles and bombs took place throughout the night. It is estimated that the British threw 12,000 grenades in the 24 hours following the launching of the attack. The Germans continued to counter-attack for several days, but gusts of bombardment and infantry rushes failed to recover the ground.

Entry of Enemy Goods into India.

Lord Sydenham's Affirmation—Lord Islington's Reply.

LONDON, March 17. In the House of Lords Lord Sydenham affirmed that much enemy goods were still entering India. Lord Islington announced that a Bill would be introduced into the Legislative Council to validate the seizure of suspected goods. The real responsibility lay with the Consuls of Neutral Countries. Indian Customs were scrutinising consignments very closely and a recent publication of the black list of firms with which trade was prohibited would strengthen the powers of excluding enemy's goods.

Any cases which Lord Sydenham could produce would be given close and early attention. The Government desired to carry out in spirit and in letter the policy of checking as far as possible the entry of enemy goods into India.

The New Manchester Chamber of Commerce. Its Composition.

LONDON, March 17. Eighteen out of twenty-two of the new Directors of the Manchester Chamber of Commerce are pledged to a policy of no free trade with Germany after the war.

Silver Market Report.

LONDON, March 17. Montagu's silver report says that the tone of the silver market continues remarkably steady. Demand for the home mint has been the chief factor. The continent has been more or less consistent buyer, and there have been few orders from India. The closeness of China exchange to parity, absence of free selling from the United States, mintage by Japan on account of Russia, and the extension of area in which the rupee has to do duty as well as the readjustment of the currency in India have contributed to create great confidence in future market.

The Commonwealth Premier. Chambers of Commerce Dinner.

LONDON, March 17. Mr. Hughes, the commonwealth Premier, was the guest at a dinner of the Chambers of Commerce of the Empire. In a speech he said that victory would crown our arms only when we bent every energy to the supreme purpose of eradicating German influence from British trade and national life. The question of Britain's future trade and general policy was vital to the Dominions, and some indication of that policy ought to be disclosed without delay. It was impossible to postpone consideration of the question till after the war. Nothing less than an economic revolution would meet the position. The British Empire must be organised for trade, industry, economic justice, national defence, preservation of the world's peace, and the protection of the weak against the strong. It was to organisation that Germany owed her tremendous strength.

Mr. Herbert Samuel said the problem of imperial unity was ripe for solution. There was an intense feeling in the nation that after the war we should be unable to enter into friendly and equal trade relationships with our present enemies. Personally he believed that the motherland was ready to admit the Dominions to share the government and policy of the Empire as soon as they desired admission.

Lord Chelmsford Received by the King.

LONDON, March 17. Lord Chelmsford was received in audience by the King to-day and kissed hands on his appointment. He received the insignia of the Grand Commander of the most eminent order of the Star of India and of the Indian Empire.

The Hyde Division By-Election.

LONDON, March 17. Mr. W. Davies will contest the Hyde Division by-election on behalf of attested married men against the Coalitionist candidate Mr Jacobson.

The Air Service Committee.

LONDON, March 17. Lord Montague has accepted a seat on the Inter-Departmental Air-Service Committee.

Admiralty Rigid Air-Ship.

LONDON, March 17. Speaking in the House of Commons, Mr. Macnamara announced the completion of the Admiralty rigid air-ship.

General Long's Resignation.

LONDON, March 17. Major-General Long has resigned, owing to a difference of opinion on the question of administration.

A Military Appointment.

LONDON, March 17. The "Gazette" announces that Major MacMillen, of the Ludhiana Sikhs, has been appointed temporary Brigadier.

The Non-Combatant Corps.

LAHORE, March 17. LONDON, March 16th.—Mr. Tennent, in the House of Commons, said that the non-combatant corps would not be denied the opportunities of winning a hero's crown in tasks requiring physical courage.—("C. and M. Gazette".)

Professor Macdonald. The Campbell Memorial Medal.

LONDON, March 17. Presenting Professor Macdonell with the Campbell Memorial Medal on behalf of the Bombay branch of the Royal Asiatic Society, Lord Sandhurst paid a tribute to prof. Campbell's great work in the Bombay Presidency on the outbreak of plague. Professor Macdonell, replying, advocated the establishment of a school of research for Europeans at some centre of Sanskrit learning, preferably Benares, like the school of classical archaeology at Lens and the French school in Cochin China.

The Premier's Health.

LONDON, March 17th.—Mr. Asquith passed a good night.

Lord Curzon.

LONDON, March 17. Lord Curzon is making satisfactory progress.

Sir Ali Imam.

LONDON, March 17th.—Sir Ali Imam sails to-morrow for Bombay.

Obituary.

LONDON, March 17th.—The death is announced of Lord Thurlow.

Sir C. M. Watson.

The death is announced of Sir Charles Moore Watson.

France.

French Superiority.

PARIS, March 17. The opinion is growing that the battle of Verdun has reached the final phase. Everything is in favour of the French. Although their artillery attacks are more violent than ever, the Germans have hardly gained a foot of ground, and most of this has since been retaken. It is now certain that the German infantry is not equal to that engaged at the beginning of the battle. Experts anticipate another desperate onslaught on the Douaumont-Vaux front.

A semi-official statement says:—Briefly, the day was satisfactory. The Germans made no progress, and it is confidently expected that the balance of strength will be destroyed, to the detriment of the enemy, who is recklessly expending himself.

French Artillery Activity.

LONDON, March 17. PARIS.—A communique says:—Our batteries wrecked the enemy's communication trenches at Nieuport and killed a number of men. There was no infantry action

TELEGRAMS.

north of Verdun. Bombardment was feeble west of the Meuse, but more intense at Handremont and Damlopp, while the French violently bombarded the enemy west of Douaumont, where they were constructing earth-works. We achieved a "Coup De Main" eastward of Apremont and inflicted losses and took prisoners. A German attack at Berchaupt in the Vosges was defeated by our curtain of fire.

General Gallient's Successor.

LONDON, March 17. PARIS.—It is officially stated that Admiral Lacaze has temporarily taken over General Gallient's duties.

A French Liner Torpedoed. Americans Among Passengers.

LONDON, March 17. NEW YORK.—The French liner "Patria," carrying nine hundred passengers, including twenty Americans, has arrived here. The captain reports that the liner was attacked without warning by a submarine off Tunis, the torpedo passing twenty feet astern.

Holland.

The "Turbantia" Sinks.

LONDON, March 17. The liner "Turbantia" was one of the newest and fastest liners in the South American service. She carried 83 passengers and 294 crew. The captain believes that she was torpedoed.

THE HAGUE.—The "Turbantia" was still afloat at 8-30 this morning. The passengers are in boats. It is now uncertain whether she struck a mine or was torpedoed.

LATER.—The "Turbantia" has sunk. All on board are safe.

EGYPT.

Fighting on Egyptian Frontier. Enemy's Camp Captured.

LONDON, March 17. An official statement says:—Major-General Peyton occupied Sollum yesterday. The enemy blew up their ammunition stores on Monday and offered yesterday only slight resistance. They were pursued by armed motor-cars and cavalry and camel corps. Twenty-six prisoners were taken including three officers. Nine machine-guns were captured. About fifty of the enemy, including three officers, were killed. The camp is in our hands. A quantity of gun ammunition, over a quarter million rounds of rifle ammunition and a hundred rifles have been destroyed.

Persia.

The Russian Advance.

LAHORE, March 16. LONDON, March 16th.—The "Morning Post's" Petrograd correspondent says that the Russians may reach Khanikin on the Turco-Persian frontier at the end of the week. The Russians and General Townsend will then be equidistant from Baghdad. The Russians are not trying to reach the English but to take Baghdad in the rear.—("C. and M. Gazette".)

Firms in Persia.

A Number Black Listed.

LONDON, March 17. This "Gazette" announces that a number of firms in Persia, including the notorious Wassmanns, have been black-listed under the Trading with the Enemy Act.

CANADA.

Munitions in Canada.

Canadian Bank's Splendid Offer.

OTTAWA, March 16. The Finance Minister has announced that Canadian banks have offered a credit of £15 millions in connection with the orders of munitions to be made in Canada in the next two months. This is a matter for great pride coming after the Dominion Government credit of £10 million.

Germany.

Von Tripitz's Successor.

Submarine Warfare to Continue.

BERLIN, March 17. A semi-official statement says that Admiral von Tripitz withdraws with all honours. The choice of his successor, who has co-operated with von Tripitz guarantees a continuity of policy, particularly in regard to submarine warfare.

German Minister in Roumania.

LONDON, March 17. BUKHAREST.—The German Minister is returning to Berlin.

Portugal.

King Manuel's Appeal to Royalists.

LONDON, March 17. Reuter's Agency is informed that, in view of the war, King Manuel has asked all Royalists to support wholeheartedly whatever Government may be established in Portugal.

Siam.

King ill.

LONDON, March 17. BANGKOK.—The King is suffering from Neurasthenia

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 17. The following telegram dated yesterday has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The French have retaken the ground near Verdun. The Germans made no fresh infantry attack and their bombardment sensibly slackened. The French made bayonet counter-attacks between Bethincourt and Gurnieres and retook a portion of the trenches occupied the enemy towards Hill 265. The French now hold Bethincourt, the heights of Morthomme southern edge of Boisducamiers and the village of Curmiers. East of the Meuse there was considerable activity in the region of Vaux and Camloup. Villages at the foot of the heights of the Meuse in the Woivre were bombarded. The French attacked the position south of Souglet in Champagne and occupied an enemy trench.

The British report considerable aerial activity. The British reoccupied Sollu northwest of the Egyptian frontier.

General smuts reports the occupation of Moshi and the pursuit of the Germans towards Arusha which is believed to be evacuated.

The Italians report great artillery activity and infantry attacks on both sides of the Isonzo front. The Italians evacuated a redoubt captured by them the previous day.

The Russians report continued pursuit of the Turks.

CROP TELEGRAM.

DELHI, March 17. Crop telegrams for the week ending the 10th March show that the weather was dry and rainless. The harvesting of the spring crops and the preparations of lands for the next seasons crops were in progress and the standing crops were reported to be average, the price was generally stationary with a slight tendency to rise in Central India where it was considered high. Cattle was sold in good condition.

General Lake's Telegram.

DELHI, March 18. The following report has been received from General Lake on the operations in Mesopotamia on the 10th March:—Information was received by the Tigris Corps that the Turks had occupied an advanced position on the Tigris and a column was sent before dawn on the 11th March to turn the enemy out. The infantry assaulted the position and bayoneted considerable numbers of Turks and the column then withdrew with two Turkish officers and fifty men as prisoners. There are no further developments to report.

1,21,47,390 Collected for War Relief Fund.
Press Communiqué.

DELHI, March 17. The total sum received by way of subscriptions to the Central Imperial Indian Relief Fund from the date of its inception up to the 31st January 1916 was Rs. 96,74,000. The interest upon the sums placed at fixed deposit amounted to about Rs. 2,81,000, bringing the total income of the Central Fund up to Rs. 99,55,000. The balance in hand of the Central Fund on the 31st January 1916 was Rs. 7,60,000.

The sums collected up to the end of January by the various Provincial and Native State branches were Rs. 12,147,390.

These figures do not take into account the Madras War Fund, nor the separate but allied Bombay Provincial Fund and the Bombay women's Branch, the accounts of which are published separately.

Out of the total collections a sum of Rs. 21,32,564, has been retained by the provincial Committees for the relief of acute local civil distress directly attributable to the war.

During January 1916 the subscriptions received by the Central Fund amounted to Rs. 26,521, while the disbursements during the same period amounted to Rs. 2,93,399.

Calcutta.

Engineer Milne Fined Rs. 150/-

CALCUTTA, March 18. In connection with the riot at the Howrah Jute Mills on the 9th instant two cases dropped up. The riot took place in consequence of an assault committed by Mr. Milne, Mill Engineer, on a mill hand. Mr. Milne was charged before the District Magistrate of Howrah and fined Rs. 150. The case against six mill hands on charge of rioting is proceeding.

Explosion While Experimenting.
Professor and Student Wounded.

CALCUTTA, March 18. A violent explosion took place in Krishnagar College chemical laboratory on Wednesday last. Professor K. C. Mitter was delivering a lecture to the B. Sc. class students and a demonstrator was preparing phosphorated hydrogen when the apparatus exploded suddenly, fragments of glass striking the professor and a student causing deep wounds and copious bleeding. The wounded men were removed to hospital.

Dacoities in Calcutta City.
Preventive Measures.

CALCUTTA, March 18. Appreciable progress has been made with police plans to put an end to dacoity in Calcutta. The first step taken was the arming of European Sergeants who were placed on duty in all main arteries of the city. The next was the patrolling by armed motors

TELEGRAMS.

of the areas supposed to be the resort of local dacoits, while the latest measure to be applied is the erection of drop gates which have been put up for the purpose of enabling the police to close the entire area at a moment's notice. A number of these gates are now in use. The Police can close in the whole of northern section of the town by dropping gates which have been erected on each of the bridges over the canal in that quarter. In addition to this series there is a drop gate in the Bow Bazaar street and another in the College Street near the junction with the Bow Bazaar. These gates are on pole barricade system. They are erected on the foot pavement and are pulled down by hand chains from either side of the street and a joint is effected in the centre. The gate is four feet high when in position and can be dropped and fixed in a few seconds.

Bombay.

Trial by Jury for Belgium.

BOMBAY, March 17.

On the previous day Mr. Belvi moved a resolution for revoking Government notification without withdrawing in certain cases, the privilege of trial by Jury system from the district of Belgium. Mr. Belvi characterised the notification as a masterpiece of bad arguments and the notification took away the privilege which they had enjoyed for over 30 years. He entered an emphatic protest against the action taken by the Government.

Mr. Chaubal's Reply.

Mr. Chaubal opposing the resolution said that Government recognised the educative as well as the political value of the system of trial by Jury. He asserted that the action of the Government had not deprived the public of Belgium of the right of trial by Jury. It was still there only it would not be exercised in case of murder, forgeries and other offences. The resolution was lost, 10 voting for and 26 against.

Mr. Paranjpye's Resolution Accepted.

The Government also accepted the resolution moved by Mr. Paranjpye that the Government may be pleased to consider in consultation with the Judges of the Bombay High Court, whether High Court Vakils, might be able to plead on the original side of the Court.

The Council before adjournment placed on record its sense of loss sustained by the death of Sir Chinnubhai Madahavalal and congratulated the Hon'ble Mr. Sheppard on his new appointment in the India Council.

The Co-Operative Movement in Bombay.

A Conference of Organizers.

POONA, March 17.

The Conference of the honorary organizers and votaries of the Co-operative movement in the Bombay Presidency opened its deliberations in the Council Hall, Poona, under the Presidency of Mr. Keating, Director of Agriculture. The Conference is of a departmental nature, to which only honorary organizers, members of the Registrar's staff and representatives of the Bombay Central Bank have been invited. The first five resolutions before the Council dealt with the position of the Central Co-operative Bank and methods of making it more co-operative. The first, and perhaps the most important, on the agenda urged the desirability of primary and other societies taking shares in the Bombay Central Bank by means of which societies were compulsorily required to take shares in the Bank. Mr. Ewbank, Registrar, gave four reasons for the passing of this proposal. Firstly, the profits of the Bank were at present absorbed by the subscribing members who were not co-operators. Secondly, the co-operation should have a voice in the matter of the Bank granting short term loans instead of long term loans. Thirdly the Bank Directors, not being co-operators were unable to understand the difficulties of the societies. Fourthly there was a probability that, not being members of the Bank, the co-operators might be induced to regard it as an alien concern.

Mr. Vithaldas Thackersey, representing the Central Bank, welcomed the resolution, which after discussion was passed.

A resolution was passed regarding the need of special facilities for accepting the surplus funds for providing fluid resources and the introduction of pro-notes.

The Registrar drew an impressive picture of poor societies without cash in hand who were unable to meet the demands sometime made upon them, describing the standard set up by the Co-operative Committee in its report as impossibly high and such that no society could live up to it. He advocated the introduction of pro-notes, which were better than bonds because they were negotiable, while bonds were not. Moreover, pro-notes were preferable because they were convenient to use. He did not suggest that these conditions should apply to every district where there was no Central Bank, but generally a system of pro-notes could be introduced. District Banks should be able to take pro-notes from primary societies in their own districts, and should have power of discounting them with provincial banks for purposes of providing fluid resources. Other resolutions passed were under heads of (1) District Banks, (2) on the subject of guaranteeing Unions, and (3) Primary Societies.

Bombay Share Market.

BOMBAY, March 17.

The market was featureless to-day with little activity and rates easing off slightly at the close. Centrals declined to Rs. 2215, Standards to Rs. 1142½, Colaba Land and mill shares to Rs. 1380, Swedeshis to Rs. 465 and Madhows to Rs. 1347½. Indore Malwas were quiet at Rs. 281¼. Currimbhoy's were at Rs. 257½ and Davids at Rs. 491¼. Bank shares were unchanged. In miscellaneous shares Bombay Burmahs declined to Rs. 862½. Tata Iron and Steel (ordinary) to Rs. 133½ and (deferred) to Rs. 417½. Bombay Electric Tramways declined to Rs. 238¼. 3½ per cent Government paper stood at Rs. 81 and small pieces at Rs. 1½ for buyers.

TELEGRAMS.

Portugal and War.

Pro-War Demonstrations in India.

BOMBAY, March 18.

Senhor Alfredo Casnool, Consul General for Portugal states that the following communication has been received from Lisbon:—Telegram from Senhor Bernardino Machado, President of the Republic, addressed to the Governor-General of Goa thanking most heartily all people of Portuguese India for their warm manifestation in which they fully sympathise with the motherland, whose sons spread all over the world, give at this solemn occasion of national history the highest proof of their patriotism and requesting him to convey his best and affectionate feelings to the people of the Portuguese India.

South India.

Missionary Convention.

COONOR, March 17.

The annual Missionary Convention, at which several well-known Missionaries of Southern India are expected to participate, will meet in Nilgiris in the month of May. The following is the programme:—At Ooty from the 8th May to the 12th May, at Coonoor 15th May to the 19th May, at Kotagiri 22nd May to 26th May.

Punjab.

Indian Companies Act.

And Jurisdiction of the Chief Court.

LAHORE, March 17.

In the Chief Court to-day Sir Donald Johnstone and Mr. Justice Rattigan sitting in a special bench considered the question whether an appeal lay from the order of the Chief Court in exercise of its original civil jurisdiction under the Indian Companies Act of 1913. Their Lordships were of opinion that such appeals although allowed in chartered High Courts under Letters Patent was not permitted by the Punjab Courts Act, but as there was a ruling of the Chief Court which held contrary the view they referred the question to a full bench.

BRIEF TELEGRAMS.

The next homeward mail steamer "Caledonia" will sail at noon on Monday the 20th March.

Telegraphic news reached here yesterday of an American named Scott Mcleary having been shot dead last evening at Yenangyaung. A Eurasian named Jones is under arrest on suspicion. No details are to hand.

The Indian Council of the St. John Ambulance Association have awarded votes of thanks for the services rendered in connection with the hospital work for the war to Mrs. Chapman, Mrs. Rustomji and Khan Bahadur Walayatullah.

At a reception held at Government House, Nagpur, the Chief Commissioner invested Mr. Dick with the insignia of C. I. E. and presented sanads and badges of titles to Rao Bahadur Sheore, Rao Sahib Laxmanswami, Rao Sahib Abhyankar and Khan Sahib Tafazzil Hussain.

In connection with the proposed Tenancy legislation for Berar it was decided at a meeting of the Behar Inamdars, held at Yeotmal on the 16th, to make a representation to the local Government protesting against the form and manner of the proposed legislation.

His Honour the Lieutenant-Governor of the United Provinces leaves for Cawnpore to-day, where he will lay the foundation stone of Merober European Hospital, formally open the King Edward Memorial Hall, and preside at the meeting of the U. P. Special War Fund. After dining with Sir Alexander Merober His Honour will motor back to Lucknow.

The United Provinces Congress Committee have, through their President, the Hon'ble Dr. Taj Bahadur Sapru, just addressed a lengthy representation to the Secretary of State for India, through the Government of India, on the subject of indentured labour. The Committee are strongly opposed to the system and advocate its abolition without any avoidable delay. The representation discusses the whole subject in considerable detail, making full use of the report of Messrs. Macneill and Chimanlal.

The Secretary of State has sanctioned the addition of the appointment of an Etomologist to the Indian Agricultural Service in the Punjab for a term of five years in the first instance. The appointment however will not be filled until the present financial stringency disappears.

Regarding the difficulty of obtaining supply of jute mill requisites from England the British Government has replied to the Government of India that the Munitions Board had promised that applications for most articles should receive as much consideration as possible.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, March 17th. - It is officially stated that Turkey has decided to withdraw the bulk of the forces at present in Thrace and on the coasts of the Sea of Marmora and send them to Angola with a view to the concentration of her whole strength against the Russians.

Another report state that the forces already sent to Angola have not proceeded further, effectives being insufficient and deserters numerous. (Pioneer Cable).

ఒక ప్రమాదము:—నిన్న మధ్యాహ్నము 1-2వ గంటలకు పదిపన్నెండు మీదట మరుమ్మగుల శివలక్ష్మకళకు పిల్ల మృత్యువు లాపురం ఉత్సవమునండి యింటికి గురవప్పకను బానిసో పోవుమంచగా నెంట్రిలు స్టేషనుయొద్ద కూర్చుంటుండినండి మిక్కిలి. గాయములు కనిలెను. అక్కడనున్న పోలీసు భటులు కక్షులుమే అమెకు లేవనెత్తి జనరలు ఆసుపత్రికి తీసికొని పోయెను. ఈ ము వందస్యామి కోనెలయొద్ద నున్న పోలీస్ థర్డు అను జరిమి కూచుడు.

విలేఖకులకు సూచన

దినపత్రికా ముద్రణమునకై పంపు వ్యాసములు వృత్తాంతలేఖలు మున్నగువానిని విలేఖకులలో కొందరు, అలికినట్లు వ్రాసిపంపుచున్నారు. కొందరు కాగితమునకు రెండువైపులను వ్రాయుదురు. కొందరు వ్రాసిన దానిని చదువుటయే కష్టముగ నుంచును. తిన్నగ వ్రాసిపంపని వ్యాసములు ప్రకటించ బడజాలవు.

సంచాదకుడు.

వృత్తాంతలేఖలు

తెజవాడ వార్తలు.

(మా కృత్రిమ విలేఖనవర్ణనంబి) నీటి యిబ్బంది.

తెజవాడ మార్చి 16:— నాలుగు దినములనుండి మా యూరిలో నీటి కరువు ప్రబలమైంది. వేలము 11 గంటలు మొదలు 4 గంటలవరకు నీటి గొట్టములు మూయుచు చున్నవి. మైగా 2-వ తేదీ నుండి కాలువలకు కూడా కట్టివేయుచున్నాడు. తెజవాడ పెద్ద రహదారి స్థలము. రైలుమార్గములకును స్థలము. వర్షక వ్యాపారములకు ఉపకరిస్తు. అందువలన వేలము కరువులు మునుపటివలె ఉండుట కష్టము. వన్నెందు గంటల సమయమున ఈ పశువులు మునుపటివలె ఈ నుండు వేలములో దాహ మెచట తీర్చుకొనవలయునో ఊహించజాలరున్నాము. ఒక్క మానవులొక్కడ మాత్రమే ముగ్ధుని పాలిటివా రొక చలివేద్రమంద రీత్యాంచినట్లు తెలియుచున్నది. చలివేద్రమ కొద్ది కూడ తగినస్థలమే యైనప్పుడు అంతకంటె పెక్కు అవసరము కలిగిన ప్రదేశములలో ముందుగ వేయించవలసి యుండెను. అంతగా అవసరము లేనిచోట ముందు వేయబడినప్పుడు అత్యవసరమైన స్థలములలో అతిత్వరగ వేయించగలములకై ముగ్ధుని పాలిటివా రొక చలివేద్రమంద రీత్యాంచినట్లు తెలియుచున్నది.

జమాబంది.

తెజవాడ తాలూకా జమాబందిని గుడివాడ నలుకలెక్టరుగారు ఈయూరిలో చేయుచున్నారు. గన్నవర తాలూకా జమాబందిని ఈ డివిజన్ నలుకలెక్టరుగారు గన్నవరములో చేయుచున్నారు.

కొత్తకేర.

ఈ డివిజన్ నలుకలెక్టరుకు పనికొచ్చుగానందుట వలన వారి సహాయముకై ఒక డిప్యూటీ కలెక్టరును వియమించి నాడు. ప్రస్తుతమున దీనినికే. డి. రా. పద్మ నీతారాచయ్య పంతులుగారు నియమింపబడినారు.

గుంటూరు వార్తలు.

(స్వకీయ విలేఖనవర్ణనంబి)

తామర చంద్రవర్మగారు.

వీరు దాదాపు పది దినములనుండి మా పురమున ఉపన్యాసముల నిచ్చుచున్నారు. వందలకొలది విద్యార్థులు కొంత మంది యుద్వేగమును ఆనందించుచు ఉపన్యాసములను వినుటకు వచ్చుచున్నారు. వీరు ఈ క్రింది విషయములనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. 1. కొండా సంఘముయొక్క సాంఘిక నిర్మాణము. 2. క్రీస్తు చక్రవర్తి. 3. దయానంద సరస్వతీస్వాముల వాదనలు. 4. కథనము. 5. విద్యార్థుల విధులు. 6. స్వాతంత్ర్యము. (విలంబము). 7. క్రీస్తుని జీవితము. 8. ప్రస్తుత విద్యార్థిభావము. గురుకులముయొక్క విద్యార్థిభావము. వర్మగారు ఆంధ్రదేశములో కృష్ణానదీతీరాన పంజాబులోని గురుకులమునంటి యొక విద్యార్థుడును స్థాపించిన యొక్కాని చెప్పిన దానికి నమ్రత ఒంటిపై కత్తు.

రూపకములు అగత్యుపాయము, అంద్రులందరు దీనికి తోడ్పడవలెననియు తాను కాకినాడలో జరుగు అంద్రచర్యలను గురించి విన్న గురుకులవిద్యాలయస్థాపనవిషయమై మాచ్యటింతుననియు చెప్పి ఉపన్యాసములను ముగించిరి.

ఒక హాంకథ.

శివాపురవాస్తవ్యులగు శ్రీ ఆదిత్యాది సోమశాధరావు గారు న్యాయలయ నుండి రావుగారి గృహమును 15వ తేదీ రాత్రి "దయాకర విజయము" అనేకథను హాంకథ రూపమున విన్నవించిరి. కథచెప్పటలో వీరున్న ప్రజ్ఞ కడు క్లాసునీయును. కథవినుటకు వచ్చిన సభ్యులందఱు కథలో మగ్గులై సావధానశ్రద్ధతో సాంతముగా వినిరి.

ఆంధ్రసాహిత్య పరివర్తన.

ఈ సభ ఏప్రిల్ 22, 23 తేదీలలో నీపురమున జరుపుటకు నిశ్చయమైనది. ఈ సందర్భమున 14 తేదీన టవును హైస్కూలులో పురజనులసభ జరిగినది. వాటివరకు రాయసం వెంటట కెత్తును. ఎం. ఏ గారు అధ్యక్షులుగనుండిరి. ప్రధానమున జయంతి రామయ్యపంతులుగారు పరివర్తనభావిషయములనుగూర్చి మాచ్యటించిరి. తరువాత 32 మంది సభ్యులతో నొక సన్యాససంఘ మేర్పాటుకావడెను. అందు 11 మంది కార్యనిర్వాహకసభ్యులు నేరుకొనబడిరి. వీరిలో కొంద వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు అధ్యక్షులుగను, రాయసము వెంకట శివులుగారు, ఉలిగొండ రంగారావుగారును కార్యదర్శిలుగను, జూలూరి వెంకటరత్నంగారు కోశాధ్యక్షులుగను నేర్పకొనబడిరి.

తరువాత 200 రూపకములు సభాకార్య నిర్వహణములకుగాన చందాలువేయబడినవి. ఇంక రెండువందల రూపకములు కావలసియుండునని మదింపువేయబడినది.

ఆంధ్రభాషాభివర్ధన సమాజము.

రాణ్యహేంద్రవరము.

శ్రీ కమలయ పుస్తకభాండాగారశాఖ యకు ఈ సమాజముయొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము ఈ నెల 8 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు పురమందిరమున బ్రహ్మశ్రీ వడ్డాది మహారాయకవిగారి యధిపత్యమున జరుప బడినది. తత్సభను సుమారు 200 మంది సభికు లుంకరించిరి. మొదట దైవప్రార్థన గావించిన పిమ్మట కార్యదర్శి సువర్ణవరమను జదివెను. తర్వాత "ఆంధ్రభాషాభివర్ధనము" గూర్చి బ్రహ్మశ్రీ కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి గారు వచనమిచ్చిరి. అటు పిమ్మట పుల్లెల శ్రీ రామశాస్త్రిగారు కొన్ని పద్యములను జదివిరి. తదనంతరము అధ్యక్షులు వ్యాసబహుమానమునకు భాగవతగ్రంథమును, రత్నకవి వాగ్దేవీబహుమానమునకు సుకర్ణ రజిత పరకముల నొసంగిరి. పిమ్మట "ప్రకృతి శాస్త్రము" గూర్చి డి. రా. శ్రీపాదశాస్త్రి డి. వి. యల్. టి. గారు వచనమిచ్చిరి. అటు

వైక అధ్యక్షులు తమ మృత్యువరకు వచనములతోను, భక్తిరస పూరితములగు భక్తచింతామణి కవ్యములతోను సభ్యుల నానందాన్ని నో.లాడించి తమ యంతోపన్యాసమును ముగించిరి. పిమ్మట కార్యదర్శిరందనముతో సభ మిక్కిలి జరు పుకముగా ముగిసినది.

స్వధర్మప్రకాశిని

మతవిషయములను ప్రకటించు మాసపత్రిక.

ఈ పత్రిక 8 సంవత్సరముల నుండి ప్రకటింపబడుచున్నది. ఇందలి విషయముల ప్రాశస్త్యమును గాంచి కలవురు మహారాజులు రాజసోపకరణము అందరించుచున్నారు.

సంవత్సర చందా రు 2-0-0.

ఇది గాక మా సమాజమునందు సన్వరాంధ్ర భయోగముతో ముద్రింపబడిన విత్య కర్మాకస్తావాది అహ్ని కగ్రంధమును, ధర్మశాస్త్ర కారికాశులతోను సకలవిధ సందేహ నివారకముగ శ్రాత్తగ ముద్రించిన వైశ్యమేధిగ గ్రంథము, తొట్టివైద్యగ్రంథములు, భారత, భాగవతాది గ్రంథములు కూడ లభించును. కలయువారికి కేటానుచు కూడ పంపగలము.

మాసేజరు, స్వధర్మప్రకాశిని,

గుంటూరు అని వాగి నీది.

కావలెను.

వేదశాస్త్ర ధర్మశాస్త్రము, నెక్రింద్రాబాదు.

శ్రీ శివానంద పండిత స్వామివారి పాఠశాలను. సాం గాధ్యమునకు లై పోడికేశ్వరస్వామిగారు లగుచు రొకరును తర్కవ్యాకరణములలో నొక్కదానియందు సమర్థులై కావ్య పాఠమును చెప్పగలవా రొకరును గావలసియున్నాడు కావరాదలవినవారు వెంటనే యీక్రింది వైదికాసమునకు నుత్తరమును వ్రాసి వేతనము మొదలగు విషయములను తెలిపికొన ప్రార్థించును.

పం. మార్కండేయ్య శాస్త్రి,

శ్రీరండిత స్వామివారిమఠం, నెక్రింద్రాబాదు.

సశసంవత్సర సిద్ధాంత పంచాంగము చక్కని కాగితములమీదను ముద్రిత మై విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. వ్యాపారస్థులకు 100-కి రూ. 1-4-0 చొప్పున నీయబడును. వలయువారు మాఖ ను ౧గి లోపుగ సగము కిమ్ముతును ముందుగ మనియూర్లకు చేసినచో మిగిలిన కిమ్ముతును వి. పి. గ వెంటనే రైలులో పంపబడును.

ఆంధ్రపత్రికా వ్యవస్థాపకుడు,

కోట్టబాళ్ళ 212 మద్రాసు.

శ్రీజనమునకు ముఖ్యమగు భూమిము.

చక్కని తలకట్టు.

వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజములతోరని శ్రీ

లుందురా? కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టర్)

శ్రీలక్ష్మణునిపేరి. మెదడుకు పనితెట్టువారలకును శ్రీలక్ష్మణు, చెప్ప బుయ్యేతను. ఉష్ణాధిక్యమునకు తల చల్లబడును, నొప్పిపోవు, బట్టి తలపొసబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నువాసన లలింపను.

మెసూరు వస్తుప్రదర్శనమున బంగారు పతకము

లభించుట బడసినది. దీని ప్రాధాన్యాది విశేషముల బొగడుట కిదియేవలయును. యితర గ్యారంటీల పూచీలు, ఇయ్యనేల, దేశమందంతటను వాడబడుచున్నది యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడకున్నచో వెంటనేవాడును. నిత్యముగ సంతోషమును గలిగింకలగ గొప్పతరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవాడజాలరు.

హెచ్చరిక:— కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండు ఏదో యొక సామాన్యపుమానె మాపి "ఇది చాలనుంది. మిక్కిలి చాక" యనికెప్పి దానిని కొనుచు శివ్యమున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోకు. ఆ మాటలతో వారికి మిక్కిలి లాభము కచ్చయించుటకే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టర్ మాత్రమే చూచుకొనుడు.

ఒక సీసా 1-8 రు 1-0-0. వి. పి. రు 0-4-0

8 సీసాలు రు 2-10-0. వి. పి. రు 0-7-0

సోలుపజెంట్లు, అంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్, అండ్ టెమికల్ కంపెనీ,

85, జమ్మనపేట్ మార్కెటు, బొంబాయి.

మదరాసు వజ్రెట్టు- మొహతాపురమోక్ష మూర్తి, 29, వైసాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు వదులుటకు, వాటిని బాగుచేయుటకు, తరిగియును నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు వదులుచునో యేదోభాగములు యేదోపనులచేయునో అని చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాచుంకములపై అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ పోరజల్ల సేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో సేర్పించి గతర్న చేయువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిచ్చించి వంపబడును, యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

లింగ్ క్లాసులు ఏప్రిల్ 16 లేదా నంది ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరలచిన విద్యార్థులు నూన్ 31 వ లేదా గాని అంతకు ముందుగాని ధరభాగము చేసికొనవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావోగంగబడును. ఈ క్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాసికొనవలెను.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

24 జనరల్ పీటర్సన్ రోడ్డు

మాంట్యూరొడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

హోటరుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, వదులుటను, నడుపుటను, తోడగాభ్యాసముల గలపబడును. ప్రత్యేక గమనిక:— పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగవసతియు, ఫోజుగాడికములును ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రభుత్వమున క్లాసు ప్రారంభమగును. తయారైన వైసాకరికి ఫీజుపూర్వముగాను, స్వల్ప సంఖ్యయే దీసికొనవలెను. తుదజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

శైలిసులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీన కాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0 అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా వంపుచుము

కలయవారు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,

(77) 145, కాలిఫోర్నియా, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

మోటారు సర్విస్ బండ్లు

10, 14 నువచ్చుట కూర్చుండి కెళ్లు బండ్లు వెంటనే తయ్యకమునకు తయారుగా నున్నవి. ధరలు మొదలైన వాటికి ఈక్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాయుడు:—

గ్యాల్లీ అండ్ కో, 149 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

శృంగార నైషధము.

ఇయ్యది సంస్కృతమున భట్టహర్షుడననుచు వ్రాసిన రచించెను. దీనిని తెనుగున శ్రీనాధుడనను గొప్పకవి అశ్వమేధుని వృద్ధయంగములుగా కల్పించు ననుసరించియు కల్పింపఁబడినదియు గుఱించియు భావంబులక్షించియు రసంబుపొందియు నలంకారంబు భూషించియు సాచిత్యంబాదరించియు నసాచిత్యంబుఁ బరిహరించియు మాతృకానుసారంబున రచించెను. కాన్య మూలమునకంటె రసవంతముగా నున్నది. ఇది విక్రమిని పోధునుగుటచేత సాధారణము. పండితులకే కాని పానుకులకు గోచరముగుట కష్టము. కావున దీనికి చక్కని తేటమాటలతో బీకయు తాత్పర్యమును వ్రాయించి నుండరమైన పటములునుచేర్చి అచ్చు లిచ్చివారము. ఇయ్యది చిన్న నైషధమేలైన కాగితములపై ముద్రితమై చక్కని కాలిగ్రాఫియందు చేయఁబడియున్నది. దీని వెల రూ. 8-8-0. పూర్ణతము దీనిని ఏకగ్రహీతములలో కొనువారికి రూ. 2-8-0. కియ్యవలెను. తపాలా ఖర్చులు పక్కేకము.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్ డ్ కో,

ఆనందో ముద్రాలోయోధికారులు, మదరాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విశేష విశేషములను అనేక శాస్త్రములలోనుండి గ్రహించి లోకమునకు గోర ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడను అవశ్యముగా జయవలయును. ఈ పుస్తకమునకు వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు.
వైద్యశాస్త్ర ముఃశేంకర్ గోవింద్,
ఆరంభగ్రహిణి కౌమరాలయము, 157 బ్రాడ్వే,
98 మాంట్యూరొడ్డు, మదరాసు.

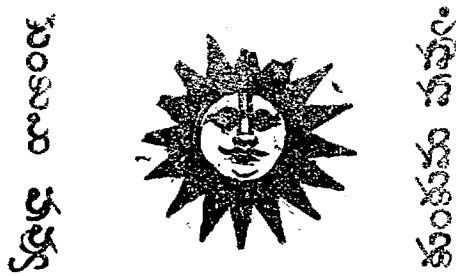
చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-8 0-6-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాటుట, జిలగోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు.

అమృతజనం దీధా మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

వృచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమాక్కును గమనింపుడు. కరస్పాండ్లను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండ్ కో కంపెనీ.
(53) 21, హమ్మంబిది, బొంబాయి.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము

[వద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో ఏయేజనులముల పుట్టి పరిణామములఁ బొందినదో నునుజులస్థితి మొదలు నెట్లుండో కులభేదములేలకలిగె? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మార్పు పొందె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. వరకురామచరిత్రము, నగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రలు లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచే బ్రపంచ నిర్మితులు ముండెట్లుండెనని యూహించి సరపజుచ విషయము లిందనేకములు వివరింపఁబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శైలివిగులగులభము. మంచికాగితములపై ముద్రింపఁబడి నిండు కాగితములై యందుచేయఁబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమపతి 5-0-0 కచ్చులు శీలే. నలుమునాదియ హామీ వ్రాయవచ్చును.
(4-12-14)

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,

రెండుగుండెలు, మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

ARMS & AMUNITION.
తుపాకులు, తుపాకి మందు, కేపు, రవలు మొదలగునవన్ని సారాయములు, స్పిరిట్సు, నానావిధోపయోగవస్తువులు మావద్ద దొరకును.
ఎస్. పి. సారధి అండ్ కో
౧౮౧ చైనాబజారు రోడ్డు
మదరాసు
స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

విశాఖపట్టణజిల్లా ఆనకాపల్లిలోనుండు రాధాకృష్ణస్టీమ్ ట్రాక్సింగ్ కంపెనీవారివల్ల 1916 నుండి ఏప్రిల్ నెల లగా యతు ఫియానికల సౌకర్యార్థము చక్కని యేర్పాటులతో విక్రమిని సవీరపద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడిన స్టీమ్ మోటారుబండ్లు ఆనకాపల్లినుండి వోడవరకు మార్గముగా మాదుగులు వరకు రాకపోకలు సాధింపబడును. ఈ యిరువది రెండు మైళ్ల పర్యాయము గుమారు రెండుగుంటలకాలములో పూర్తిచేయబడును. కనుక ఇక కొద్ది రోజులలో పర్యాయము చేయబడు రాకపోకలు ప్రారంభించెడిలేదీ, బండ్లరాకపోకల కాలము చాట్టిలు మొదలగువాని తదితలను చూడవలెను. నిశ్చించి గమనించుటకు కోరబడుచున్నది.

The Radakrishna Steam Transit Co.,
Anakapally
Proprietor:—Nagulakounda Radakrishnaiah.
GLASS MERCHANT, MADRAS. H.

మాగాణిభూములకు నీరుపారిండు

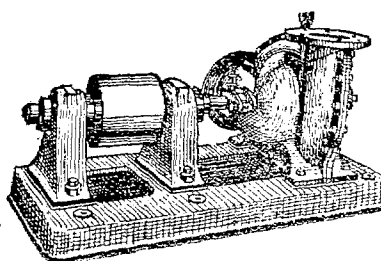
టాన్ గైరో'ను వించిన నీరుతోడుయంత్రము

(పంపు) లేదు.

చేకొందిన మధ్యస్థలాపకర్షిత జలాహరణయంత్రము.

టైపు "A" పైకి 36 అడుగులవరకు.

గృహపాపయోగమునకును, తోటలయందు నీరుపారిండుకొనుటకు

చిన్న చిన్న చేయంత్రములును కావలసినచో క్రిందిఅడనుకు వ్రాయుడు

టక్సు అండ్ కో కంపెనీ లిమిటెడ్,

ఇండియన్, 9 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

బెస్ట్ యేస్ సి ల్లిక్.

మర్వాయు నివారణమునకు నియ్యది మిక్కిలి పొగడ్తగాంచినది.

100 మొదలు 500 భాగము లధికమగు నీటితో

కలిపి ఉపయోగింపవగును.

రోగకారకములగు పురుగుల నడంచుటలో ప్రశస్తమయినది.
గేలనుటిన్నులలో నష్టయి చేయబడును. 5 గేలనుల ద్రవ్యములు,
30 గేలనుల పీపాలు కూడా గలవు.

ధరలకు ఇతర విషయములకు వీరికి వ్రాయవలెను.

బెస్టు అండు కో., లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు 63 మదరాసు.

BEST & Co., LD., MADRAS.

తామర తైలము.

ఎటువంటి తామర తైలము
ను రెండుమాడు సాగురాచిన
నయమైపోవును.

డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0 లు

మాత్రము.

జమైకా

సార్వపరిల్లా.

మంచి యారోగ్యము నిర్మలమైన
రక్తము ననుసరించి యుండును.
స్వచ్ఛమైన మా జమైకా సుగంధిపాల
ద్రావకము, రక్తములో నుండు మలిన
మును శుభ్రపరచి ఆరోగ్యమును
స్థాపించును.

బుడ్డి 1-కి రు. 2-0-0 లు.

నైమో.

ఇయ్యది హిందువులలో

నడకులకు వ్యాపించుచుండు
చీడ, గజ్జి మున్నగువాటిని,
యొకటి రెండు పూటలలో
నడచివేయును.

డబ్బీ 1-కి రు. 0-12-0.

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్బీయు. ఇ. స్టిత్ అండు కో.,
మందులవ్యాపారులు, హాండు రోడ్డు,
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీ పత్రిక నుదహరించ గోరెదము.

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యత్తర్క మానముల నెరుంగ
కోరికగలదేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలవ
లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్దము
మునకయి యోగ్యతాపత్రికములు మాకు వచ్చి
యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు
నమ్మకముగల వారందరు వారి యాచారము,
తత్ఫలితములను చెలిసికొనగలరు. దూర దేశముల
నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమ
ములు, యుద్ధసమాచారములు, వర్తకమున లాభ
నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరిహారఫలితములు,
ఉద్యోగము యొదలగు వ్రక్కలకు మా అద్దము
ప్రతీకరముగ జవాబు ఇచ్చును.

ఇద్ద చక్కని పీచు అద్దము	8 0 0
పీచు అద్దము	4 9 0
సామాన్య అద్దము	2 9 0

* త్రికాల అండ్ యోగ్యతా పత్రిక వ్రాయవలెను.

అమాభాయి వాగ్భిజీ ఫటల్,

కరంపాడే. ఆనందపూర్ణము గా, కైరాజీ

Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamad.

Via Anand Kaira District

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

పెరి ప్పలము!

నొరు మధికము!!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము జేలకు నేలు విక్రయము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి పెరి 0-8-0.

తలనొప్పులమాన్పును, వాయువు పోట్ల బోగొట్టును
చార్మపునొప్పుల తొరవోలును. పోట్లబోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

సువాసన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గలయును కలిగించును.

ప్రతిఇంట నుండదగిన చవుకవైన నైద్యసహాయము.

శుభభావ చీటి చూచుకొనిన యెవరైన గలగడ.

రసభక్తులు పెరి 1-కి రు. 0-10-0

బంతులు పువ్వు పెరి 2-0-0

అమృతాంజనము దీని, 7, కింబుకెట్టిపిథి మదరాసు.

ప్రతిఅంగడివారును తెప్పించవలసినవియు, సిగరెట్లు నువయోగించు ప్రతివారును ఉపయోగించవలసినవియు,

ఈ రెండు డబ్బీలలోని సిగరెట్లు లే

ఆనందజనకమయిన సువాసనగలవి!

పరిశుభ్రమయినవి!!

చల్లగానుండును!!

విక్టోరియా

లక్ష్మీదాస్
పొగకు కంపెనీ
లిమిటెడ్
లండను

గొప్పగొప్ప యూరోపియనుల పాపులర్నిటీయందున,
పేర్వదిన బహుదుకాణములలోను దొరకును.

లక్ష్మీదాస్
పొగకు కంపెనీ
లిమిటెడ్
లండను

చీఫ్ విష్